

# Bestuursrapportage 2024-II





## Inhoudsopgave

Inhoudsopgave .....	3
1 Inleiding .....	4
2 Financiële ontwikkelingen .....	6
3 Stand van zaken per beleidsprogramma.....	8
4 Grote projecten .....	57
5 Overige onderwerpen .....	66
Bijlage 1: Budgettaire neutrale posten in BERAP II.....	69
Bijlage 2: Ontwikkelingen per categorie .....	76
Bijlage 3: Aansluiting primitieve begroting - begroting na wijziging.....	81

# 1 Inleiding

## 1.1 Aanleiding

De Berap-II 2024 is de tweede bestuursrapportage van dit jaar. Deze rapportage beschrijft de relevante ontwikkelingen binnen de tien beleidsprogramma's van de programmabegroting, zoals die zich hebben voorgedaan tijdens de verslagperiode t/m augustus 2024. De rapportage gaat in op:

- budgettaire afwijkingen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2024;
- trends en ontwikkelingen welke ten grondslag liggen aan budgettaire afwijkingen;
- voortgang op gestelde doelen van de vastgestelde begroting 2024;
- overige maatschappelijk relevante punten.

De basis voor de Berap-II 2024 is de Programmabegroting 2024.

In de planning- en controlcyclus dient deze bestuursrapportage voor meerdere doelen, namelijk:

- het geven van een beeld over relevante financiële ontwikkelingen, afwijkingen en risico's binnen de tien beleidsprogramma's van de programmabegroting, zoals deze zich hebben voorgedaan tijdens de verslagperiode januari tot en met augustus 2024;
- het afleggen van verantwoording door het college aan de raad over de beleidsuitvoering gedurende de verslagperiode;
- het bieden van inzicht in de prognose van begrotingsontwikkelingen in 2024, inclusief een samenvatting van de financiële afwijkingen over de verslagperiode;
- het opleveren van sturingsinformatie voor de programmabegroting 2025.

De totale omvang van de begroting 2024 van de gemeente Emmen is circa 500 miljoen. De Berap-II 2024 geeft een voordelig resultaat van +/- € 5.090.000. Het begrote resultaat 2024 is een bedrag van € 262.000. Het totaal aan afwijkingen is daarmee +/- € 5.352.000. De grootste afwijking van deze Berap-II 2024-II is te verklaren door de vrijvallende kapitaallasten van € 4.859.000. Het voordeel ontstaat hoofdzakelijk door fasering van de projecten en als gevolg van de nieuwe nota activabeleid. In het nieuwe nota activabeleid is de wijze van afschrijven en activeren gewijzigd wat een groot effect heeft op 2024. In de Berap-II 2024 worden ook afwijkingen kleiner dan € 70.000 verwerkt. De optelling van deze kleine posten is bij elkaar een positief bedrag van +/- € 16.000.

Het algemeen beeld is dat de prognose bij de Berap-II 2024 met enige behoedzaamheid tot stand is gekomen, maar toch op basis van een realistisch beeld. We hebben nadelen verwerkt die we aan zien komen en verwerken voordelen pas als deze zeker zijn.

## 1.2 Opbouw bestuursrapportage

Om een goed een volledig beeld te schetsen van financiële ontwikkelingen en de afwijkingen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2024 inclusief Berap-I 2024 en verwerkte besluiten tot en met juli 2024 is de bestuursrapportage als volgt opgebouwd.

Hoofdstuk 2 bevat de financiële ontwikkelingen op hoofdlijnen.




Hierin worden de begrote en geprognoseerde baten en lasten per programma gepresenteerd, inclusief de afwijking.

Daarnaast is een overzicht te vinden van de grootste afwijkingen (> € 250.000 per afwijking) welke is geclusterd op taakveld niveau met vermelding van het desbetreffende programma waar toelichting op de afwijkingen wordt gegeven.

Hoofdstuk 3 bevat informatie per beleidsprogramma de stand van zaken tot en met juli 2024. De rapportage heeft per programma de volgende vaste indeling:

- **Beleid en projecten:** gerapporteerd wordt over afwijkingen ten opzicht van de begroting als het gaat om trends en ontwikkelingen per programma, de prestaties in de doelenboom en de eventuele projecten die deel uitmaken van het programma. Grote projecten (> € 1.000.000) zijn opgenomen in een apart hoofdstuk 4.

De doelenboom is evenals afgelopen jaren uitgewerkt volgens het stoplichtmodel.

	Ligt op schema
	Aandachtspunt
	Directe bijsturing

- Budgettaire ontwikkelingen: de budgettaire afwijkingen binnen het programma worden op taakveld niveau in beeld gebracht, inclusief een begrotingsprognose ultimo 2024 en een toelichting op de belangrijkste afwijkingen, inclusief reservemutaties. Indien afwijkingen betrekking hebben op 2024 en latere jaren komen de afwijkingen in deze Berap-II 2024 naar voren en ook in de meerjarenbegroting 2025-2028 als aanpassing om over te besluiten voor de jaren 2025 en verder.

Hoofdstuk 5 van deze bestuursrapportage bevat een additionele toelichting overige actuele onderwerpen. De reserve 'calamiteitenfonds' wordt toegelicht met het verloop in 2024 en de stand van zaken met betrekking tot eerder beschikbaar gestelde kapitaallasten in een 'krediet exceptionele prijsstijgingen' is toegelicht.

In de bijlagen worden de budgettaire neutrale wijzigingen verder toegelicht (Bijlage 1: Budgettaire neutrale posten BERAP II) en gevolgd door Bijlage 2: Ontwikkelingen per categorie met daarin een uitsplitsing van de afwijkingen per programma naar aard van de wijziging; Autonome ontwikkelingen, Gemeentefonds, Kapitaallasten of Mutaties kleiner dan € 70.000.

Tenslotte bevat bijlage 3: Wijzigingen tot en met juli 2024 een overzicht van begrotingsaanpassingen die de aansluiting verzorgen tussen de primitieve begroting 2024, Berap-I 2024 aanpassingen en alle inmiddels genomen besluiten tot en met juli die leiden tot een "begroting na wijzigingen". Het zogenaamde vertrekpunt van deze rapportage (Bijlage 3: Aansluiting primitieve begroting - begroting na wijziging).

## 2 Financiële ontwikkelingen

Op basis van de tweede bestuursrapportage tot en met augustus 2024 op de taakvelden is onderstaande financiële analyse opgesteld. In dit overzicht worden de geprognosticeerde budgettaire afwijkingen per programma weergegeven. Het betreft de afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging.

(bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Gewijzigde begroting	Prognose BERAP II	Afwijking
Inwoners en Bestuur	1.794	2.049	2.589	-540
Economie en Werkgelegenheid	3.134	3.991	3.991	0
Veiligheid	64	239	675	-436
Onderwijs en Jeugd	5.178	6.034	6.187	-153
Bouwen, Wonen en Milieu	47.363	48.391	52.255	-3.864
Inkomensondersteuning	53.428	54.631	54.747	-116
Openbare Ruimte en Verkeer & Vervoer	5.579	6.179	6.374	-195
Sport en Cultuur	2.895	4.542	4.467	76
Sociaal Domein	15.933	31.830	31.835	-5
Bedrijfsvoering en Inkomstenbronnen	348.908	361.523	362.700	-1.177
<b>Baten</b>	<b>484.277</b>	<b>519.410</b>	<b>525.820</b>	<b>-6.410</b>
Inwoners en Bestuur	-9.668	-10.588	-10.781	193
Economie en Werkgelegenheid	-13.024	-16.363	-15.106	-1.257
Veiligheid	-11.215	-11.810	-13.169	1.359
Onderwijs en Jeugd	-17.763	-18.331	-17.059	-1.272
Bouwen, Wonen en Milieu	-56.483	-61.769	-64.996	3.227
Inkomensondersteuning	-68.918	-72.369	-71.555	-814
Openbare Ruimte en Verkeer & Vervoer	-41.778	-42.604	-43.908	1.304
Sport en Cultuur	-23.193	-25.994	-24.829	-1.166
Sociaal Domein	-180.047	-196.836	-197.347	511
Bedrijfsvoering en Inkomstenbronnen	-53.916	-54.958	-55.859	900
<b>Lasten</b>	<b>-476.006</b>	<b>-511.621</b>	<b>-514.608</b>	<b>2.987</b>
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>8.272</b>	<b>7.788</b>	<b>11.212</b>	<b>-3.424</b>
Ottrekkingen aan reserves	5.359	2.737	5.071	-2.334
Stortingen in reserves	-11.189	-10.263	-10.930	667
<b>Mutaties reserves</b>	<b>-5.830</b>	<b>-7.526</b>	<b>-5.859</b>	<b>-1.667</b>
<b>Geraamd saldo</b>	<b>2.442</b>	<b>262</b>	<b>5.353</b>	<b>-5.090</b>

De baten en de lasten per programma geven het bruto resultaat. Dat wil zeggen het resultaat zonder reserve mutaties. Reservemutaties zijn in bovenstaand overzicht afzonderlijk in beeld gebracht.

In onderstaande overzichten zijn de belangrijkste afwijkingen weergegeven van zowel baten en lasten en ook van reservemutaties met vermelding van het taakveld en programma. Een toelichting op deze afwijkingen per programma staat in hoofdstuk 3 "Stand van zaken per programma" waarin de budgettaire ontwikkelingen per programma op taakveld niveau nader zijn toegelicht inclusief vermelding van de reservemutaties.

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van wijzigingen op de 'begroting na wijziging' met onderverdeling naar autonome ontwikkelingen, gemeentefondsmutaties en kapitaallasten aanpassingen. Budgettaire neutrale wijzigingen zijn vermeld in bijlage 1.

### Overzicht van afwijkingen met verwijzing naar programma en taakveld

Progr.	Tv	Omschrijving van de afwijking (* € 1.000)	Incidenteel	Structureel	Totaal	Voordeel / Nadeel
3	1.2	Openbare orde en veiligheid	-730			N
5	7.2	Riolering (per saldo)	377			V
5	7.3	Afval	1.282			V
5	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-310	-440		N
5	8.1	Ruimtelijke ordening	29			V
5	8.3	Wonen en bouwen	342			V
6	6.3	Inkomensregelingen	795			V
7	2.1	Verkeer en vervoer	-1.552	-500		N
7	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-625			N
8	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	270			V
9	6.4	WSW en beschutwerk		356		V
9	6.5	Arbeidsparticipatie	267	-680		N
9	6.72A	Jeugdhulp begeleiding	900	-1.000		N
10	0.5	Treasury	4.348			V
10	0.61	OZB woningen		280		V
10	0.7	Gemeentefonds	250			V
10	0.8	Overige baten en lasten	-252			N
		Overige afwijkingen < € 250.000	16			V
<b>Totaal afwijkingen</b>			<b>5.407</b>	<b>-1.984</b>	<b>3.423</b>	<b>V</b>
<b>Afwijkingen Berap 2024-II voor reservemutaties</b>						
5	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	440			V
5	8.1	Ruimtelijke ordening	-29			N
5	8.3	Wonen en bouwen	245			V
7	2.1	Verkeer en vervoer	1.552			V
7	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	625			V
8	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-270			N
9	6.5	Arbeidsparticipatie	-267			N
9	6.72A	Jeugdhulp begeleiding	-900			N
		Overige reservemutaties < € 250.000	271			V
<b>Totaal reservemutaties</b>			<b>1.667</b>	<b>0</b>	<b>1.667</b>	<b>V</b>
<b>Afwijkingen Berap 2024-II na reservemutaties</b>			<b>7.074</b>	<b>-1.984</b>	<b>5.090</b>	<b>V</b>

### Toelichting op afwijkingen in Berap-II 2024

In hoofdstuk 3 zijn de budgettaire ontwikkelingen per programma op taakveld niveau nader toegelicht. Ook zijn de reservemutaties per programma daar toegelicht.

### 3 Stand van zaken per beleidsprogramma

In dit hoofdstuk worden per beleidsprogramma de beleidsmatige ontwikkelingen, financiële afwijkingen en de overige relevante punten tot en met augustus 2024 gerapporteerd.

#### *Aansluiting hoofdstuk 2 overzicht financiële ontwikkelingen met hoofdstuk 3 overzichten per programma*

- Het overzicht met financiële ontwikkelingen in hoofdstuk 2 bevat alle wijzigingen per programma.
- Om de leesbaarheid te vergroten en nadrukkelijker aandacht te hebben voor resultaat aanpassingen zijn in de in hoofdstuk 3 genoemde budgettaire ontwikkelingen van baten en lasten per programma de budget neutrale wijzigingen en wijzigingen kleiner dan € 70.000 niet nader toegelicht en niet in de telling meegerekend.
- In bijlage 1 'budgettaire neutrale posten in BERAP II' en bijlage 2 'Ontwikkelingen per categorie' zijn alle posten benoemd met duiding naar de betreffende programma's waaronder afwijkingen kleiner dan € 70.000.

### 3.1 Inwoners en Bestuur

#### Trends en ontwikkelingen

##### *Dichter bij inwoners staan*

In de tweede helft van 2024 zijn we langs vier sporen actief op het onderwerp participatie en samenwerking: het college, de gemeenteraad, de gemeentelijke organisatie en inwoners, al dan niet in de rol van Erkende Overleg Partners. Alle vier hebben ze hun eigen rol hierin, maar steeds vaker trekken ze ook samen op.

Zo organiseerde de gemeenteraad op 14 mei 2024 een raadsbijeenkomst over dit thema. Tijdens deze avond presenteerde de werkgroep Participatie van de EOP's haar rapport over de samenwerking tussen de gemeente en de EOP's: Kansen voor samenwerking. De werkgroep bestaat uit EOP-bestuurders en ambtenaren. Het rapport kwam tot stand door een gespreksronde met alle EOP's en leverde een aantal waardevolle aanbevelingen op waar alle betrokkenen de komende tijd vorm aan kunnen geven. Zowel het college als de gemeenteraad ondersteunen de aanbevelingen hierin.

Het college doet dit onder meer in de rol van gebiedswethouder, waar de diverse wethouders verschillend invulling aan geven. Dat hangt samen met het karakter van de gebieden en met de stijl van de wethouders. Het gesprek over het verder ontwikkelen van de rol van de gebiedswethouder staat voor de tweede helft van dit jaar gepland. De gebiedscoördinatoren zijn een belangrijke factor hierin, omdat zij ook een belangrijke rol spelen in de wisselwerking tussen de EOP's en de gemeente. Het verder ontwikkelen van de rol van de gebiedswethouder blijft een aandachtspunt.

##### *Democratie Dichterbij: samenwerken met inwoners*

In de loop van 2024 zien we steeds meer belangstelling in de gemeente Emmen voor samenwerking en participatie tussen inwoners en bestuur. We organiseren bijeenkomsten waaraan zowel ambtenaren als gemeenteraadsleden, collegeleden, inwoners en maatschappelijke partners deelnemen. In deze bijeenkomsten laten we ons inspireren door concrete projecten en inspirerende ervaren sprekers. Naar aanleiding hiervan gaan deelnemers in gesprek over hoe ze de samenwerking kunnen verbeteren en wat ervoor nodig is aan vaardigheden en eigenschappen.

Zo bereiken we twee dingen. We wisselen kennis en ervaringen uit met nieuwe methoden en concrete projecten: waar het goed gaat en hoe het beter kan. En we versterken de relatie tussen de verschillende partijen en deelnemers. Dat is een belangrijke basis want als je wilt samenwerken en participeren, dan moet je elkaar leren kennen en dus nieuwsgierig zijn naar elkaar.

##### *Regionaal samenwerken in netwerken*

De BOCE Kansagenda 'Grenzeloze Groene Kansen' die in 2023 werd vastgesteld, vormt in de tweede helft van 2024 een springplank voor grote andere ontwikkelingen in de regio Zuid- en Oost-Drenthe. In mei 2024 ontvingen we minister Hugo de Jonge - op dat moment minister van Wonen en Binnenlandse Zaken - in de gemeente Emmen om hem mee te nemen in de belangrijkste regionale ontwikkelingen én de grote groene kansen die wij zien voor onze regio. Op het gebied van wonen, economie, mobiliteit en ook op het gebied van welzijn en gezondheid.



Naast de Regiodeal II die in de tweede helft van 2024 van start gaat, speelt ook Elke regio Telt! een steeds belangrijker rol. Het rapport, dat al in 2023 verscheen wordt vertaald naar een Rijksprogramma. Hierin wil het Rijk samen met tien regio's in Nederland, waaronder Zuidoost Drenthe, samenwerken om de ongelijkheid tussen economisch-maatschappelijk sterke regio's en economisch-maatschappelijk kwetsbaardere regio's aan te pakken. Dit vraagt naast een perspectief op wat brede welvaart nu eigenlijk is, ook een hernieuwde manier van samenwerken in de regio, maar ook tussen de regio en het Rijk. Halverwege 2024 starten we met ambtelijke en bestuurlijke gesprekken over die samenwerking tussen Rijk en regio, waarbij naast BOCE ook de gemeente Hoogeveen en de Provincie Drenthe deelnemen. Omdat op dat moment het regeerakkoord van het nieuwe kabinet nog niet bekend was, blijft het nog onzeker hoe het programma eruit zal gaan zien.

Voor wat betreft de inhoud is het wel duidelijk dat voor onze regio het Ontwikkelperspectief op de ruimtelijke opgaven op het gebied van wonen en mobiliteit de inhoudelijke koers bepaalt. Ook hier werken we samen met de andere BOCE gemeenten, de gemeente Hoogeveen en de provincie. Op deze manier bundelen we onze verbeeldingskracht en uitvoeringskracht, ook samen met maatschappelijke partners, ondernemers, bedrijven en bouwen we samen aan de toekomst van onze regio.

Emmen staat ambitieus in die relaties en ontwikkelingen, maar we merken ook dat er behoefte is aan stevigere positionering en profilering van de gemeente Emmen in al die bewegingen. Dus hoe staan we zelf als gemeente Emmen in al die regionale ontwikkelingen en hoe bereiken we daarin onze eigen doelen. Dit zelfbewustzijn is nodig om de kansen van regionale samenwerking en netwerken te verzilveren. Daarom starten we in 2024 met Citymarketing.

#### Dienst verlenen vanuit de bedoeling

In Emmen zien we in 2024 een paspoorten-piek die een groot beroep doet op onze dienstverleningscapaciteit. Ook sluiten we meer huwelijken. Om deze groei op te vangen en ondertussen de dienstverlening op peil te houden investeren we onder andere in extra (tijdelijk) personeel, en scholing en in het optimaliseren van onze processen.









Daarnaast zien we de keerzijde van automatisering en digitalisering in de vorm van de risico's van identiteitsfraude. We hebben zelf geen concrete aanwijzingen dat er gevallen zijn in onze gemeente zijn maar we zien wel de aandacht landelijk toenemen en moeten dus anticiperen en preventief werken. Dat doen we door maatregelen te nemen zoals het toepassen van het meer-ogen principe in alle stappen van onze processen. We verkennen dus de mogelijkheden van robotisering en AI, maar zijn behoedzaam en kritisch.

#### **Doelenboom**

In de navolgende doelenboom is voor dit programma schematisch de relatie weergegeven tussen de doelen (wat willen we bereiken) en de prestaties (wat gaan we daarvoor doen).

Bij de prestaties en de prestatie-indicatoren (😊, 😐, 😞) is aangegeven in hoeverre deze zijn gerealiseerd.

Doel		Prestatie
Dichter bij inwoners staan	😊	Vervolgverkenning naar hoe we als lokale overheid (politiek, bestuurlijk en ambtelijk) beter kunnen aansluiten bij de leefwereld van inwoners van Emmen
	😐	Gebiedswethouderschap in de praktijk door ontwikkelen door ervaringen uit te wisselen, verwachtingen uit te spreken en te leren wat wel en niet werkt. <sup>1</sup>
	😊	Vormgeven aan participatie van kinderen en jeugd in de gemeente Emmen, onder andere door het voortzetten en uitbreiden van de impact van de kinderburgemeester en de kinderraden
	😊	Met de raads werkgroep Werkwijze Raad verkennen hoe de gemeenteraad invulling kan geven aan het samenwerken met de samenleving
	😊	Versterken van de griffie waardoor de gemeenteraad zijn taken en verantwoordelijkheden als hart van de representatieve democratie krachtig kan blijven vervullen

Doel		Prestatie
Democratie Dichterbij: samenwerken met inwoners		Faciliteren van de gesprekken in de EOP's over samenwerking en de opbrengst daarvan als basis nemen voor de versterking van de EOP's zelf en de samenwerking tussen de gemeente, de EOP's en inwoners
		Training 35 EOP besturen gericht op vinden en behouden van vrijwilligers met als doel het unieke EOP-model in de gemeente Emmen toekomstbestendig te maken. <sup>2</sup>
		Inwoners en bedrijfsleven op diverse manieren betrekken bij en enthousiasmeren voor Koningsdag, zodat we gezamenlijk en met gepaste trots laten zien hoe mooi onze gemeente is
		Verdiepen, verbreden en opschalen van succesvolle vormen van samenwerking door minimaal 3 concrete projecten, bij voorkeur in die wijken en dorpen waar de opgave van Democratie Dichterbij het grootst is. <sup>3</sup>
Regionaal samenwerken		Gecoördineerd aanwezig zijn in bestuurlijke netwerken en regionale samenwerkingen
		Ontwikkelen en uitvoeren van een gecoördineerde lobbystrategie in Emmen
Dienst verlenen vanuit de bedoeling		Continueren verruiming openingstijden van het gemeentehuis om de beschikbaarheid/ bereikbaarheid van de gemeente aan te passen aan de wensen en behoeften van inwoners
		Inwoners zijn tevreden over de dienstverlening van de gemeente zoals blijkt uit de cijfers over de dienstverlening: Prestatie indicatoren: samenwerking, informatievoorziening balie en website, telefonie en afhandeling van contacten en zaken

### Toelichting doelen en prestaties

<sup>1</sup> Het gebiedswethouderschap is opgezet en we zijn voortdurend bezig met de verdere doorontwikkeling. Twee jaar na het instellen van het gebiedswethouderschap is een goed moment om na te gaan hoe dit tot op heden beleefd wordt. Deze reflectie zal in het najaar van 2024 en begin 2025 plaatsvinden.

<sup>2</sup> Het binden en boeien van vrijwilligers in de EOP's (besturen) blijft een uitdaging. Ondanks dat we de afgelopen jaren en ook in 2024 investeren in bijvoorbeeld trainingen en gesprekken, We zien we dat dit aandacht vraagt. Mogelijk is er meer of iets anders nodig om de toekomstbestendigheid van EOP's te waarborgen. In de begroting voor 2025 komen we hierop terug.

<sup>3</sup> We zien op verschillende plekken in de organisatie dat we projecten echt op een andere manier aanpakken en inwoners eerder en beter betrekken. Voorbeelden zijn het maaibeeld in Oranjedorp (een uitdaagrecht-project), de aanpak van de inrichting van de Rolderbrink, de Wijk-uitvoeringsplannen in het kader van de energietransitie en het speeltuinenbeleid en de uitvoering ervan in de gemeente. In de komende jaren verwachten we een groei in onze van deze nieuwe en andere aanpakken omdat deze meer een samenwerking brengen tussen inwoners en gemeentebestuur. Dit is en blijft nodig want we zien ook dat het af en toe niet goed gaat en dat we mensen te laat betrekken of niet op de goede manier. Voorbeelden hiervan zijn het proces met het distributiecentrum in Oranjedorp en onderdelen van het proces rondom de oliewinning in Schoonebeek. Dit is en blijft dan ook een voortdurend leerproces: ieder in zijn eigen rol, maar wel meer en beter samen. In de begroting van 2025 komen we hierop terug.

## Budgettaire ontwikkelingen

In de onderstaande tabel zijn alleen afwijkingen met betrekking tot de autonome ontwikkelingen, kapitaallasten en het gemeentefonds meegenomen.

De budgettaire afwijkingen welke neutraal zijn of kleiner dan € 70.000 zijn, staan opgenomen in bijlage 1: 'Budgettaire neutrale posten in BERAP II' en bijlage 2: 'Ontwikkelingen per categorie'

In deze bijlages staan ook opgenomen op welk programma én taakveld de afwijking invloed heeft.

(bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Gewijzigde begroting	Prognose BERAP 2024-II	Afwijking
Baten	1.794	1.969	2.384	-415
Lasten	-9.668	-10.118	-10.251	133
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>-7.874</b>	<b>-8.149</b>	<b>-7.867</b>	<b>-282</b>
Onttrekkingen aan reserves	220	0	0	0
Stortingen in reserves	-142	0	0	0
<b>Mutaties reserves</b>	<b>78</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Totaal</b>	<b>-7.796</b>	<b>-8.149</b>	<b>-7.867</b>	<b>-282</b>

## Toelichting

(bedragen x € 1.000)	2024
<b>Saldo van baten en lasten</b>	
<b>Baten</b>	<b>415</b>

### 0.2 Burgerzaken

#### Extra baten en kosten documenten burgerzaken **320**

Dit jaar zijn er meer paspoorten en rijbewijzen uitgegeven dan vooraf voorspeld. Voor paspoorten was hier reeds een correctie op geweest ten tijde van Berap I in verband met de reisdocumentenpiek. Deze correctie was echter nog te laag ingeschat. Naast de paspoorten zijn er ook meer rijbewijzen uitgegeven, mogelijk omdat burgers al naar het gemeentehuis moeten voor een paspoort- en/of ID kaart verlening en het rijbewijs hier direct bij doen. De inkomsten op paspoorten worden geschat op € 195.000 meer dan begroot met extra kosten ter hoogte van € 138.000 voor afdrachten. Voor rijbewijzen geldt verwachte extra inkomsten van € 125.000 en kosten van € 65.000.

#### Extra legesbaten burgerzaken **95**

Dit jaar zijn meer huwelijken voltrokken en meer uittreksels uit het BRP aangevraagd. De extra inkomsten leges die hieruit voortkomen zijn respectievelijk € 70.000 en € 25.000.

#### **Lasten** **-133**

### 0.1 Bestuur

#### Overschot loonkosten Griffie **70**

De Griffie heeft via het voorstel versterken Griffie extra capaciteit gekregen wat is omgezet naar formatieruimte. Op dit moment bestaat een deel van deze extra capaciteit nog uit vacatureruimte waar hard wordt gewerkt aan invulling. De verwachting is dat eind 2024 de formatie van de Griffie op volledige sterkte is. Hierom wordt 70.000 van het budget aan loonkosten voor 2024 eenmalig als overschot aangemerkt.

Dit jaar zijn er meer paspoorten en rijbewijzen uitgegeven dan vooraf voorspeld. Voor paspoorten was hier reeds een correctie op geweest ten tijde van Berap I in verband met de reisdocumentenpiek. Deze correctie was echter nog te laag ingeschat. Naast de paspoorten zijn er ook meer rijbewijzen uitgegeven, mogelijk omdat burgers al naar het gemeentehuis moeten voor een paspoort- en/of ID kaart verlening en het rijbewijs hier direct bij doen. De inkomsten op paspoorten worden geschat op € 195.000 meer dan begroot met extra kosten ter hoogte van € 138.000 voor afdrachten. Voor rijbewijzen geldt verwachte extra inkomsten van € 125.000 en kosten van € 65.000.

## 3.2 Economie en Werkgelegenheid

### **Trends en ontwikkelingen**

Samen met bedrijven en andere stakeholders werken we aan toekomstbestendige aantrekkelijke bedrijventerreinen, waarbij duurzame energie en klimaatadaptatie belangrijke pijlers zijn. Daarvoor heeft de gemeente een proces opgezet waarbij wordt gekeken hoe de gemeente de bedrijven met kennis kan ondersteunen en bedrijven kan faciliteren bij de energietransitie. Digitalisering is hiermee onlosmakelijk verbonden. Vanuit het oogpunt van milieu én vanwege de stijgende kosten van fossiele brandstoffen zijn alternatieve energievoorzieningen noodzakelijk. Het veranderende klimaat vraagt naast het terugdringen van de uitstoot van CO<sub>2</sub> en stikstof voor de bedrijventerreinen om fysieke maatregelen voor waterafvoer, waterberging en het verminderen van hittestress.

### Founded in the North

Founded in the North zal sterk bij kunnen dragen aan het realiseren van acties uit het actieplan Circulaire Economie en op meerdere aspecten uit het coalitieakkoord, zoals Groene economie, digitale economie, maar ook de Greenwise Campus zal een rol spelen in het Founded in the North-verhaal.

Founded in the North zal zich inzetten om het ontstaan en de groei van start-ups en scale-ups in Emmen te bevorderen, met als doel het tegengaan van brain drain en het creëren van een economisch klimaat dat gericht is op toekomstige uitdagingen in sectoren zoals HTSM, agro, biobased/circulaire economie, watertechnologie, life sciences, chemie en digitalisering. Het opkomende ecosysteem voor start-ups en scale-ups zal niet op zichzelf staan, maar zal juist bijdragen aan de versterking van de kennisintensieve clusters en de gemeenschap van startende ondernemingen.

### Programma Rensenpark Emmen

Met het vaststellen van de visie op het Rensenpark (juni 2023) is besloten om het Rensenpark een kwaliteitsimpuls te geven. Hiervoor zijn investeringen nodig.

De staat van het bestaande vastgoed in het park is momenteel matig en er zijn forse (onderhouds-) maatregelen nodig om de gebouwen toekomstbestendig en duurzaam te maken. Dit geldt ook voor het vastgoed tussen de markt en het Rensenpark dat onderdeel is van de ontwikkeling van het entreegebied.

Ook de openbare ruimte in het Rensenpark verdient een stevige kwaliteitsimpuls. Tijdens het herijkingsproces van de visie op het park (2022-2023) is gebleken dat het Rensenpark door velen wordt gezien als een belangrijk stadspark in het centrum van Emmen. Onderhoud en doorontwikkeling van het park is nodig om de kwaliteit te behouden en te versterken.

### Duurzaamheid, Energie en Klimaat

Het vastgestelde programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat geeft sturing aan de werkzaamheden die op veel verschillende plekken plaatsvinden. In de begroting is dit onder verschillende beleidsprogramma's opgenomen.

### Recreatie en Toerisme

Recreatie en Toerisme is een belangrijke sector in onze regionale economie met een voorziene landelijke groei de komende jaren. Recreatie & Toerisme is geen doel op zich. Het is een middel om bij te dragen aan maatschappelijke vraagstukken die invloed hebben op onze brede welvaart en welzijn. Denk hierbij aan het creëren van werkgelegenheid, verzorgen van inkomsten voor ondernemers, het in stand houden van voorzieningen en het bevorderen van een aantrekkelijke woonomgeving.

Er is er meer dan ooit behoefte aan groen en recreatiemogelijkheden dichtbij huis. De lopende ontwikkeling van het Bargerveen (in en rondom Bufferzone Zuid, nabij Nieuw-Schoonebeek en Weiteveen) biedt mogelijkheden voor nieuwe recreatieve voorzieningen.

Om toekomstbestendig te zijn is professionalisering van het Veenpark nodig. Ook wordt de inzet op Van Gogh voortgezet. Dit zijn belangrijke dragers van de identiteit en het culturele verhaal van Emmen. We blijven inzetten op een aantrekkelijk professioneel aanbod in de regio.

#### Evenementen

Evenementen zijn van groot economisch en maatschappelijk belang voor bezoekers, bewoners en ondernemers. (Terugkerende) evenementen dragen bij aan de leefbaarheid én het beeld van een attractieve, sfeervolle en gezellige gemeente, waar regelmatig iets te beleven valt. Na evaluatie in 2023 is het Bevrijdingsfestival sinds 2024 nu een structureel onderdeel van het evenementenprogramma. In het voorjaar van 2025 moet het nieuwe evenementenbeleid gereed zijn. Implementatie van dit beleid vindt plaats in 2025/2026.

#### Land- en tuinbouw

De noodzaak en urgentie om te vergroenen en te verduurzamen neemt alsmaar toe, wat een enorme impact heeft op de sector. Een onzekere factor zijn ook de koerswijzigingen van rijk en provincie naar aanleiding van de verkiezingen op rijks- en provinciaal niveau. Zo is de voortgang van het NPLG proces op rijksniveau, en daaropvolgend het DPLG proces van de provincie Drenthe, op dit moment onzeker als gevolg van gewijzigde politieke inzichten. In dit beleid worden de samenhangende opgaven op het gebied van natuur, water, klimaat en landbouw bepaald.

Als gemeente blijven we bedrijven zoveel mogelijk stimuleren en faciliteren om te vergroenen en te verduurzamen. Zo zetten we de Stimuleringsregeling Revitalisering Landbouw Emmen (SRLE) in om ondernemers in de glastuinbouw te stimuleren tot verduurzaming en innovatie en het verbeteren van de ruimtelijk kwaliteit. Daarnaast moet de regeling ook bijdragen om inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt in staat te stellen een betaalde baan te krijgen.

#### **Doelenboom**
















In de navolgende doelenboom is voor dit programma schematisch de relatie weergegeven tussen de doelen (wat willen we bereiken) en de prestaties (wat gaan we daarvoor doen).

Bij de prestaties en de prestatie-indicatoren (😊, 😐, 😞) is aangegeven in hoeverre deze zijn gerealiseerd.

Doel		Prestatie
Een toekomstbestendige kennis- en netwerkeconomie en arbeidsmarkt met een sterke verbinding tussen kennis- en onderwijsinstellingen, werkgevers, werknemers en studenten, waar studenten en werknemers willen studeren en (blijven) werken en wonen.	😊	Vanuit de Arbeidsmarktregio Drenthe (AMRD) met stakeholders invulling en uitvoering geven aan (regionaal)Human Capital agenda.
	😊	Uitvoering programma JTF Emmen met invloed op regelingen, informeren en begeleiden bedrijven en kennisinstellingen.
	😊	Bijdragen aan bewustwording bij werkgevers van het belang van Duurzame Inzetbaarheid van werknemers.
	😊	Blijven inzetten op doorontwikkeling Emmen Studiestad waarbij de integrale verbinding wordt gezocht met Greenwise Campus, de fysieke campusontwikkeling en de binnenstad.
Een robuuste economische structuur (ecosysteem) met (maatschappelijke) impact op de regio en een aantrekkelijk vestigingsklimaat, resulterend in groei en toenemende concurrentiekracht van de relevante industriële sectoren Chemie, HTSM en Energie.	😊	Bijdrage leveren aan de strategie van Greenwise Campus op de thema's Chemie, maakindustrie/HTSM, Energie en Welzijn, Zorg en Technologie.
	😊	Uitvoering geven aan de Europastrategie/Duitslandagenda beleid met aandacht voor stimuleren gebruik Europese fondsen en het ontwikkelen en uitvoeren van de lobbystrategie in Emmen.

Doel		Prestatie
Een robuuste economische structuur (ecosysteem) met (maatschappelijke) impact op de regio en een aantrekkelijk vestigingsklimaat, resulterend in groei en toenemende concurrentiekracht van de relevante industriële sectoren Chemie, HTSM en Energie.	😊	Gericht samenwerken, netwerken en lobbyen vanuit verbanden als Sterk Noord Nederland (SNN), NG4, EU Office Brussel, Europese netwerken, EDR, Rijnland Instituut, IBDO en Dutch TechZone om de (internationale) positie van Emmen als regiokern te versterken.
	😊	Via inzet van het SIOF geven wij een impuls aan economische ontwikkelingen die bijdragen aan het vestigingsklimaat, de werkgelegenheid en gebruik van fondsen voor transitie.
	😊	Er wordt (integraal) uitvoering gegeven aan het Actieplan Circulaire Economie. Voor de Chemie wordt voor heel Noord Nederland een Innovatieprogramma Circular Plastics opgesteld met inzet van aanjagers/innovatie-makelaars.
	😊	Uitvoering geven aan de nieuwe Regiodeal die in 2024 van start gaat, met nadruk op projecten die bijdragen aan economische structuurversterking.
	😊	Uitvoering geven aan het actieprogramma Impact Ondernemen (project Regiodeal), verkennen vervolg en deelnemen aan de citydeal Impact Ondernemen.
	😊	Bijdrage leveren aan de realisatie van de Energiehub GZI Next en de verdere uitrol van de hydrogen backbone in Emmen.
Een aanpak ontwikkelen gericht op het (economische) digitaliseringsvraagstuk om de concurrentiepositie van bedrijven in onze topsectoren, waaronder de maakindustrie, te versterken.	😊	Toewerken naar een Emmense visie op digitalisering.
	😊	Inventarisatie van behoeften op het gebied van digitalisering, gebruik makend van koplopers op dit gebied, t.b.v. behoefte van het opstellen digitaliseringsagenda Zuidoost-Drenthe, waarbij de rol van de gemeente als versneller en verbinder duidelijk is gedefinieerd.
Via lobbyinzet gemeentelijke en regionale belangen bewaken en strategische doelen behalen.	😊	Uitvoering geven aan lobbyplannen op drie lobbythema's, namelijk Treant, Stedelijk Netwerk, Circulaire economie
	😊	Monitoren van besluitvormingsprocessen bij de ministeries, Kabinet en Tweede Kamer, het opstellen van position papers en het leggen van contacten met stakeholders / ministeries voor het organiseren van gesprekken, het organiseren van stakeholdersessies
Faciliteren van de ambities van het Greenwise Campus samenwerkingsverband op de sporen: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Kennisontwikkeling, -valorisatie, ondernemerschap</li> <li>• Versterken onderwijspropositie (flexibel, LLO, doorlopende leerlijnen)</li> <li>• Sterke positionering, profilering en branding</li> </ul>	😊	In 2024 blijven we een bijdrage leveren aan de strategische koers (inhoud, aanpak, positionering) en de doorontwikkeling van Greenwise Campus, met als aandachtspunten:
	😊	Versterken van de verbindingen tussen de gemeentelijke economische doelstellingen en Greenwise Campus.
	😊	Ruimtelijke en financiële randvoorwaarden creëren voor de ontwikkeling van het beoogde Innovatiecentrum.
	😊	Ruimtelijk en financieel faciliteren van de nieuwbouwontwikkeling 'Beroepsonderwijs-campus' van NHL Stenden en Drenthe College.

Doel		Prestatie
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Creëren attractieve randvoorwaarden</li> </ul>	😊	Invulling en uitwerking geven aan grondtransactie(s) tussen gemeente en NHL Stenden en Drenthe College in het kader van de realisatie van de beroepsonderwijs-campus.
	😊	De gemeente stelt samen met de stakeholders een integraal ontwikkelperspectief Campus Emmen op, dat in 2024 vastgesteld zal worden.
Stimuleren van innovatie en verduurzaming in industrie, land- en tuinbouw.	😊	Optimaal gebruikmaken van EU-fondsen voor innovatie en valorisatie.
	😊	Bijdragen aan de uitvoering van het uitvoeringsplan toekomstbestendige bedrijventerreinen- Bargermeer 3 (project Regio Deal) .
	😊	Uitvoering geven aan Stimuleringsregeling Revitalisering Landbouw Emmen.
	😊	Acties vanuit programmalijn Energie, uit het programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat (DEK): Tuinbouw uitvoeren. Waaronder de mogelijkheden van geothermie verkennen en een gebiedsgerichte aanpak onderzoeken voor de glastuinbouwgebieden Klazienaveen en Erica. Onderdeel van het programma DEK, zie ook programma 5
	😊	Uitvoering geven / bijdragen aan de diverse activiteiten die zijn genoemd in de programmalijn Verduurzaming Industrie uit het programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat (DEK).
Emmen heeft een aantrekkelijk ondernemingsklimaat.	😊	We blijven ons bestuurlijk en ambtelijke inzetten en lobbyen voor de komst van de Nedersaksenlijn.
	😊	Integrale dienstverlening aan en acquisitie van bedrijven.
Emmen kent één scherp en breed uitgedragen economisch profiel dat aansluit op de krachtsectoren.	😊	Economische profilering Emmen koppelen aan ontwikkelingen Greenwise Campus;
	😊	We organiseren ook in 2024 het New eMMergy Congres.
	😊	Door ontwikkelen helder toeristisch profiel van Emmen. Deze wordt scherper neergezet en zichtbaar gemaakt.
Vergroten van de aantrekkingskracht van de gemeente Emmen om daar te verblijven, te recreëren, te ondernemen en te winkelen voor inwoners en bezoekers.	😊	Een start maken met de ontwikkeling van een city marketingscampagne waarbij we op verrassende en nieuwsgierig makende manier het imago van Emmen als innovatieve, ondernemende en trotse gemeente positioneren.
	😊	Uitvoeren Programma Emmen centrum o.b.v. de omgevingsvisie Emmen centrum uit 2017, aangevuld met het Integraal Uitvoeringsplan Regiostad Emmen uit 2022.
	😊	Transformatie en herontwikkeling van het gebied tussen Markt en Weiert.
	😊	We zetten de subsidie Impulsaanpak Winkelgebieden, indien toegekend in 2023, in voor de gebiedsontwikkeling Tussen

Doel		Prestatie
		Markt en Weiert. Daarmee geven we een impuls aan het vergroten van de gebruiks-, belevings-, en toekomstwaarde in een deel van het centrum, verminderen leegstand en het aantal vierkante meters detailhandel.
		Opstellen integrale gebiedsvisie Weerdingerstraat en omgeving (van Hondsrugweg tot en met Wolfsbergenweg, inclusief stationsgebied)
		Starten met (de voorbereiding van) een aantal grotere (woningbouw-)projecten in Emmen Centrum, waaronder: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Klokkenslag,</li> <li>• Brandweer-West,</li> <li>• P-Oost</li> <li>• Ten Noorden van de Molenstraat</li> </ul>
		Camperplaatsen worden in 2024 opgeleverd (onder voorbehoud van praktische uitvoering w.o. vergunningen) <sup>1</sup>
		Uitvoering geven aan het Integraal Uitvoeringsplan Regiostad Emmen; af te ronden voor 2026 <sup>2</sup>
		Uitvoering geven aan Schetsontwerp Openbare Ruimte Rensenpark (2019) met inachtneming van de beleidswijzigingen uit herijkingsproces van de visie op het Rensenpark (2023) <sup>3</sup>
		Uitvoering geven aan het opknappen en verduurzamen van (een deel van) het vastgoed in het Rensenpark <sup>4</sup>
		Afronden onderzoek en verkenning haalbaarheid en realiseerbaarheid Sport- en Bewegcampus Emmen en besluitvorming over realisatie Sport- en Bewegcampus Emmen op businesspark Meerdijk.
		Actualisatie van het evenementenbeleid. Gereed in 2025.
		Grote (terugkerende) evenementen stimuleren.
		Uitvoering van het uitvoeringsprogramma detailhandelsstructuurvisie, waaronder de uitvoering van het stimuleringsplan binnenstad en het opstellen van een visie op de markt.
		Het opstellen van een visie op de horeca
		Stimuleren meer dagrecreatief aanbod met een structureel karakter.
		Van Gogh Drenthe inzetten om recreatie en toerisme structureel te stimuleren en tegelijkertijd ter vergroting van de trots en leefbaarheid en participatie. Samenwerking en uitvoering op provinciaal niveau doorzetten.
		Realiseren van het wandelknooppuntennetwerk.
		Realiseren van een kinderbeleefroute in het bos <sup>5</sup>



Doel		Prestatie
		Realiseren van een hippische visie.
		Benutten van het wandel- en fietsknooppunten netwerk evenals de MTB, ruiters en vaar infrastructuur.
		Aanscherpen van de toeristische marketing en promotie en informatievoorziening.
		Voorbereiding van het aanvragen van INTERREG 6 met de Duitse partners als cofinanciering voor recreatieve ontwikkeling van het Bargerveen. <sup>6</sup>
		Met de 'stimuleringsregeling vrijetijdseconomie' en 'regeling regionale samenwerking' initiatieven die Emmen aantrekkelijker en beter zichtbaar maken voor bezoekers stimuleren.
		Continueren van Vitale Vakantieparken Drenthe.

### Toelichting doelen en prestaties

<sup>1</sup> Het moment van oplevering van de camperplaatsen op het parkeerterrein P-Noord is afhankelijk van wanneer het civiele deel en de beplanting is gerealiseerd. Dit resulteert in de oplevering van de camperplaatsen uiterlijk in het voorjaar van 2025.

<sup>2</sup> Het afronden van het integraal Uitvoeringsplan Regiostad Emmen voor 2026 is niet meer haalbaar, dit was voorwaarde subsidie Regiostedenfonds Drenthe. Ook blijkt in de verdere voorbereiding van de uitvoering dat verschuiven subsidiemiddelen binnen het thema fietsbereikbaarheid noodzakelijk is. Er wordt bij de jaarlijkse rapportage aan GS van Drenthe daarom verzocht om extra uitvoeringstijd en gewijzigde besteding binnen het thema.

<sup>3</sup> Er zijn plannen gemaakt voor het opknappen en verduurzamen van de drie villa's in het Rensenpark (De Drommedaar, Het Hospershuis en De Lindenhof), maar deze zijn nog niet uitgevoerd.

<sup>4</sup> Inmiddels is er een projectleider aangesteld voor het project Openbare Ruimte Rensenpark, het project zit nu in de startfase.

<sup>5</sup> In 2024 zijn stappen gezet inzake het ontwikkeltraject om een kinderbeleefroute te realiseren in het Noordbargerbos. Dit vraagt om een zorgvuldig proces met goede afstemming met de betrokkenen partijen. De oplevering van de kinderbeleefroute zal niet eerder dan in 2025 plaatsvinden.

<sup>6</sup> Het proces tot aanvragen en uitvoeren van recreatieve projecten in het kader van INTERREG 6 is gestagneerd. In dit stadium heerst nog onduidelijkheid over welke mogelijkheden er daadwerkelijk zijn op het gebied van recreatie en toerisme als gevolg van verschuiving van prioriteit naar klimaat en energie op Europees niveau binnen het stimuleringsprogramma INTERREG 6. We zullen in dit proces gezamenlijk op blijven trekken met onze partners in het samenwerkingsverband.

## Budgettaire ontwikkelingen

In de onderstaande tabel zijn alleen afwijkingen met betrekking tot de autonome ontwikkelingen, kapitaallasten en het gemeentefonds meegenomen.

De budgettaire afwijkingen welke neutraal zijn of kleiner dan € 70.000 zijn, staan opgenomen in bijlage 1: 'Budgettaire neutrale posten in BERAP II' en bijlage 2: 'Ontwikkelingen per categorie'

In deze bijlages staan ook opgenomen op welk programma én taakveld de afwijking invloed heeft.

(bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Gewijzigde begroting	Prognose BERAP 2024-II	Afwijking
Baten	3.134	4.436	4.436	0
Lasten	-13.024	-16.417	-15.930	-487
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>-9.890</b>	<b>-11.981</b>	<b>-11.495</b>	<b>-487</b>
Onttrekkingen aan reserves	1.062	2.970	2.823	147
Stortingen in reserves	-370	-870	-870	0
<b>Mutaties reserves</b>	<b>692</b>	<b>2.100</b>	<b>1.953</b>	<b>147</b>
<b>Totaal</b>	<b>-9.198</b>	<b>-9.882</b>	<b>-9.542</b>	<b>-340</b>

## Toelichting

(bedragen x € 1.000)	2024
<b>Saldo van baten en lasten</b>	
<b>Lasten</b>	<b>487</b>

### 3.1 Economische ontwikkeling

#### Bijdrage Cure Technology BV

**147**

De verleende subsidie aan CuRe Technology BV voor het project 'Huisvesting demonstration plant' wordt in 2024 niet volledig besteed. Het project 'Huisvesting demonstration plant draagt bij aan het behouden en doorbouwen van de positie van Emmen en omstreken als koploper in de groene chemie. Het gedeelte wat niet besteed wordt, storten de terug in de bestemmingsreserve SIOF.

#### Vrijval budget programma meerjaren Economie

**190**

Binnen het programma meerjaren economie zijn diverse budgetten opgenomen. Al deze budgetten worden niet volledig besteed wat resulteert in een totale vrijval van € 190.000.

#### Vrijval loonsom Economie

**150**

Binnen team Economie kan een deel van de loonsom vrijvallen. Deze vrijval kan worden verklaard door de ontstane vacature ruimtes gedurende het jaar. De verwachting is dat deze vacatures niet meer ingevuld worden in 2024.

<b>Mutaties reserves</b>	
<b>Onttrekkingen aan reserves</b>	<b>-147</b>

### 3.1 Economische ontwikkeling

#### Bijdrage Cure Technology BV

**-147**

De verleende subsidie aan CuRe Technology BV voor het project 'Huisvesting demonstration plant' wordt in 2024 niet volledig besteed. Het project 'Huisvesting demonstration plant draagt bij aan het behouden en doorbouwen van de positie van Emmen en omstreken als koploper in de groene chemie. Het gedeelte wat niet besteed wordt, storten de terug in de bestemmingsreserve SIOF.

### 3.3 Veiligheid

#### Trends en ontwikkelingen

##### Asiel

De huidige problematiek rondom asielzoekers blijft bestaan. Zolang er een grote toestroom van asielzoekers blijft en er geen duidelijke vermindering van overlast gevende asielzoekers is, worden de Emmense maatregelen in 2025 gecontinueerd. We hebben de voormalige staatsecretaris van Justitie sinds 2023 gevraagd naar financiële ondersteuning voor handhaving en toezicht. Zolang de overlastproblemen niet bij de bron worden opgelost, vragen we ook de nieuwe minister van Asiel en Migratie om financiële ondersteuning voor handhaving en toezicht.

Het verkrijgen van die financiële ondersteuning verloopt moeizaam. Dat heeft onder meer te maken met de bijzondere ligging van Emmen. Voor een gemeente als Westerwolde zijn financiële regelingen getroffen, omdat daar het aanmeldcentrum gehuisvest is. De overlast komt voornamelijk van groepen veelal kansarme asielzoekers. De overlast beperkt zich niet tot aan de gemeentegrenzen van Westerwolde. Ook reizen vrijwel alle nieuwe asielzoekers via station Emmen.

Op 29 juni 2023 heeft de staatsecretaris van Justitie een bedrag van € 478.350 toegezegd. Op dat moment waren noodzakelijke maatregelen al ingezet door het college, met de daaraan verbonden kosten. Dat ging om toezicht en handhaving en beveiligingscamera's. Dit bedrag is bestemd voor en verwerkt in de financiële stukken van 2023. Inmiddels heeft de staatssecretaris na een nieuw verzoek van de burgemeester, op 17 september 2023, een bedrag van in totaal € 425.000 voor de aanpak van asieloverlast in Nieuw-Weerdinge in het jaar 2024 toegezegd. Voor 2023 en 2024 is de toezegging tezamen € 903.350. Nu blijkt dat deze toezegging niet voldoende is om de asielproblematiek tegen te gaan. In oktober 2024 komt de minister van Asiel en Migratie naar Emmen. Tijdens dit bezoek wordt wederom de noodzaak van het verkrijgen van financiële ondersteuning aangekaart.












##### Veiligheidsregio Drenthe (VRD)






Als gevolg van een correctie tussen de ontwerpbegroting 2024 van de VRD en de definitieve begroting is bij de kadernota 2024 niet de volledige wijziging meegenomen. Hierdoor resteert er nog een incidenteel tekort van € 136.000 in 2024 en verder. Structureel is bij er de kadernota 2025 aansluiting gemaakt bij de begroting 2025 van de VRD.

#### **Doelenboom**

In de navolgende doelenboom is voor dit programma schematisch de relatie weergegeven tussen de doelen (wat willen we bereiken) en de prestaties (wat gaan we daarvoor doen). Bij de prestaties en de prestatie-indicatoren (

) is aangegeven in hoeverre deze zijn gerealiseerd.

Doel		Prestatie
Met bedrijven en instellingen verbeteren we de fysieke/externe veiligheid. De effecten van de Omgevingswet moeten worden getoetst aan het gemeentelijk fysieke/externe veiligheidsbeleid.		We geven uitvoering aan de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging. We werken conform de nieuwe werkprocessen en de afspraken met de particuliere toezichthouders. In 2024 wordt datagericht gewerkt bij vergunningverlening, toezicht en handhaving.
		We dragen door het verbinden van voorwaarden aan vergunningen en het ondersteunen van de organisatie bij aan het veilig plaatsvinden van evenementen.
We beperken de impact van crises en rampen in het fysieke/sociale domein.		In 2024 is de bevolkingszorg in Drenthe op het landelijke vastgestelde niveau gebracht (Landelijk Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg) gebracht.
Inwoners ervaren veiligheid in eigen huis		Vanuit het programma 'Geweld hoort nergens thuis' wordt een lokaal uitvoeringsplan opgesteld met doelen en resultaten voor de gemeente Emmen. De uitgangspunten van 'Geweld hoort nergens thuis' zijn onderdeel van het Toekomstscenario kind en Gezinsbescherming. <sup>1</sup>
		In gezinnen waar onveiligheid is, zorgen we door inzet van politie, Veilig Thuis, het lokale veld en andere noodzakelijk hulpverlening dat het geweld direct wordt gestopt en vervolgens dat de risico's worden weggenomen en er stabiele veiligheid ontstaat.
		We pakken eerste signalen met betrekking tot huiselijk geweld snel op om risicofactoren weg te nemen.
		We zorgen dat er binnen 24 uur na het signaal van een onveilige situatie, hulpverlening en ondersteuning op gang komt. <sup>1</sup>
		We geven uitvoering aan de lokale aanpak terugdringen huiselijk geweld, kindermishandeling en seksueel geweld en de aanpak alcohol/middelenmatiging jeugd.
		We geven in 2024 uitvoering aan de (zorg) partijen afspraken die zijn gemaakt over op- en afschalen van zorg en over casus - en procesregie, volgens de leidende principes van de Aanpak ter Voorkoming van Escalatie (AVE). Daarbij versterken wij eveneens de gemeentelijk (regie) rol bij complexe zorgvraagstukken. Een en ander afgestemd met het Zorg- en Veiligheidshuis Drenthe (ZVHD). <sup>2</sup>
		We voeren de gefaseerde ketensamenwerking door als werkwijze voor gezinnen waar de veiligheid in het geding is.
		Implementatie van de lokale aanpak Discriminatie. Met het Meldpunt Discriminatie Drenthe en lokale organisaties en inwoners werken we aan het voorkomen en verminderen van discriminatie en racisme.

		We zetten in op adequate, toekomstbestendige handhaving die zichtbaar is dorpen en wijken. Afgestemd met EOP's zetten we in op meer Boa-toezicht in wijken en dorpen. Met politie worden afspraken gemaakt over rol/positie en informatie-uitwisseling tussen wijkagenten en de Boa's.
Iedereen kan veilig deelnemen aan het verkeer.		We hebben een uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid opgesteld dat aansluit bij het landelijk Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 (SPV 2030). In dit programma zijn specifieke locaties met een verhoogd verkeersveiligheidsrisico in beeld zijn gebracht aan de hand van een set risico-indicatoren (o.a. snelheidsoverschrijding, ongevallen, type modaliteiten, weginrichting).
		In 2024 aanpak van 4 gevaarlijke kruispunten: <sup>3</sup> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Houtweg – Laan van de Marel</li> <li>- Statenweg – Veldlaan</li> <li>- Boslaan – Houtweg</li> <li>- Nieuw Amsterdamsestraat – Brinkenweg</li> </ul>
Met partners willen we de ondermijning verstoren. Daarbij versterken we de ambtelijke en bestuurlijke weerbaarheid.		<ul style="list-style-type: none"> <li>• Actieplan Jonge aanwas opgesteld.</li> <li>• Diverse bewustwordingssessies georganiseerd en ondermijningsbus ingezet.</li> <li>• Meerdere ondermijningscases in behandeling genomen.</li> <li>• Gezamenlijk Drents beleidsplan Mensenhandel opgesteld.</li> <li>• Twee gemeentelijke aandachtsfunctionarissen mensenhandel aangesteld en opgeleid.</li> <li>• Gemeente neemt deel aan Meld Misdaad Anoniem (MMA).</li> </ul>
We versterken de cyberweerbaarheid van onze gemeente door onze eigen veiligheid op orde te hebben en inwoners voor te lichten.		We blijven investeren in de veiligheid van onze systemen door uitvoering van de nodige testen/onderzoeken en gerichte interne voorlichting. We blijven ervoor zorgen dat onze (crisis)organisatie voorbereid is op cybersecurity. <sup>4</sup>

### Toelichting doelen en prestaties

<sup>1</sup> De dit lukt nog niet altijd in de praktijk vanwege wachtlijsten en capaciteitsvraagstukken diverse organisaties, hier wordt strak op gestuurd.

<sup>2</sup> Project vertraagd vanwege ziekte projectleider, is nu weer opnieuw in gang gezet.

<sup>3</sup> De voorbereiding van deze projecten is gestart, maar kost meer tijd. De uitvoering zal in 2025-2027 plaatsvinden.

<sup>4</sup> De (crisis)organisatie voor cybersecurity is ontwikkeling. Dit stopt niet bij de gemeentegrenzen, waardoor afstemming met andere overheden nodig is. In Q4 organiseren we een cyberoefening in BOCE-verband. Ook vindt er een cyberoefening in Noord-Nederlands verband (drie noordelijke provincies) plaats. Op basis van de ervaringen die hiermee worden opgedaan, wordt de cyberorganisatie verder afgestemd en ingericht.

## Budgettaire ontwikkelingen

In de onderstaande tabel zijn alleen afwijkingen met betrekking tot de autonome ontwikkelingen, kapitaallasten en het gemeentefonds meegenomen.

De budgettaire afwijkingen welke neutraal zijn of kleiner dan € 70.000 zijn, staan opgenomen in bijlage 1: 'Budgettaire neutrale posten in BERAP II' en bijlage 2: 'Ontwikkelingen per categorie'

In deze bijlages staan ook opgenomen op welk programma én taakveld de afwijking invloed heeft.

(bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Gewijzigde begroting	Prognose BERAP 2024-II	Afwijking
Baten	64	64	489	-425
Lasten	-11.215	-11.489	-12.644	1.155
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>-11.151</b>	<b>-11.425</b>	<b>-12.154</b>	<b>730</b>
Onttrekkingen aan reserves	0	0	91	-91
<b>Mutaties reserves</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>91</b>	<b>-91</b>
<b>Totaal</b>	<b>-11.151</b>	<b>-11.425</b>	<b>-12.064</b>	<b>639</b>

### Toelichting

(bedragen x € 1.000)	2024
<b>Saldo van baten en lasten</b>	
<b>Baten</b>	<b>425</b>
<b>1.2 Openbare orde en veiligheid</b>	<b>425</b>
<b>Asielproblematiek Nieuw-Weerdinge</b>	
Inzet binnen toezicht en handhaving is de afgelopen jaren sterk gestegen. Dit heeft te maken met veel verschillende onderwerpen waaronder asielproblematiek. In Nieuw-Weerdinge is grote overlast door asielzoekers waar veel BOA's en toezichthouders ingezet dienen te worden. Dit is een probleem dat al langere tijd speelt maar waar nog geen langdurige oplossing voor gevonden is. Kosten boven het beschikbare budget worden geschat op € 515.000. Om een deel van deze kosten te dekken worden de reserves Veiligheid en Asielzoekers aangewend met resterende budgetten van in totaal € 90.544. Daarnaast hebben er overleggen plaatsgevonden met andere instanties, waaronder het ministerie en de provincie, waarin toezeggingen zijn gedaan voor een bijdrage van € 425.000 ter dekking van de kosten voor Nieuw-Weerdinge.	
<b>Lasten</b>	<b>-1.155</b>

#### 1.1 Crisisbeheersing en brandweer

##### Voordeel Veiligheidsregio Drenthe bluswatervoorziening **175**

Uit overleg tussen de belastingdienst en de Veiligheidsregio Drenthe is gebleken dat de bluswatervoorziening voor 21% belast hoort te worden met btw. Voor de gemeente betekent dit dat deze btw verrekenbaar is met het btw compensatiefonds. Vanuit de VRD is een afrekening ontvangen van de bluswatervoorziening over de periode 2018-2023. Deze afrekening van € 175.388 voordelig wordt meegenomen in de BCF-aangifte over 2024 en leidt tot een incidenteel voordeel in 2024.

## **1.2 Openbare orde en veiligheid**

### **Asielproblematiek Nieuw-Weerdinge**

**-515**

Inzet binnen toezicht en handhaving is de afgelopen jaren sterk gestegen. Dit heeft te maken met veel verschillende onderwerpen waaronder asielproblematiek. In Nieuw-Weerdinge is grote overlast door asielzoekers waar veel BOA's en toezichthouders ingezet dienen te worden. Dit is een probleem dat al langere tijd speelt maar waar nog geen langdurige oplossing voor gevonden is. Kosten boven het beschikbare budget worden geschat op € 515.000. Om een deel van deze kosten te dekken worden de reserves Veiligheid en Asielzoekers aangewend met resterende budgetten van in totaal € 90.544. Daarnaast hebben er overleggen plaatsgevonden met andere instanties, waaronder het ministerie en de provincie, waarin toezeggingen zijn gedaan voor een bijdrage van € 425.000 ter dekking van de kosten voor Nieuw-Weerdinge.

### **Asielproblematiek Stationsgebied**

**-370**

Inzet binnen toezicht en handhaving is de afgelopen jaren sterk gestegen. Dit heeft te maken met veel verschillende onderwerpen waaronder asielproblematiek. In het stationsgebied is grote overlast door asielzoekers waar veel BOA's en toezichthouders ingezet dienen te worden. Dit is een probleem wat al langere tijd speelt maar waar nog geen langdurige oplossing voor gevonden is. Kosten boven het beschikbare budget worden geschat op € 370.000.

### **Bijtincidenten**

**-90**

Tijdens corona zijn veel honden aangeschaft. Nu corona achter de rug is blijken veel van deze honden slecht gesocialiseerd te zijn, en is het aantal bijtincidenten de afgelopen jaren exponentieel gegroeid. De afhandeling van deze bijtincidenten zorgt voor veel extra kosten, waaronder opvang van de hond bij inbeslagname en juridische kosten door gerechtelijke procedures. Voor dit jaar is de prognose een tekort van € 90.000 op bijtincidenten.

### **Cameratoezicht en AI**

**-85**

In gebieden waar extra toezicht nodig is worden steeds vaker camera's geplaatst. De kosten van deze camera's zijn de laatste jaren sterk gestegen.

Ondanks het live bekijken van camerabeelden worden geweldsdelicten vaak gemist. Voor het gebruik in de toekomst wordt gestart met een pilot voor één jaar waarbij 20 camera's worden voorzien van artificial intelligence (AI). Dit stelt ons in staat om geweld real time op camerabeelden te herkennen.

Hierdoor kan effectiever toezicht worden gehouden, meer informatie worden verzameld en sneller ingegrepen worden wanneer dit nodig is. We streven daarbij naar een evenwicht tussen het toepassen van nieuwe technieken en het recht op privacy en ethische grenzen.

Deze eenjarige pilot biedt ons de mogelijkheid om deze toepassing te testen voor toekomstig gebruik. De kosten voor het gebruik van AI bedragen ongeveer € 50.000 en zijn een tekort op de huidige begroting. Overige camerakosten boven het huidige budget bedragen € 35.000 euro door prijsstijgingen en intensivering van gebruik. Bij tevredenheid over de pilot zullen beide bedragen tevens worden opgevoerd bij de Kadernota 2026.

Deze pilot wordt geëvalueerd, waarna de raad wordt geïnformeerd over de uitkomsten.

### **Kosten veiligheidszorg**

**-270**

Er wordt extra gebruik gemaakt van de diensten van Stichting Veiligheidszorg Drenthe door de grote vacatureruimte binnen team Toezicht en Handhaving. Dit vanwege de moeilijkheid van het invullen van de vacatureruimte en de grote vraag naar toezichthouders en BOA's op verschillende terreinen. Het gaat hierbij onder andere om verkeer regelen, weesfietsen, BOA's in de openbare ruimte, Rensenpark en andere reguliere BOA taken. Er worden nu hoofdzakelijk BOA's ingehuurd in plaats van toezichthouders. De tarieven voor BOA's liggen hoger dan voor toezichthouders.

**1.2 Openbare orde en veiligheid****Asielproblematiek Nieuw-Weerdinge**

Inzet binnen toezicht en handhaving is de afgelopen jaren sterk gestegen. Dit heeft te maken met veel verschillende onderwerpen waaronder asielproblematiek. In Nieuw-Weerdinge is grote overlast door asielzoekers waar veel BOA's en toezichthouders ingezet dienen te worden. Dit is een probleem dat al langere tijd speelt maar waar nog geen langdurige oplossing voor gevonden is. Kosten boven het beschikbare budget worden geschat op € 515.000. Om een deel van deze kosten te dekken worden de reserves Veiligheid en Asielzoekers aangewend met resterende budgetten van in totaal € 90.544. Daarnaast hebben er overleggen plaatsgevonden met andere instanties, waaronder het ministerie en de provincie, waarin toezeggingen zijn gedaan voor een bijdrage van € 425.000 ter dekking van de kosten voor Nieuw-Weerdinge.

**3.4 Onderwijs en Jeugd****Trends en ontwikkelingen**

Voor de bestuursrapportage 2014-II zijn er op het gebied van Onderwijs en Jeugd geen trends en ontwikkelingen te noemen, die in deze periode tot nieuwe grote financiële afwijkingen leiden.

**Doelenboom**

In de navolgende doelenboom is voor dit programma schematisch de relatie weergegeven tussen de doelen (wat willen we bereiken) en de prestaties (wat gaan we daarvoor doen).

Bij de prestaties en de prestatie-indicatoren (😊, 😐, 😞) is aangegeven in hoeverre deze zijn gerealiseerd.

Doel		Prestatie
Er zijn goede, eigentijdse scholen voor onze jonge inwoners gerealiseerd.	😊	In 2024 wordt, conform het IHP PO-VO, krediet verstrekt voor vervangende nieuwbouw van SO Thrianta ter vervanging van de oude school aan de Balingbrink. Tevens wordt gestart met de vervangende nieuwbouw van Project SOED (fusie OBS De Barg-De Brink) en SO Tine Marcusschool op locatie Mantingerbrink. Dit project staat los van het IHP PO-VO.
	😊	De 2 oude basisscholen van Catent in Weiteveen en Nieuw-Schoonebeek worden in 2025 vervangen door 2 nieuwe scholen. Dit als behoud van de laatste onderwijsvoorziening in beide dorpen. Het benodigde voorbereidingskrediet wordt in 2024 gereserveerd.
Er is meer kanselijkheid voor kinderen en jongeren, zodat zij hun talenten kunnen ontplooiën.	😊	In 2024 is er een 16 uren aanbod voor VVE gerealiseerd.
	😊	In 2024 wordt vanuit de aanpak laaggeletterdheid verder ingezet op het vergroten van de basisvaardigheden.
	😊	In 2024 wordt - op basis van het plan van aanpak - de Angelslo Academy geïmplementeerd en geëvalueerd.
	😊	In 2024 wordt het aantal kinderraden in wijken en dorpen van 6 naar 13 raden uitgebouwd.



Doel		Prestatie
Iedere jeugdige kan met perspectief opgroeien en zich ontwikkelen tot een veerkrachtige en zelfredzame jeugdige.		In 2024 wordt Integrated Care (nu: VoorSam&Zo) uitgebreid van 2 naar 6 scholen en wordt een verdere uitrol voorbereid.
		In 2024 is Jonge Kind Emmen een effectief programma. <sup>1</sup>
		In 2024 is – in verbinding met de rijke schooldag – de doorontwikkeling van de brede school vormgeven en wordt uitvoering gegeven aan het nieuwe brede school-beleid.

### Toelichting doelen en prestaties

<sup>1</sup> Jonge Kind Emmen heeft niet geleid tot een programma. We maken nu een vertaling binnen de (landelijke) programmaliijn Kansrijke Start en binnen de Brede School waarin we met verschillende interventies en activiteiten ons meer gaan richten op het jonge kind (0 – 5 jaar)

### Budgettaire ontwikkelingen

In de onderstaande tabel zijn alleen afwijkingen met betrekking tot de autonome ontwikkelingen, kapitaallasten en het gemeentefonds meegenomen.

De budgettaire afwijkingen welke neutraal zijn of kleiner dan € 70.000 zijn, staan opgenomen in bijlage 1: 'Budgettaire neutrale posten in BERAP II' en bijlage 2: 'Ontwikkelingen per categorie'

In deze bijlages staan ook opgenomen op welk programma én taakveld de afwijking invloed heeft.

(bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Gewijzigde begroting	Prognose BERAP 2024-II	Afwijking
Baten	5.178	5.496	5.648	-153
Lasten	-17.763	-18.086	-18.086	0
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>-12.585</b>	<b>-12.590</b>	<b>-12.437</b>	<b>-153</b>
Onttrekkingen aan reserves	146	151	151	0
Stortingen in reserves	-69	-69	-69	0
<b>Mutaties reserves</b>	<b>77</b>	<b>82</b>	<b>82</b>	<b>0</b>
<b>Totaal</b>	<b>-12.508</b>	<b>-12.508</b>	<b>-12.355</b>	<b>-153</b>

### Toelichting

(bedragen x € 1.000)	2024
<b>Saldo van baten en lasten</b>	
<b>Baten</b>	<b>153</b>

#### 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

##### Extra Regionale Meld- en Coördinatiefunctie gelden

**153**

In 2024 krijgt de gemeente extra RMC-middelen. In de dienstverleningsovereenkomst met Menso is de afspraak dat deze extra middelen één op één doorgezet worden aan Menso. Het in rekening brengen van deze en andere kosten vindt plaats bij de eindafrekening.

## 3.5 Bouwen, Wonen en Milieu

### Trends en ontwikkelingen

#### Energietransitie

Gemeentelijk hebben we een actieve rol in de energietransitie en het zoeken naar (tijdelijke) oplossingen van de ontstane netcongestie. Voor het uitbreiden van de netcapaciteit heeft de netbeheerder echter zelf een primaire rol. Tennet en Enexis hebben de werkzaamheden voor extra capaciteit in voorbereiding, maar deze moeten nog worden gerealiseerd. Ten aanzien van energiecoöperaties zien we dat zij te maken hebben met wijzigingen in financiering van energieprojecten. Hogere rentes, verzekeringspremies en vereist eigen vermogen leiden tot extra uitdagingen.

#### Bouwen & Wonen

De vraag naar woningen blijft onverminderd groot. Daarom blijft de woningbouwopgave aandacht en prioriteit vragen van de gemeente. Er zijn zes extra gemeentelijke woningbouwlocaties vastgesteld. Daarnaast blijft de gemeente zich inzetten om voldoende bouwmogelijkheden te creëren voor externe partijen en woningcorporaties. We inventariseren wat er gedaan kan worden om eventuele (financiële) knelpunten weg te nemen. We werken daarom aan een subsidiefonds voor betaalbare woningbouw. Hierbij is verhoogde aandacht voor de huisvesting van bijzondere doelgroepen. We creëren meer overzicht in de totale woningbouwopgave door de woningbouwmonitor verder te ontwikkelen.

De afspraken in het Woonzorgakkoord vragen blijvende ambtelijke aandacht en regie om de voortgang van deze afspraken te borgen. De procesbegeleiding is nu extern geregeld. Er vindt onderzoek plaats om deze taak onder te brengen bij één van de deelnemers van het akkoord. Voor financiering wordt aansluiting gezocht bij de Regiodeal.

Het wetsvoorstel 'Versterking regie op de volkshuisvesting' ligt bij de Tweede Kamer. Het wetsvoorstel geeft Rijk, provincies en gemeenten instrumenten om samen en met regionale afstemming regie te voeren op de volkshuisvesting. Overheden krijgen zo meer grip hebben op hoeveel, waar en voor wie er wordt gebouwd. Het is nog afwachten nu het nieuwe kabinet net gevormd is, wanneer de wet wordt vastgesteld en, of er aanpassingen komen en wanneer de ingangsdatum zal zijn. Naar verwachting gaat dit per 1 juli 2025 in. Bij inwerkingtreding van de wet wordt de gemeente verplicht om een Volkshuisvestingsprogramma op te stellen.

Het wetsvoorstel betaalbare huur is inwerking getreden per 1 juli. De gemeente is nu verantwoordelijk voor de toezicht en handhaving in het huurdomain.

#### Bodemdaling

De gemeente werkt samen met de Provincie Drenthe en Waterschap Vechtstromen aan het dossier bodemdaling in- en rondom Nieuw-Amsterdam. In 2023 is er een gemeentelijke subsidieregeling gestart, die het mogelijk maakt dat inwoners gespecialiseerd onderzoek laten doen naar de fundering van hun woning. Deze subsidieregeling is in 2024 voortgezet. Er is in 2024 door de gemeente aansluiting gezocht bij het Fonds Duurzaam Funderingsherstel voor eigenaren/bewoners die te maken hebben met schade aan de fundering van de woning, maar over onvoldoende eigen middelen beschikken om te voorzien in funderingsherstel. Het besef dat met deze regelingen het vraagstuk niet is opgelost, is reden om de inwoners te blijven informeren via het Servicepunt Bodemdaling.

#### Stikstof

De problematiek rondom stikstof speelt zowel op gemeentelijk als provinciaal niveau. Dit vraagt veel inzet op beleidsmatig niveau en ook de verantwoording en berekeningen omtrent de emissie van alle (omgevings)visies, (omgevings)programma's, (omgevings)plannen, beleid en vergunningverlening voor en in de fysieke leefomgeving. Dit vraagt veel inzet op het vlak van alle ruimtelijke ontwikkelingen en evenementen.

Beter inzicht in de problematiek, de gemeentelijke beleidsopgave, planvorming en vergunningverlening en de planvorming op rijks- (NPLG) en provinciaal niveau (DPLG) vragen de komende jaren nadrukkelijk capaciteit en inzet. Een onzekere factor hierin zijn koerswijzigingen van rijk en provincie naar aanleiding van de verkiezingen op rijks- en provinciaal niveau.

#### Klimaatadaptatie

Klimaatadaptatie vraagt veel inzet en investeringen in de openbare ruimte (bij de kadernota 2023 is structureel € 1 miljoen als autonome ontwikkeling beschikbaar gesteld). Hierbij is het van belang dat de mogelijkheden voor adaptatie (en daarmee ook vergroening en versterking van de biodiversiteit) integraal onderdeel uitmaken van alle afwegingen van de gemeente voor de fysieke leefomgeving. Dit geldt bij de uitvoering van projecten, maar ook

bijvoorbeeld bij beleidsvorming. Dit zijn doelstellingen in het Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie (vastgesteld in 2021) en in het Programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat (DEK), waar klimaatadaptatie één van de peilers is.

Een voorbeeld waarbij dit tot uiting komt is de ontwikkeling van het integraal beleidsplan openbare ruimte (IBOR). In 2024 leggen we dit plan aan de raad voor. Voor klimaatadaptatie maken we, als verdieping op het IBOR, later een aanvullend uitvoeringsplan.

In 2024 continueren we de uitvoering van drie riolerings- en openbare gebiedsontwikkelingen (Orvelterbrink - Bargeres, Veldlaan - Angelslo en Dordsedijk-Klazienaveen). Hiervoor is een financiële bijdrage vanuit het Rijk in het kader van de Stimuleringsregeling Impulsgelden Klimaatadaptatie aangevraagd en toegekend. De bijdrage is bedoeld voor de uitvoering van klimaatmaatregelen en de versnelling van de uitvoering van de klimaat adaptieve projecten. De projecten lopen tot eind 2026. De totale bijdrage vanuit de Impulsgelden Klimaatadaptatie bedraagt ca. € 1,8 miljoen.

#### Afval (effecten invoering Diftar en gescheiden inzameling)

In 2023 is er rekening gehouden met structureel extra lasten van € 283.000 voor de vervanging van de PMD en GFT minicontainers. Deze vervanging heeft niet plaatsgevonden waardoor de lasten ook niet zijn ontstaan. Hierdoor kan een bijstelling plaatsvinden op de begrote baten en lasten. Tevens is bij de begroting 2023 een meerjarig budget aangevraagd voor de investeringen voor de voorzieningen ter grootte van € 481.000 en inzamelkosten voor PMD hoogbouw ter grootte van € 192.000. Aangezien er vanuit is gegaan dat deze investeringen in 2024 niet meer vanuit de voorziening konden worden gedekt, is de dekking gezocht in het verhogen van de begrote opbrengsten afval. Met het huidige inzicht kunnen deze lasten ook dit jaar incidenteel gedekt worden vanuit de begroting en uit de voorziening. Hierdoor kunnen de begrote opbrengsten afval naar beneden bijgesteld worden met € 693.000. De begrote opbrengsten krijgen hierdoor meer aansluiting bij het huidige tarief. Omdat deze wijziging binnen het gesloten systeem van de afvalstoffenheffing plaatsvindt zal de wijziging budgettair neutraal zijn.

#### Diersoorten Management Plan

Landelijke regelgeving met betrekking tot flora en fauna belemmert de versnelling van de verduurzaming van woningen: er dient voorafgaand aan bepaalde isolerende maatregelen (met name spouwisolatie en dakisolatie) eerst onderzoek uitgevoerd te worden naar beschermde diersoorten. Door het uitvoeren van een gemeentebreed onderzoek voor de particuliere woningen op de aanwezigheid van beschermde diersoorten faciliteren we de versnelling om tot verduurzaming over te gaan.

#### Omgevingswet

De Omgevingswet is inwerking getreden op 1 januari 2024. De projecten Omgevingsvisie en Omgevingsplan lopen de komende jaren door.

In lijn met de vastgestelde uitgangspuntennotitie 'Omgevingsvisie Emmen' is gewerkt aan fase 1 van de Omgevingsvisie. Dit betrof een beleidsanalyse, data-analyse en een analyse van de identiteit en kernwaarden van Emmen. Met de opbrengst uit deze eerste fase wordt in 2024 het proces om te komen tot de Omgevingsvisie vervolgd. Inmiddels is begonnen met fase 2 en worden drie toekomstscenario's opgesteld. Ook begint het participatieproces met een enquête voor inwoners. Het doel is om de Omgevingsvisie eind 2025 vast te stellen.

Voor het Omgevingsplan geldt, dat we de planning om eind 2024 of begin 2025 de systematiek van het Omgevingsplan ter vaststelling aan de raad aan te bieden niet zullen halen. Het ontwikkelen van de systematiek is nieuw en blijkt complexer dan verwacht - en vraagt, naast meer inzet dan geraamd, ook om meer tijd. We gaan nu uit van 'eerste helft 2025'. Daarna blijft de ambitie om het hele Omgevingsplan voor de gemeente Emmen in een periode van vier jaar te vullen.

#### Erfgoed




Met de komst van de Omgevingswet is erfgoed een belangrijk onderwerp geworden wanneer we praten over de leefomgeving. We willen het erfgoed dat we hebben zo goed mogelijk in stand houden. Daarom hebben we dit opgenomen in de doelen van de erfgoednota. Hiervoor hebben we een subsidieregeling voor gemeentelijke monumenten in het leven geroepen. Het subsidieplafond was binnen vijf maanden bereikt. Daarnaast hebben we dit jaar subsidie verleend aan alle zes molens in de gemeente en is het onderzoek naar de beeldbepalende bouwwerken van start gegaan.

### Archeologie













In 2013 is de Archeologische Beleidskaart vastgesteld. Deze kaart is in 2024 vernieuwd om nieuwe inzichten wat betreft archeologie toe te voegen, zoals de uitkomsten van archeologische onderzoeken die de laatste elf jaar in de gemeente zijn uitgevoerd. De Archeologische Beleidskaart wordt in dit jaar aan de raad voorgelegd ter vaststelling.

### **Doelenboom**

In de navolgende doelenboom is voor dit programma schematisch de relatie weergegeven tussen de doelen (wat willen we bereiken) en de prestaties (wat gaan we daarvoor doen). Bij de prestaties en de prestatie-indicatoren (

, , ) is aangegeven in hoeverre deze zijn gerealiseerd.

Doel		Prestatie 2024
Emmen is energieneutraal in 2050.		Stimulering van de ontwikkeling van energiecoöperaties door de leerervaringen uit COBEN en de organisatiestructuur van Lokaal Opgewekt Emmen te borgen.
		Ondersteunen van inwoners en bedrijven bij energiebesparing en verduurzaming, met het platform 'Emmen geeft Energie' als basis nemen om op voort te borduren.
		In samenwerking met industrie, bedrijven en netbeheerder werken aan een robuust energiesysteem.
		Als uitwerking van de Transitievisie Warmte de mogelijkheden en randvoorwaarden van collectieve warmtevoorzieningen onderzoeken.
Emmen wordt water-robust en klimaat-bestendig door continu te werken aan wateroverlast knelpunten, actief om te gaan met de effecten van bodemdaling en het versterken van biodiversiteit.		Voorzetten van de subsidieregeling Funderingsonderzoek voor woningeigenaren (onderzoek funderingsschade)
		Aansluiten bij Fonds Duurzaam Funderingsherstel.
		Vaststellen van een Regionale Adaptatiestrategie (RAS)
		Opstellen uitvoeringsplan klimaatadaptatie aan de hand van het Integrale Beleidsplan Openbare Ruimte. <sup>1</sup>
Gemeente Emmen is een stevige, groene, regiokern die haar verzorgingsgebied kan dragen door passende en aantrekkelijke voorzieningen.		Opstarten planvorming centrumvernieuwingen Nieuw-Schoonebeek en Klazienaveen.
Aantrekkelijker, gezondere en veiliger woon- en leefomgeving van hoge kwaliteit met voldoende betaalbare woningen die toekomstbestendig zijn en passen bij de vraag.		Subsidieregelingen die voortvloeien uit het Volkshuisvestingsfonds zijn actief. Eigenaar-bewoners in de vier toegewezen gebieden kunnen een aanvraag doen.
		Er wordt uitvoering gegeven aan de prestatieafspraken met de woningcorporaties en de regionale afspraken voor wonen en zorg.

		De opkoopbescherming in de huisvestingsverordening wordt geëvalueerd. Er worden maatregelen ondernomen indien nodig.
		Monitoring van woningbouwprojecten uit de woondeal met het Rijk en de woonvisie wordt bijgehouden. Indien nodig wordt bijgestuurd. De versnellingsopgave die voortvloeit uit de woonvisie maakt hier onderdeel van uit.
		Er wordt gewerkt aan een structuurvisie voor herstructureringslocaties. <sup>2</sup>
		Beleid Huisvesting internationale werknemers wordt opgeleverd. <sup>3</sup>
		Uitvoeringsagenda en planning van de Stedenbouwkundige Structuurvisie Angelslo opgeleverd en diverse projecten vanuit de Structuurvisie opgestart.
		Plan van aanpak voor een gebiedsgericht programma Bargeres is gereed.
Beschermen van het Emmens erfgoed.		Erfgoednota is vernieuwd.
		Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de beeldbepalende bouwwerken. Hierbij wordt onderzocht of de huidige lijst nog klopt en aangevuld met redengevende omschrijvingen van de gebouwen. Verder wordt er ook onderzocht of er gebouwen zijn die niet op de lijst staan maar er wel op horen.
		Met het maken van een subsidieregeling voor de gemeentelijke monumenten dragen we bij aan het onderhoud van de gemeentelijke monumenten.
		Bij het project Ambachtsschool behouden en versterken we de oorspronkelijke kwaliteiten en kenmerken van het oude schoolgebouw.
Goede en beschikbare sportaccommodaties		Het IHP Binnensport is richtinggevend en een fysieke vertaling voor het onderhouden, renoveren of vervangen van binnensportvoorzieningen in de gemeente. Hiermee kunnen gerichte investeringen worden gedaan op korte, middellange en lange termijn. Het resultaat is uiteindelijk een IHP Binnensport (Routekaart) voor Emmen (periode 2023-2032).
		Om het Neptunusbad toekomstbestendig te maken wordt onderzocht welke maatregelen nodig zijn om het zwembad te verduurzamen. In 2023 wordt rekening gehouden met kosten voor nader onderzoek en vanaf 2024 is voorlopig rekening gehouden met een investering van € 5 mln.

## Toelichting doelen en prestaties

<sup>1</sup> Uitvoeringsplan Klimaatadaptatie: Het Integrale Beleidsplan Openbare Ruimte wordt eind 2024 afgerond. Pas daarna kan worden gestart met het Uitvoeringsplan voor klimaatadaptatie. Dit zal dus plaatsvinden in 2025.

<sup>2</sup> Structuurvisie Herstructureringslocaties: Op dit moment wordt er gewerkt aan een opdracht hiervoor. Door prioritering vanwege capaciteitstekort is deze taak doorgeschoven naar volgend jaar.

<sup>3</sup> Beleid Huisvesting internationale werknemers: Vanuit de Woonvisie is - mede door de capaciteitsvraagstukken op de woningbouwmarkt - geprioriteerd en wordt dit beleid opgepakt in 2025. In regionaal verband wordt het onderwerp nu opgepakt.

## Budgettaire ontwikkelingen

In de onderstaande tabel zijn alleen afwijkingen met betrekking tot de autonome ontwikkelingen, kapitaallasten en het gemeentefonds meegenomen.

De budgettaire afwijkingen welke neutraal zijn of kleiner dan € 70.000 zijn, staan opgenomen in bijlage 1: 'Budgettaire neutrale posten in BERAP II' en bijlage 2: 'Ontwikkelingen per categorie'

In deze bijlages staan ook opgenomen op welk programma én taakveld de afwijking invloed heeft.

(bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Gewijzigde begroting	Prognose BERAP 2024-II	Afwijking
Baten	47.363	48.157	50.670	-2.513
Lasten	-56.483	-62.302	-64.055	1.754
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>-9.120</b>	<b>-14.144</b>	<b>-13.385</b>	<b>-759</b>
Onttrekkingen aan reserves	1.570	3.692	4.468	-776
Stortingen in reserves	-2.896	-3.213	-3.213	0
<b>Mutaties reserves</b>	<b>-1.326</b>	<b>479</b>	<b>1.255</b>	<b>-776</b>
<b>Totaal</b>	<b>-10.446</b>	<b>-13.665</b>	<b>-12.131</b>	<b>-1.535</b>

## Toelichting

(bedragen x € 1.000)	2024
<b>Saldo van baten en lasten</b>	
<b>Baten</b>	<b>2.513</b>

### 7.2 Riolering

#### Aanvulling mutatie voorziening PO Area (Riolering) 217

In 2024 zijn de lasten van PO Area al opgehoogd. In deze aanpassing is per abuis de mutatie in de voorziening riolering niet meegenomen. Door middel van deze wijziging verwerken wij de opgehoogde lasten van PO Area in de voorziening riolering.

#### Mutatie voorziening riolering 100

In 2024 zijn de budgetten voor riolering verhoogd. Bij de verhoging van de budgetten is geen rekening gehouden met de mutatie in de voorziening. Door middel van deze wijziging verwerken wij de opgehoogde lasten (mutatie) van riolering in de voorziening riolering.

#### Voordeel belaste rioolheffing 270

Er is een voordeel op rioolheffing. De oorzaak hiervan ligt in de licht gestegen tarieven (volgens het GRP) en de areaaluitbreiding (nieuwbouw en verbouw van woningen en niet-woningen).

### **7.3 Afval**

#### **Bijstellen opbrengsten afvalstoffenheffing met dekking uit voorziening**

**1.514**

Dit voordeel bestaat uit twee onderdelen. Allereerst zijn de verwachte opbrengsten uit de afvalstoffenheffing naar beneden bijgesteld met € 918.000 (nadeel), het tekort zit vooral op het vaste tarief. Daarna is de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing voor 2024 opnieuw doorgerekend wat leidt tot een bijgestelde onttrekking uit de voorziening ten opzichte van de primitieve begroting en Berap I. De onttrekking uit de voorziening bedraagt 2,4 miljoen. Dit is een inkomst/voordeel in de begroting om het tekort op de afvalstoffenheffing af te dekken.

Deze onttrekking zorgt weer voor volledige kostendekkendheid binnen de begroting. Er is per saldo geen effect op het begrotingsresultaat vanuit de afvalstoffenheffing.

De hogere onttrekking heeft meerdere oorzaken waaronder te hoog begrote opbrengsten, welke bij Berap I en nu nogmaals bij Berap II worden bijgesteld. Daarnaast zat er een forse, onvoorziene stijging van circa € 800.000 in de definitieve Productovereenkomst met Area en worden de hogere kosten voor het reinigingsbestek (zie Berap I en Kadernota 25) hier ook aan toegerekend. Ook zijn meerdere kleinere posten bijgesteld op basis van prognoses.

#### **Hogere opbrengst afvalverwijdering en verwerking**

**100**

De vergoeding over het 4e kwartaal afvalinzameling prullenbakken 2023 valt €100.000 hoger uit dan wat er bij de jaarrekening 2023 was verwacht. Dit geeft een voordeel in 2024. Dit voordeel wordt meegenomen in de totale doorrekening van de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing. Per saldo is dit voordeel budgettair neutraal en loopt via de voorziening.

### **8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)**

#### **Verkoop groenstroken**

**-120**

In het Didam-arrest heeft de Hoge Raad bepaald dat gemeenten bij de verkoop van onder andere groenstroken, alle potentiële gegadigden een kans moeten bieden om mee te doen in de eventuele koop, indien er meerdere gegadigden zijn voor de aankoop of als redelijkerwijs te verwachten is dat er meerdere gegadigden zullen zijn. Gronden mogen niet zonder meer worden uitgegeven aan één partij.

Doordat hiervoor eerst inzichtelijk gemaakt moet worden welke groenstroken voor verkoop in aanmerking komen, heeft de groencommissie besloten hierin eerst niet (meer) actief te zijn.

### **8.3 Wonen en bouwen**

#### **Bijstellen begrote huurinkomsten**

**431**

In de afgelopen jaren zijn er meerdere panden verworven, welke verhuurd zijn aan derden. Hierdoor is sprake van een toename in huurinkomsten. Naast de toename van het aantal huurders, is er tevens een inhaalslag gemaakt op het updaten en effectueren van huurovereenkomsten en omzetten van bruikleenovereenkomsten, welke ook een toename in gelden tot gevolg hebben. Of het hier om een incidentele of structurele toename van huurinkomsten betreft, is van meerdere factoren afhankelijk. Dit voordeel nemen we mee richting Berap I 2025 en Kadernota 2026 als het een structurele toename blijkt.

### **Lasten**

**-1.754**

### **0.3 Beheer overige gebouwen en gronden**

#### **Extra inhuur team Vastgoed en Grondzaken**

**-310**

De inhuur van derden is het afgelopen jaar drastisch verminderd. De benodigde expertise werd van buitenaf ingehuurd, omdat het specialistische vraagstukken betrof. Momenteel zijn we bezig de expertise via inhuur binnen de gemeente onder te brengen. Desalniettemin is er voorsnog een budgetoverschrijding.

#### **Lagere dekking loonsom Vastgoed vanuit projecten**

**-75**

Op basis van geschreven uren is een prognose gemaakt welk deel van de loonsom zichzelf terugverdient. Geconstateerd is, dat er minder uren ten laste van projecten zijn gebracht, waardoor er een verschil zal ontstaan.

**Onderhoudsbudget gebouwen in eigen beheer** **-440**

Het op peil brengen van het onderhoudsbudget op basis van het meerjarig onderhoudsplan en nog te verwachten facturen.

**7.2 Riolering**

**Voordeel belaste rioolheffing** **-270**

Er is een voordeel op rioolheffing. De oorzaak hiervan ligt in de licht gestegen tarieven (volgens het GRP) en de areaaluitbreiding (nieuwbouw en verbouw van woningen en niet-woningen).

**7.3 Afval**

**Bijstellen opbrengsten afvalstoffenheffing met dekking uit voorziening** **-232**

Dit voordeel bestaat uit twee onderdelen. Allereerst zijn de verwachte opbrengsten uit de afvalstoffenheffing naar beneden bijgesteld met € 918.000 (nadeel), het tekort zit vooral op het vaste tarief. Daarna is de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing voor 2024 opnieuw doorgerekend wat leidt tot een bijgestelde onttrekking uit de voorziening ten opzichte van de primitieve begroting en Berap I. De onttrekking uit de voorziening bedraagt 2,4 miljoen. Dit is een inkomst/voordeel in de begroting om het tekort op de afvalstoffenheffing af te dekken.

Deze onttrekking zorgt weer voor volledige kostendekkendheid binnen de begroting. Er is per saldo geen effect op het begrotingsresultaat vanuit de afvalstoffenheffing.

De hogere onttrekking heeft meerdere oorzaken waaronder te hoog begrote opbrengsten, welke bij Berap I en nu nogmaals bij Berap II worden bijgesteld. Daarnaast zat er een forse, onvoorziene stijging van circa € 800.000 in de definitieve Productovereenkomst met Area en worden de hogere kosten voor het reinigingsbestek (zie Berap I en Kadernota 25) hier ook aan toegerekend. Ook zijn meerdere kleinere posten bijgesteld op basis van prognoses.

**8.1 Ruimtelijke Ordening**

**Recreatieve ontwikkeling Bargerveen** **300**

In mei 2024 is door de Bestuurscommissie Bargerveen het definitieve ontwerp vastgesteld voor de zuidelijke bufferzone van het Bargerveen.

In dit ontwerp zijn recreatieve voorzieningen opgenomen die nog vragen om een verdere uitwerking in combinatie met de inrichting van het buffergebied. Op basis hiervan valt het reeds beschikbaar gestelde budget vrij voor 2024.

**Restant Omgevingswet gelden Ruimtelijke Ontwikkeling** **-271**

In verband met de kosten welke gepaard gaan met het omgevingsplan voor team ROW, worden deze kosten, zoals beschreven staat in de begroting van de Omgevingswet, onttrokken uit de Reserve Omgevingswet ter dekking.

**8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)**

**Correctie projecten openbare ruimte** **-55**

De kosten om een juridisch adviseur binnen team POR in te huren kunnen niet volledig uit de vrijval van vacatureruimte worden gedekt.

Het tekort op inhuur is mede ontstaan vanwege niet volledig verkregen projectinkomsten.

**8.3 Wonen en bouwen**

**Advieskosten uitbreiding standplaatsen** **-245**

De advieskosten van externe bureaus voor de uitbreiding van woonwagendstandplaatsen vallen hoger uit dan vooraf ingeschat.



**Dakvervangng bergingen woonwagens** **-120**

Het reguliere onderhoud aan de daken van woonwagens (de bergingen) is niet op een eenvoudige manier op te lossen. Het onderhoud is dusdanig dat volledige vervanging vaak noodzakelijk is. Dit onderhoud en vervanging wordt gedekt uit de bestemmingsreserve exploitatie woonwagens.

**Extra inhuur Toezicht en Handhaving** **-190**

Binnen TNH wordt door vacatureruimte, toegenomen werkdruk en complexiteit van vraagstukken waar expertise nodig is extra ingehuurd. Dit geldt zowel voor het onderdeel toezicht als juridisch waar via verschillende aanbieders met specifieke kennis en kunde wordt ingehuurd.

**Nadeel i.v.m. inzet juridische ondersteuning** **-192**

Een nadeel bij team VLO i.v.m. de inzet van juridische ondersteuning (Yspeert Advocaten). Zij worden ingezet ter ondersteuning en het coachen van drie juristen die onlangs zijn aangesteld.

**Tekort inhuur derden team Vergunningen LeefOmgeving** **-254**

De nieuwe werkzaamheden in het kader van de omgevingswet vergen meer inzet van medewerkers om weer te komen tot een soepel lopend proces. Inzet op administratieve handelingen en het inregelen van de nieuwe systemen hebben tot inzet van externe ondersteuning geleid. In de komende periode zal op basis van de eerste managementinformatie nader gekeken worden wat een passende formatie voor het team VLO moet zijn.

Door hoger ziekteverzuim is het noodzakelijk geweest om gebruik te maken van inhuur derden. Mede omdat vergunningen binnen de gestelde termijnen behandeld moeten worden. Daarnaast is gebleken dat het zeer moeilijk is om functies met vaste formatie in te vullen. Deze functies worden nu ingevuld door inhuur derden. Inhuur kost meer dan de vrijval die ontstaat op loonsom door vacatureruimte.

**Vrijval loonsom Beleid Leefomgeving** **600**

Vrijval van de loonsom wordt onder andere verklaard door het niet in kunnen vullen van de vacature ruimtes, voornamelijk gelieerd aan de woningbouwopgave.

Er zijn nieuwe functies gecreëerd waar nog geen invulling is gevonden.

Daarnaast zijn er medewerkers begroot die dekking vinden uit diverse programma's van de gemeente.

**Mutaties reserves**

**Onttrekkingen aan reserves** **776**

**0.3 Beheer overige gebouwen en gronden**

**Onderhoudsbudget gebouwen in eigen beheer** **440**

Het op peil brengen van het onderhoudsbudget op basis van het meerjarig onderhoudsplan en nog te verwachten facturen.

**8.1 Ruimtelijke Ordening**

**Recreatieve ontwikkeling Bargerveen** **-300**

In mei 2024 is door de Bestuurscommissie Bargerveen het definitieve ontwerp vastgesteld voor de zuidelijke bufferzone van het Bargerveen.

In dit ontwerp zijn recreatieve voorzieningen opgenomen die nog vragen om een verdere uitwerking in combinatie met de inrichting van het buffergebied. Op basis hiervan valt het reeds beschikbaar gestelde budget vrij voor 2024.

**Restant Omgevingswet gelden Ruimtelijke Ontwikkeling** **271**

In verband met de kosten welke gepaard gaan met het omgevingsplan voor team ROW, worden deze kosten, zoals beschreven staat in de begroting van de Omgevingswet, onttrokken uit de Reserve Omgevingswet ter dekking.

### **8.3 Wonen en bouwen**

#### **Advieskosten uitbreiding standplaatsen**

**245**

De advieskosten van externe bureaus voor de uitbreiding van woonwagendstandplaatsen vallen hoger uit dan vooraf ingeschat.

#### **Dakvervanging bergingen woonwagens**

**120**

Het reguliere onderhoud aan de daken van woonwagens (de bergingen) is niet op een eenvoudige manier op te lossen. Het onderhoud is dusdanig dat volledige vervanging vaak noodzakelijk is. Dit onderhoud en vervanging wordt gedekt uit de bestemmingsreserve exploitatie woonwagens.

## **3.6 Inkomensondersteuning**

### **Trends en ontwikkelingen**

#### *Energietoeslag 2023*

De aanvraagtermijn voor de Energietoeslag 2023 voor inwoners met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum is per 1 april 2024 gesloten. Het voordeel van € 1.6 miljoen wordt toegevoegd aan de algemene reserves. Er is aan 5971 huishoudens de Energietoeslag 2023 uitgekeerd. Het bereik ligt daarmee binnen een bandbreedte van 85% - 95% van de doelgroep.

#### *Schulden, Armoede en Minimabeleid*

##### *Doe Mee Webshop*

Per 2024 zijn de voorwaarden voor de stimuleringsregeling en de participatieregeling verruimd. Zo is de inkomensgrens om in aanmerking te komen voor de regelingen verruimd van 110% van het wettelijke sociaal minimum naar 120% van het wettelijk sociaal minimum. De verruiming van de doelgroep heeft tot gevolg dat meer inwoners in aanmerking komen voor deze regelingen. Het aantal toekenningen blijft achter op de verwachte toename. Dit heeft mede te maken met een doelgroep die (landelijk) aan het veranderen is vanwege het verhogen van het wettelijk minimumloon. In het laatste kwartaal van 2024 wordt extra ingezet op de communicatie over de regelingen en haar voorwaarden.

#### *Bijzondere bijstand*

De vergoedingen vanuit het Rijk op grond van de bijzondere bijstand worden jaarlijks niet geïndexeerd. Dit resulteert in een tekort op de bijzondere bijstand. Op het taakveld 'Schulden, Armoede en Minimabeleid' (SAM-beleid) is er in totaliteit een verwacht voordeel van € 140.000.

#### *BUIG (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten)*

We begroten op dit punt behoedzaam. De vele onzekerheden die spelen op macro-economisch niveau, zorgen ervoor dat de financiën lastig te voorspellen zijn. De uitkeringsaantallen zijn op het moment laag en hierdoor is er een voordeel op de Participatiewet.

Er zijn vele factoren van invloed op het BUIG budget. Een daarvan is de verhoging van de uitkeringen. Voor het jaar 2024 zijn de uitkeringen per 1 januari 2024 met 3,75% verhoogd en per 1 juli 2024 met nog eens 3%. Het huidige tekort wordt middels een prijsbijstelling gecorrigeerd. Deze prijsbijstelling vindt niet plaats bij de voorlopige vaststelling, maar bij de definitieve vaststelling van het macrobudget 2023 (septembercirculaire).

#### *Werkpremie*

De nadere regels werkpremie liggen ter advisering bij de erkende adviesorganen van de gemeente Emmen. De verwachting is dat de nadere regels van kracht zijn per november.

#### *Loonkostensubsidie*

Er wordt meer ingezet op loonkostensubsidie dan begroot. De extra kosten worden gedekt met het voordeel op het aantal verstrekte uitkeringen op grond van de Participatiewet. De gemiddelde prijs van een uitkering is hoger dan dat van de loonkostensubsidie. Door in te zetten op loonkostensubsidie hebben inwoners de mogelijkheid om mee te doen in de samenleving en zich te ontwikkelen. De loonkostensubsidie is een voorziening waarmee ingezet wordt op inwoners met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt. Er wordt hiermee ingezet op duurzame inzetbaarheid.

## Debiteuren








Het debiteurenbestand is ten opzichte van 1 januari 2024 verder gedaald. De daling is voornamelijk een gevolg van het teruglopende aantal situaties waarin er een geldlening wordt verstrekt (leenbijstand). De aflossing op de lopende vorderingen laat een stijgende lijn zien. Dit heeft tot gevolg dat de stand van de debiteuren steeds lager wordt. Dit leidt nu tot een nadeel in de exploitatie van € 549.000.

Ook worden er minder voorzieningen verstrekt die tot gevolg hebben dat de debiteuren stand lager wordt. De voorziening debiteuren gaat naar beneden en dat geeft in de exploitatie weer een voordeel van € 116.000. Door dit voordeel resulteert er in totaliteit een nadeel van € 430.000.

## Doelenboom

In de navolgende doelenboom is voor dit programma schematisch de relatie weergegeven tussen de doelen (wat willen we bereiken) en de prestaties (wat gaan we daarvoor doen). Bij de prestaties en de prestatie-indicatoren (😊, 😐, 😞) is aangegeven in hoeverre deze zijn gerealiseerd.

Doel		Prestatie
Inwoners zijn financieel zelfredzaam.	😊	Laaggeletterdheid en het ontbreken van (digitale) basisvaardigheden bij inwoners zijn nadrukkelijke voorspellers van het hebben of ontwikkelen van schuldproblematiek. Medio 2023 is het integrale beleidskader 'Erbij horen en meedoen in Emmen!' vastgesteld. In zogenoemde doe-agenda's wordt vastgelegd hoe we werken aan de opgaven Rondkomen, Ontwikkelen en Goedvoelen. We maken concreet op welke manier we in de toekomst stappen voor het verbeteren van basisvaardigheden. In 2024 wordt vanuit de aanpak laaggeletterdheid in programma 4 verder ingezet op het vergroten van basisvaardigheden.
	😊	Schuldhelpverlening aan ondernemers wordt doorontwikkeld en krijgt, veel toegankelijker en meer uitgewerkt, een plaats in de dienstverlening van ons en onze partners.
	😊	De werkwijze m.b.t. vroegsignalering biedt nog steeds mogelijkheden tot verbetering. Samen met onze partners vindt een doorontwikkeling plaats.
Inwoners zijn financieel zelfredzaam.	😊	We werken aan het meer en laagdrempeliger inzetten van het Jongeren Perspectief Fonds en zogenoemde saneringskredieten.
Inwoners kunnen betaalbaar, duurzaam wonen en hebben toegang tot betaalbare zorg.	😊	Schuldhelpverlening en minimaregelingen zijn gemakkelijk vindbaar voor inwoners en laagdrempelig. <sup>1</sup>
	😊	Vanuit een integrale aanpak wordt toegewerkt naar duurzame (woon)oplossingen. Samenwerking met partners in het Geldloket, de uitrol in de gemeente daarvan en de (door)ontwikkeling van schuldhelpverlening voor ondernemers dragen hieraan bij.
	😊	Het Geldloket en laagdrempelige toegang tot schuldhelpverlening voor ondernemers is gericht op vroegsignalering en preventie van (problematische) schulden en armoede. Inwoners/ondernemers met schulden of het risico op problematische schulden worden ondersteund met informatie en advies, budget coaching, schuldregelingen of saneringskrediet.

Doel		Prestatie
Iedereen werkt en participeert eventueel met een steuntje in de rug.		Medio 2023 is het integrale beleidskader ‘Erbij horen en meedoen in Emmen!’ vastgesteld. In doe-agenda’s wordt vastgelegd hoe we werken aan de opgaven Rondkomen, Ontwikkelen en Goedvoelen. We maken concreet op welke manier we in de toekomst stappen zetten op gebied van duurzame inzetbaarheid, het verlagen van het aantal uitkeringen en het ondersteunen van jongeren en mensen die nu nog een kleine baan hebben. Daarnaast willen we gaan inzetten op inwoners met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt.
		Via onze partners Menso en EMCO wordt ingezet op uitstroom naar werk, onderwijs, beschut werk en baanafpraak-banen. Tevens wordt ingezet op preventie om te voorkomen dat mensen in een uitkeringssituatie belanden. We maken werken lonend door de werkpremie te implementeren.
Inwoners zijn financieel zelfredzaam.		We willen een (systeem)oplossing voor “AVG-proof”-gegevensdeling voor ketenpartners, partners uit het maatschappelijk middenveld en informele zorg. We onderzoeken daarom welke mogelijkheden er zijn. Hierbij betrekken we de i-regisseur (ofwel: portfoliomanagementtraject). Nadrukkelijk moeten eventuele uitkomsten aansluiten bij de richting die we kiezen voor fase 2 van Verder samen: de inrichting van de sociale infrastructuur. <sup>2</sup>
		We willen het Geldloket verder uitrollen in de gemeente. We toetsen de uitvoerbaarheid van het uitrollen het Geldloket , waarbij we vanzelfsprekend een uitvoeringstoets op doen de beleidsvoornemens. <sup>3</sup>
Inwoners kunnen betaalbaar, duurzaam wonen en hebben toegang tot betaalbare zorg.		We willen werken aan een integraal plan voor jongeren van 16 tot 27 jaar waarbinnen nadrukkelijk ook aandacht is voor de financiële positie. Onderdeel van de beoogde integrale aanpak is het creëren van een stabiele situatie waarin jongeren gaan werken aan persoonlijke doelen zoals het creëren van een stabiele woonsituatie, het oplossen van schulden of het werken aan herstel.
Iedereen werkt en participeert eventueel met een steuntje in de rug.		We willen de bedragen die we inwoners verstrekken vanuit de gemeentelijke minimaregelingen jaarlijks indexeren en inwoners met een problematische schuldsituatie, die werken aan een oplossing, toegang geven tot onze minimaregelingen.
		We willen nieuwkomers, die nog geen status hebben, betrekken in “meedoen” en taalonderwijs. We onderzoeken daarom of de ruimte wat dat betreft kan worden gezocht qua wet- en regelgeving, dan wel conform richtlijnen van het Ministerie.

### Toelichting doelen en prestaties

<sup>1</sup> Het aantal inwoners dat gebruik maakt van schuldhulp stijgt. De voorwaarden voor de minimaregelingen zijn verruimd, maar het aantal toekenningen blijft achter op de verwachte toename. Dit is mede het gevolg van het aanpassen van het minimumloon waardoor de doelgroep kleiner is geworden. Er zal extra ingezet worden op communicatie.

<sup>2</sup> Onderzoek naar een systeemoplossing voor dit onderdeel heeft geleid tot de constatering dat er niet 1 oplossing is. Er wordt een brede aanpak gevraagd. Ontwikkelingen zoals de gebiedsnetwerken en de ketensamenwerking dragen hieraan bij.

<sup>3</sup> Geldloket wordt breed geëvalueerd. Eind 2024 wordt hiervan de uitkomst verwacht.

### Budgettaire ontwikkelingen

In de onderstaande tabel zijn alleen afwijkingen met betrekking tot de autonome ontwikkelingen, kapitaallasten en het gemeentefonds meegenomen.

De budgettaire afwijkingen welke neutraal zijn of kleiner dan € 70.000 zijn, staan opgenomen in bijlage 1: 'Budgettaire neutrale posten in BERAP II' en bijlage 2: 'Ontwikkelingen per categorie'

In deze bijlages staan ook opgenomen op welk programma én taakveld de afwijking invloed heeft.

(bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Gewijzigde begroting	Prognose BERAP 2024-II	Afwijking
Baten	53.428	54.631	54.747	-116
Lasten	-68.918	-69.830	-69.151	-679
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>-15.490</b>	<b>-15.199</b>	<b>-14.404</b>	<b>-795</b>
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0
Stortingen in reserves	-2	-2	-2	0
<b>Mutaties reserves</b>	<b>-2</b>	<b>-2</b>	<b>-2</b>	<b>0</b>
<b>Totaal</b>	<b>-15.492</b>	<b>-15.201</b>	<b>-14.406</b>	<b>-795</b>

### Toelichting

(bedragen x € 1.000)	2024
<b>Saldo van baten en lasten</b>	
<b>Baten</b>	<b>116</b>
<b>6.3 Inkomensregelingen</b>	
<b><u>Mutatie Bijstandsdebiteuren</u></b>	<b>116</b>
In aanloop naar de jaarrekening is afgesproken om met Berap-II de eerste berekening voor de nieuwe Voorziening Bijstandsdebiteuren te bepalen. Deze mutatie dient de voorziening op peil te brengen. De balanspost Debiteuren wordt daarom ook gemuteerd	
<b>Lasten</b>	<b>679</b>
<b>6.3 Inkomensregelingen</b>	
<b><u>Bedrijfsvoering Uitkeringsverwerking sociaal domein</u></b>	<b>-100</b>
Door de vele personele wisselingen en de onverwachtse inhuur wegens ziekte geeft dat het team aan het eind van het jaar een tekort krijgt van ongeveer € 100.000	
<b><u>Mutatie Bijstandsdebiteuren</u></b>	<b>-549</b>
In aanloop naar de jaarrekening is afgesproken om met Berap-II de eerste berekening voor de nieuwe Voorziening Bijstandsdebiteuren te bepalen. Deze mutatie dient de voorziening op peil te brengen. De balanspost Debiteuren wordt daarom ook gemuteerd	

## Ontwikkeling loonsom Sociaal Domein

-272

Binnen het sociaal domein heeft een functieherwaardering plaatsgevonden. Dit houdt in dat verschillende functies naar een hogere loonschaal ingeschaald worden. Deze ontwikkeling geeft een uitzetting van de loonlasten.

Naast dat deze functieherwaarderingen het sociaal domein belasten, komen deze posten ook terug in programma 5 voor Vastgoed & Grondzaken en in programma 10 voor Communicatie (zie bijlage 2; mutaties kleiner dan € 70.000)

## Vrijval Energietoeslag

1.600

De gemeente heeft enkele jaren de regeling Energietoeslag voor het Rijk uitgevoerd als tegemoetkoming van de stijgende energieprijzen. De regeling is nu ten einde en we laten nu 99% vrijvallen. Restant wordt nog gebruikt om nakomende kosten te kunnen dekken en zal met de jaarrekening verrekend worden.

## **3.7 Openbare Ruimte en Verkeer & Vervoer**

### **Trends en ontwikkelingen**

#### Beleid Openbare Ruimte

Klimaatverandering krijgt steeds meer invloed en blijft een groot aandachtspunt bij aanleg, beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Ook leidt het tot extra kosten en inzet. Daarom is er gestart met de ontwikkeling van een integraal beleidsplan openbare ruimte, met daarin aandacht voor klimaatadaptatie, biodiversiteit, parkeerknelpunten en leefbaarheid in de wijken en dorpen. Op basis van dit beleidsplan worden vervolgens jaarlijks beheers- en uitvoeringsplannen gemaakt. In dit integrale beleid wordt er werk met werk gemaakt en aangesloten bij de beleidsdoelstellingen van de strategienota en het coalitieakkoord 2022-2026 'Vooruit en betrokken'.

#### Begraafplaatsen

Sinds 2019 is het mogelijk te kiezen voor natuurbegraven op gemeentelijke begraafplaats Oeverse Bos in Emmen. Deze vorm van begraven is erg populair vanwege o.a. het milieuvriendelijke aspect, het grafrecht voor onbepaalde tijd en het feit dat natuurgraven geen onderhoud behoeven.

Het aantal begrafenissen op deze natuurbegraafplaats en het aantal gereserveerde natuurgraven is hoger dan verwacht. Sinds de ingebruikname van de begraafplaats in 2019 zijn er ruim 160 begrafenissen geweest, waarvan 11 het bijzetten van een afbrekbare urn betrof. Daarbij zijn er de afgelopen jaren nog ruim 200 natuurgraven gereserveerd.

Ondanks dat natuurgraven nauwelijks tot geen onderhoud behoeven, dient de natuurbegraafplaats in zijn geheel wel onderhouden te worden. Ook in de jaren dat de aantallen (begrafenissen, gereserveerde graven) teruglopen en op het moment dat de natuurbegraafplaats volledig bezet is. De inkomsten zullen dan (fors) minder zijn - uiteindelijk compleet wegvallen-, maar de uitgaven voor het onderhoud dalen niet (worden wegens stijgende kosten naar verwachting enkel hoger).

#### Groenbeheer en -onderhoud

Er zijn achterstanden ontstaan in het groenonderhoud als gevolg van sober onderhoudsbeleid in voorgaande jaren. Inmiddels worden de middelen weer op een niveau gebracht om het beheer en onderhoud te verbeteren. Samen met onze partners werken we ook aan het verbeteren van stedelijk en recreatief groen en van natuurgebieden.

#### Biodiversiteit en ecologisch maai-beheer

Dit jaar hebben we meegedaan aan de actie 'Maai Mei Niet'. Door op kansrijke plekken minder vaak te maaien, krijgen bloemen beter de kans om te bloeien wat meer bijen, vlinders, andere insecten en vogels aantrekt. Ook zijn we lid geworden van actie steenbreek en de vereniging Drentse Voedselbossen. Het omvormen van grasvelden naar een kleur en bloemrijk Emmen en het aanleggen van voedselbossen vraagt om vak specialistische kennis in beheer en bio-divers onderhoud.

#### Integrale aanpak kleinschalige knelpunten groen/grijs

De afgelopen jaren is de staat van het onderhoud in de openbare ruimte fors achteruit gegaan. We kunnen stellen dat 50% van stedelijk groen en grijs in de directe woonomgeving door de jaren heen sleets is geworden. We zien een toename in de meldingen openbare ruimte die vragen om een integrale aanpak kleinschalige knelpunten groen/grijs. Met een integrale aanpak worden de knelpunten van achterstallig openbaar groen, verzakte

voetpaden en parkeerplaatsen opgelost in gebieden waar de komende 15 jaar nog geen grootschalig project wordt gestart. Het ad-hoc oplossen van parkeerknelpunten, wijzigt in een planmatige aanpak.

#### Wegen, fiets- en voetpaden

De wijze van aanpak van het uitvoeringsplan wegen is voortgezet. Van de volgende jaarschijf van dit plan zijn vijf werkpakketten in uitvoering en van vier werkpakketten start binnenkort de aanbesteding. Hiermee wordt weer een deel van het areaal verbeterd tot C niveau.

#### Sustainable Urban Mobility Plan (SUMP)

Nu Emmen definitief behoort aan tot het netwerk van steden aan het trans-Europees vervoersnetwerk (TEN-T) moet er in 2027 een SUMP zijn. Daarmee wil de EU bouwen aan een betrouwbaar, ononderbroken en hoogwaardig vervoersnetwerk dat zorgt voor duurzame connectiviteit in heel Europa, zonder onderbrekingen of knelpunten. Ons doel is nog steeds om in 2025 een SUMP vast te stellen. In de bewonersenquête van het project Omgevingsvisie (zie programma 5) worden ook vragen gesteld over mobiliteitsaspecten. Daarmee start ook voor het SUMP het participatieproces.

#### Nedersaksenlijn

De Nedersaksenlijn is prominenter in beeld gekomen. Het Rijk en de regio doen nu samen een onderzoek voor het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT-onderzoek) voor de Nedersaksenlijn. Dit onderzoek kijkt vooral naar nut en noodzaak. Wat betekent de Nedersaksenlijn voor het gebied, welke problemen lost de spoorlijn op en wat gaat het kosten? De resultaten van dit onderzoek worden eind dit jaar verwacht. In het bestuurlijk overleg MIRT (BO-MIRT) worden dan besluiten genomen over de volgende stappen.

#### **Doelenboom**

In de navolgende doelenboom is voor dit programma schematisch de relatie weergegeven tussen de doelen (wat willen we bereiken) en de prestaties (wat gaan we daarvoor doen).

Bij de prestaties en de prestatie-indicatoren (😊, 😐, 😞) is aangegeven in hoeverre deze zijn gerealiseerd.

Doel		Prestatie
Aantrekkelijk en goed onderhouden openbare ruimte (dat bijdraagt aan biodiversiteit, klimaatadaptatie en leefbaarheid).	😊	Vaststellen Integraal beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) door de raad
	😐	Opstellen uitvoeringsplannen in relatie tot beleidsplan openbare ruimte <sup>1</sup>
	<b>Beheer- en onderhoud:</b>	
	😞	Onderzoek naar de effecten van de klimatologische veranderingen op het beheer en onderhoud van het waterbeheer in Emmen <sup>2</sup>
	😊	Realiseren nieuwe centrale speelplaatsen in overleg met de kinderraad
	<b>Parkeren:</b>	
	😐	Klimaatadaptief oplossen van parkeerknelpunten in wijken en dorpen <sup>3</sup>
Goed beheerde begraafplaatsen	😊	Revitaliseren van begraafplaats Wolfsbergen
	😊	Verbeteren toegankelijkheid en veiligheid van begraafplaatsen

Doel		Prestatie
Goed beheerde en onderhouden wegen, paden en kunstwerken.		Afronden uitvoeringsplannen wegen 2022-2025 en daarna jaarlijks een geactualiseerd plan per jaar t/m 2025 door middel van werkpakketten <sup>4</sup>
		Renoveren, en waar nodig vervangen van civiele kunstwerken <sup>5</sup>
Een goede, duurzame en veilige bereikbaarheid van Emmen met auto, openbaar vervoer en fiets.		Onderzoeken haalbaarheid Nedersaksenlijn en consequenties voor Emmen in beeld brengen
		Opstellen verbeterplan bestaand spoor Noord-Nederland (o.a. Emmen-Zwolle)
		Verbeteren fietsbereikbaarheid Emmerhout (aanleg ontbrekende schakels) <sup>6</sup>
		Vorbereiden doorfietsroute F862 'Station Emmen Centrum – Centrum Klazienaveen'
		Vervangen riolering en herinrichten Dordsestraat - Noordbargerstraat
		Vervangen riolering en herinrichten Weedingerstraat – Seinstraat – Hoofdstraat <sup>7</sup>
		Opstellen Integraal Uitvoeringsplan Bereikbaarheid Emmen Centrum <sup>8</sup>
		Reconstrueren eerste fase weg Emmen – Klazienaveen (N862)
		Vervangen folie-constructie Rondweg thv Rietlanden/Bargeres.
		Ongelijkvloers maken kruising N391 – Pottendijk
		Reconstrueren Rondweg ter hoogte van Bargermeer
	Concept SUMP is gereed voor inspraak <sup>9</sup>	
Een goede, duurzame en veilige bereikbaarheid van Emmen met auto, openbaar vervoer en fiets.		Op orde brengen bewegwijzering op hoofdroutes (auto en fiets)
		Implementeren intelligente VRI's <sup>10</sup>
		Verbeteren verkeersveiligheid op gevaarlijke wegen met risico gestuurde aanpak waaronder 3e tranche SPV <sup>11</sup>



## Toelichting doelen en prestaties

<sup>1</sup> Het IBOR wordt eind 2024 afgerond. Pas daarna kan worden gestart met het Uitvoeringsplan voor klimaatadaptatie. Dit zal dus plaatsvinden in 2025.

<sup>2</sup> Onderzoek naar de effecten van de klimatologische veranderingen op het beheer en onderhoud van waterbeheer is door het college in najaar 2023 ingetrokken.

<sup>3</sup> Klimaat adaptief oplossen van parkeerknelpunten in wijken en dorpen wordt gecombineerd met kleinschalige integrale groen grijs reconstructie en wordt in de lijn opgepakt.

<sup>4</sup> Onderhoud wegen en paden. Van het uitvoeringsplan wegen is de jaarschijf 2022 nagenoeg afgerond. Jaarschijf 2023 is in uitvoering. Het plan wordt geactualiseerd op basis van de resultaten uit de wegininspectie najaar 2024.

<sup>5</sup> Civiele kunstwerken: Door een tekort aan capaciteit is dit jaar nog niet het gewenste resultaat bereikt. In de nabije toekomst zullen nogmaals aanvullende middelen ingezet moeten worden om een inhaalslag te maken.

<sup>6</sup> Fietsinfrastructuur langs Houtweg wordt meegenomen in ontwerp verbeteren verkeersveiligheid kruising Houtweg - Laan van de Bork - Laan van de Marel. Dat project is vertraagd (zie toelichting hoofdstuk 4, Grote projecten onderdeel D).

<sup>7</sup> Het omgevingsproces vergt meer tijd (zie hoofdstuk 4 Grote projecten).

<sup>8</sup> Het integraal uitvoeringsplan bereikbaarheid Emmen wordt opgesteld als het visiedeel SUMP bekend is (medio 2025).

<sup>9</sup> Het concept SUMP is in 2024 niet gereed voor inspraak. Wel start het participatieproces. Volgens planning wordt het SUMP in 2025 afgerond.

<sup>10</sup> De realisatie van een betrouwbare dataverbinding met de verkeerslichten heeft voor vertraging gezorgd waardoor we in 2024 slechts 4 van de 16 installaties kunnen vervangen door iVRI's.

<sup>11</sup> Verbeteren verkeersveiligheid: Naar verwachting stelt het Rijk beging 2025 de derde tranche van de SPV-subsidie open. Voor de aanpak van 4 kruispunten zijn schetsontwerpen gereed om te bespreken met de EOP's (zie hoofdstuk 4 Grote projecten onderdeel D). Deze projecten moeten uiterlijk 2027 afgerekend zijn.

## Budgettaire ontwikkelingen

In de onderstaande tabel zijn alleen afwijkingen met betrekking tot de autonome ontwikkelingen, kapitaallasten en het gemeentefonds meegenomen.

De budgettaire afwijkingen welke neutraal zijn of kleiner dan € 70.000 zijn, staan opgenomen in bijlage 1: 'Budgettaire neutrale posten in BERAP II' en bijlage 2: 'Ontwikkelingen per categorie'

In deze bijlages staan ook opgenomen op welk programma én taakveld de afwijking invloed heeft.

(bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Gewijzigde begroting	Prognose BERAP 2024-II	Afwijking
Baten	5.579	6.179	6.369	-190
Lasten	-41.778	-42.854	-45.849	2.995
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>-36.199</b>	<b>-36.674</b>	<b>-39.479</b>	<b>2.805</b>
Onttrekkingen aan reserves	1.032	1.032	3.302	-2.270
Stortingen in reserves	-1.108	-1.108	-1.108	0
<b>Mutaties reserves</b>	<b>-76</b>	<b>-76</b>	<b>2.194</b>	<b>-2.270</b>
<b>Totaal</b>	<b>-36.276</b>	<b>-36.751</b>	<b>-37.286</b>	<b>535</b>

## Toelichting

(bedragen x € 1.000)

2024

### Saldo van baten en lasten

Baten

190

#### 0.63 Parkeerbelasting

##### Voordeel parkeerinkomsten

90

Vanwege het incidenteel in kunnen zetten van extra personeel, zijn er meer parkeerboetes uitgeschreven dan vooraf begroot.

#### 7.5 Begraafplaatsen

##### Hogere inkomsten natuur begraven

100

Natuur begraven maakt deel uit van het begraafproces. De inkomsten voor regulier begraven zijn voor 2024 stabiel. Natuur begraven is een goed lopend product waarbij ook dit jaar naar verwachting hogere inkomsten worden gegenereerd.

Lasten

-2.995

#### 2.1 Verkeer en vervoer

##### Inlopen van onderhoudsachterstanden in de Openbare Ruimte

-2.270

In een door u aangenomen motie over achterstanden in de openbare ruimte roept u het college op om met een gedegen analyse en een plan van aanpak te komen om versneld de achterstanden in de openbare ruimte weg te werken. We verwachten dit in het voorjaar van 2025 met u te bespreken.

Het college heeft eerder zelf ook geconstateerd dat we vertraging hebben in het realiseren van een aantal doelen in de openbare ruimte als gevolg van onder andere de krapte van de (arbeids-) markt en extreme weeromstandigheden de afgelopen periode.

Bij de Berap-II 2024 wordt een deel van deze middelen ingezet om de ontstane achterstanden in te lopen. Er wordt volop ingezet om bestaande projecten weg te zetten in de markt. Dit is mede gelukt vanwege de inzet van extra capaciteit. Noemenswaardige projecten zijn onder andere het opnieuw bestraten van de Griendtsveenstraat, fietspad Peelstraat en groen- en grijsreconstructie in de Loperstraat. De prognose is dat we voor 2024 achterstanden in het onderhoud van groen op begraafplaatsen, openbaar groen en wegen deels inhalen. Dit leidt tot een onttrekking uit de reserve van € 2.270.000.

Dit bedrag is nader te specificeren in de volgende bedragen per taakveld:

2.1 Verkeer en vervoer € 1.552.000

5.7 Openbare groen en (openlucht) recreatie € 625.000

7.5 Begraafplaatsen € 93.000

##### Reinigingsbestek Area

-500

Bij de kadernota is structureel budget aangevraagd vanwege de hogere kosten voor het reinigingsbestek vanuit Area. Er is sprake van hogere kosten om te kunnen voldoen aan de CROW beeldmethodiek. De kwaliteit van het borstelen, branden, vegen en handmatige werk op verharding voldoet niet aan de gestelde beeldkwaliteit conform de CROW beeldmethodiek die wij hebben vastgelegd. Samen met Area Reiniging gebruiken wij 2024 als overbruggingsjaar om in 2025 het reinigingsbestek op niveau te hebben.

##### Tekort gladheidsbestrijding seizoen 23/24

-155

Op budget voor gladheidsbestrijding is over het seizoen 2023/2024 een tekort van € 155.000,- als gevolg van niet begrote uitrukken. Mogelijk is er nog uitzet over het seizoen 24/25, wat na 1 oktober begint.

## 2.2 Parkeren

### Straalnetwerk cameratoezicht

-70

Voor Koningsdag is er in het centrum van een Emmen een zogenaamd 'straalnetwerk' opgebouwd om de tijdelijk extra beschikbare cameraposities te kunnen ontsluiten. Hiervoor zijn straalzenders geplaatst op de Hondsrugtoren, het politiebureau en het gemeentehuis.

Het systeem is tijdens het gebruik zeer stabiel gebleken, waardoor de vraag bestond om dit systeem te continueren en onderdeel te laten zijn van het cameranetwerk OOV.

Er is naar het budget binnen de huidige aanbesteding van camera's gekeken. Dit budget is echter niet toereikend om het straalnetwerk in te richten en te waarborgen. Hierdoor wordt er een tekort in 2024 verwacht van 70.000 om de uitbreiding en inrichting van het straalnetwerk te realiseren.

## Mutaties reserves

### Onttrekkingen aan reserves

2.270

## 2.1 Verkeer en vervoer

### Inlopen van onderhoudsachterstanden in de Openbare Ruimte

2.270

Bij de jaarrekening 2023 heeft u een reserve gevormd met budgetten van projecten voor de openbare ruimten uit 2023. Een totaal bedrag van € 3.706.000 is in de bestemmingsreserve resultaatbestemming gestort. Deze bestemmingsreserve is er voor om achterstallig onderhoud in de openbare ruimte weg te werken, naast de reguliere budgetten. Na deze onttrekkingen is het resterende saldo in de reserve: € 1.436.000.

## 3.8 Sport en Cultuur

### Trends en ontwikkelingen

#### Klimaatverandering

Het weer lijkt structureel te veranderen. Afgelopen jaren is het in de zomer droger en de rest van het jaar is sprake van meer wateroverlast. Dit heeft zijn weerslag op de natuurgrasvelden op bepaalde grondsoorten of met een bepaalde ligging met als gevolg natte velden die tijdelijk of mogelijk zelfs langere tijd niet bespeelbaar zijn. Om de overlast zoveel mogelijk te beperken op de sportparken steeds meer onderhoud noodzakelijk.

#### Meer maatwerk

Er komt landelijk steeds meer aandacht voor de groep die niet voldoende sportief beweegt. 35% van de niet-sporters zal wel willen volgens onderzoekers. Om die groep te bereiken denken we na over een andere manier van aanbod, werving en samenwerkingsvormen. Dit vergt veel meer maatwerk dan voorheen.

#### Opening CBK


Door vertraging van de bouw van het nieuwe CBK wordt de heropening uitgesteld. Het budget welke hiervoor inmiddels bij Berap-I 2024 verkregen is, kan door de vertraging weer vrijvallen ten gunste van het resultaat.













#### Continuering CBK (DIEP)

Het CBK (per medio september 2024 DIEP – Ruimte voor beeldende kunst) heeft geen zicht op een opleverdatum en in gebruik name van het Biochron. Om continuering van het DIEP te borgen en Emmen te voorzien van professioneel aanbod beeldende kunst en (cultuur)educatie, in lijn met vastgestelde visiedocument, richt DIEP zich voor onbepaalde tijd op nomadische projecten in de gemeente. Hierbij blijft DIEP gebruik maken van het Afrikahuis voor educatiedoeleinden.

### Doelenboom

In de navolgende doelenboom is voor dit programma schematisch de relatie weergegeven tussen de doelen (wat willen we bereiken) en de prestaties (wat gaan we daarvoor doen). Bij de prestaties en de prestatie-indicatoren (

) is aangegeven in hoeverre deze zijn gerealiseerd.

Doel		Prestatie
Iedereen de mogelijkheid bieden om deel te nemen aan natuurlijk en sportief bewegen om een bijdrage te leveren aan een gezonde samenleving.		We werken samen met Drenthe College. Onderwijsopdrachten van leerlingen worden uitgevoerd in vier gebieden (gebiedsleren).
		In 2024 starten we met tien sportverenigingen een ontwikkelproces, waarbij we besturen helpen met maatwerk.
Onze sportaccommodaties zijn goed exploitabel, duurzaam, functioneel en eigentijds voor nu en in de toekomst en hebben tevreden gebruikers.		Uitwerken van de afspraken met de Raad uit het IHP-binnensport.
		IHP-binnensport volgens planning met duurzaamheidsmaatregelen uitgevoerd
		Het zwembad Neptunus wordt gerenoveerd en verduurzaamd.
Bijdrage integrale aanpak Brede SPUK/ GALA van ziekte en zorg naar gedrag en gezondheid (preventie).		Bijdragen aan een gezonde samenleving via de kadernota Sportief Bewegen zijn stevig verankerd in de werkplannen van de buurtsportcoaches.
		Een integraal plan van aanpak Brede SPUK/GALA dat ook de doelen van de kadernota Sportief bewegen dient. <sup>1</sup>
In Emmen hebben we een divers cultuuraanbod dat dichtbij en bereikbaar is voor alle inwoners en een sterke en gezonde culturele infrastructuur.		Opening CBK Biochron <sup>2</sup>
		Versterking museale voorzieningen
Kunst, cultuur en erfgoed leveren een bijdrage aan maatschappelijke vraagstukken, de leefbaarheid en de economie van Emmen.		Stimuleren dat cultureel erfgoed rond Van Gogh en het Veen zichtbaar en beleefbaar wordt.
		Uitvoering geven aan de in de cultuurnota 2022-2024 'De Waarde van Cultuur'. In 2024 wordt gestart met de ontwikkeling van de nieuwe cultuurnota die vanaf 2025 in zal gaan.
Inwoners van Emmen weten Facet te vinden in hun culturele en maatschappelijke ontwikkeling.		Facet ontwikkelt zich tot een maatschappelijk- educatieve bibliotheek. In 2024 zal besluitvorming plaatsvinden met betrekking tot de huisvesting van Facet.

### Toelichting doelen en prestaties

<sup>1</sup> Het is er op dit moment nog niet, het is nog in ontwikkeling.

<sup>2</sup> Het Biochron heeft te maken met bouwvertraging. Gemeente en aannemer zijn met elkaar in overleg over een oplossingsrichting en kunnen om deze reden geen duidelijkheid geven over een opleverdatum. Met zekerheid kan worden gezegd dat het Biochron niet in 2024 in gebruik kan worden genomen door het CBK. CBK gaat onder de naam DIEP door met het aanbieden van een divers aanbod beeldende kunst en (cultuur)educatie in de gemeente als kunstnomade, voor onbepaalde tijd.

## Budgettaire ontwikkelingen

In de onderstaande tabel zijn alleen afwijkingen met betrekking tot de autonome ontwikkelingen, kapitaallasten en het gemeentefonds meegenomen.

De budgettaire afwijkingen welke neutraal zijn of kleiner dan € 70.000 zijn, staan opgenomen in bijlage 1: 'Budgettaire neutrale posten in BERAP II' en bijlage 2: 'Ontwikkelingen per categorie'

In deze bijlages staan ook opgenomen op welk programma én taakveld de afwijking invloed heeft.

(bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Gewijzigde begroting	Prognose BERAP 2024-II	Afwijking
Baten	2.895	3.194	3.194	0
Lasten	-23.193	-24.717	-24.456	-261
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>-20.297</b>	<b>-21.523</b>	<b>-21.262</b>	<b>-261</b>
Onttrekkingen aan reserves	423	693	423	270
Stortingen in reserves	-12	-12	-12	0
<b>Mutaties reserves</b>	<b>412</b>	<b>682</b>	<b>412</b>	<b>270</b>
<b>Totaal</b>	<b>-19.886</b>	<b>-20.841</b>	<b>-20.850</b>	<b>9</b>

## Toelichting

(bedragen x € 1.000)	2024
<b>Saldo van baten en lasten</b>	
<b>Lasten</b>	<b>261</b>

### 5.2 Sportaccommodaties

#### Knelpuntenpot 2024 -124

Binnen het budget Stimuleren sportaccommodaties, openluchtwembaden en stichting sporthallen zijn de hiervoor bij de Kadernota 2024 beschikbaar gestelde structurele middelen (knelpuntenpot) niet toereikend om de betreffende subsidies voor 2024 uit te kunnen keren. Om de continuïteit van geprivatiseerde zwembaden en sporthallen te kunnen waarborgen is eenmalig extra budget vrijgemaakt.

#### Voordelen energie 115

Vanwege het faillissement van De Vrije Energie Producent zijn de eindafrekeningen van deze maatschappij pas in 2024 verwerkt.

### 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

#### Verhuizing/inrichting CBK 270

Door vertraging van de bouw van het nieuwe CBK wordt de heropening uitgesteld. Het budget welke hiervoor inmiddels bij Berap-I 2024 verkregen is, kan door de vertraging weer vrijvallen ten gunste van de reserve.

<b>Mutaties reserves</b>	
<b>Onttrekkingen aan reserves</b>	<b>-270</b>

### 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

#### Verhuizing/inrichting CBK -270

Door vertraging van de bouw van het nieuwe CBK wordt de heropening uitgesteld. Het budget welke hiervoor inmiddels bij Berap-I 2024 verkregen is, kan door de vertraging weer vrijvallen ten gunste van de reserve.

### 3.9 Sociaal Domein

#### Trends en ontwikkelingen

##### Wmo

We zien stijgende kosten voor cliëntondersteuning. Dit komt doordat meer inwoners de weg naar cliëntondersteuning weten te vinden. Dit is een goed teken omdat uit de cliëntervaringsonderzoeken Wmo jaarlijks blijkt dat de mogelijkheid tot gratis cliëntondersteuning bij een klein deel van de Wmo-gebruikers bekend is. We hebben hier acties op uitgezet om het meer bekendheid te geven. Anderzijds lijken inwoners zich ook vaker te melden met complexere problematiek waardoor meer inzet nodig is. De extra kosten worden gedekt uit het vergrijzingsbudget.

##### Jeugd

Actualiseren budget Jeugdhulp 2024 meerjarig

De tarieven voor het product Jeugdhulp zijn over 2024 circa 2% hoger dan begroot. Er is sprake van een aanpassing van de systematiek van de OVA-index naar een reële prijs Jeugdwet op basis van een Algemene Maatregel van Bestuur. Dit kost in 2024 een bedrag van € 1 miljoen extra, hetgeen structureel is voor 2025 en verder.

##### Participatie

Indexatie beleidsbudgetten Menso











Voor 2024 en verder is de DVO met Menso NV geactualiseerd en bijgewerkt. In deze geactualiseerde DVO zijn bepaalde beleidsonderdelen zoals Schuldhulpverlening voor ondernemers toegevoegd aan de DVO en zijn bestaande indexaties en CAO-ontwikkelingen verwerkt. Het nadeel wordt voor een groot deel (circa 51%) veroorzaakt door het effect van de reeds bestaande indexaties (CAO en bedrijfsvoering) op de gewijzigde samenstelling van de DVO. Het overige deel wordt veroorzaakt door de toevoeging van de nieuwe indexatie op beleidsonderdelen binnen de DVO. Het meerjarige effect van deze ontwikkelingen is meegenomen in de begroting 2025.

#### Doelenboom

In de navolgende doelenboom is voor dit programma schematisch de relatie weergegeven tussen de doelen (wat willen we bereiken) en de prestaties (wat gaan we daarvoor doen).

Bij de prestaties en de prestatie-indicatoren (😊, 😐, 😞) is aangegeven in hoeverre deze zijn gerealiseerd.

Doel		Prestatie
Inwoners kunnen zo veel en zo lang mogelijk thuis wonen.	😊	We werken we aan een gebiedsgerichte aanpak om meer algemene en voorliggende voorzieningen te versterken of in te richten.
	😊	We geven uitvoering aan de aanbesteding en implementatie van de contracten schoonmaakondersteuning en begeleiding. De huidige contracten lopen af op 31 december 2024.
	😊	We geven uitvoering aan de aanbesteding en implementatie van de contracten voor Beschermd Wonen. Het huidige contract voor Beschermd Wonen loopt af op 31 december 2024.
	😊	We werken aan een hernieuwde opdracht voor het welzijnswerk.
	😊	Om de doorstroom uit Beschermd Wonen en opvanginstellingen te bevorderen wordt uitvoering gegeven aan het convenant Weer Thuis! dat is afgesloten met

Doel		Prestatie
Transformatie naar een toekomstbestendig effectief en betaalbaar sociaal domein		woningcorporaties en betrokken (gecontracteerde) zorgaanbieders.
		We werken opgavegericht aan de opgaven goed voelen, rondkomen en ontwikkelen.
Er is een inclusieve samenleving waar iedereen onderdeel van mag en kan zijn en waaraan iedereen mee kan doen.		Met een domein overstijgende regierol op fysieke en sociale toegankelijkheid wordt uitvoering gegeven aan het VN-verdrag Handicap.
		Er is uitvoering gegeven aan inwoneracties op het gebied van gendergelijkheid en acceptatie, zichtbaarheid en veiligheid van LHBTI+ personen.
Inwoners kunnen meedoen.		Er is een sluitende aanpak om de overgangen voor inwoners tussen onder andere (meer) algemeen toegankelijke voorzieningen, beschut werk en arbeidsmatige dagbesteding te versoepelen.
		Er wordt uitvoering gegeven aan de nieuwe Wet Inburgering, waarbij iedere volwassen statushouder een leertraject en arbeidsre-integratietraject krijgt aangeboden om de integratie zo voorspoedig mogelijk te laten verlopen.
		Als gemeente stimuleren we samen met onze uitvoeringspartner Menso deeltijd werk.
Inwoners krijgen hulp en ondersteuning op maat, zoveel mogelijk thuis in gezin, op school en in buurt.		We werken aan een transformatiebeweging waarbij wordt ingezet op het gewone leven (wat gaat goed), een integrale aanpak, matched care en ondersteuning met oog voor de context. Door te focussen op de transformatiebeweging en het versterken van het gewone leven, vermindert uiteindelijk ook de instroom in de geïndiceerde jeugdhulp of wordt deels voorkomen.
		Projecten uit de brede aanpak dak- en thuisloosheid worden geborgd in het reguliere MO-aanbod, met als doel het voorkomen van dakloosheid en het bieden van de juiste begeleiding.
Inwoners ervaren veiligheid in eigen huis.		We zorgen dat alle partners samenwerken, de verantwoordelijkheid nemen en gericht zijn op ondersteuning van het gezin om weer tot een veilige basis te komen.
		We willen dat het lokale veld en de lokale infrastructuur (Toegang, welzijnswerk, onderwijs, enz.) dusdanig sterk zijn dat zij gezinnen dichtbij en op adequate wijze kunnen ondersteunen en samenwerken met de regionale organisaties (VTD, GGZ, reclassering, politie)
		We zetten erop in om het consultatiebureau, jeugdgezondheidszorg en onderwijs eerder signalen te laten

Doel		Prestatie
		herkennen en deze te delen zodat we er eerder bij kunnen zijn en erger voorkomen.
Inwoners hebben gelijke kansen op een goede gezondheid.	😊	In het kader van de Regio Deal sluiten we aan bij de pijler welzijn Kansen voor kinderen. Met de inzet op Integrated Care en Kansen voor kinderen Emmen willen we komen tot een integrale benadering van (voorliggende) ondersteuning op zowel school als binnen de context van het gezin.
	😊	Versterken van gezondheid op basis van het beeld van gezondheid in Emmen is onderdeel van visie en de doe-agenda's van de herijking Verder Samen.
	😞 <sup>3</sup>	Uitvoering geven aan het integrale plan brede SPUK/GALA waarin staat beschreven hoe t/m 2026 de inzet op de 15 onderdelen in de thema's sport- en beweegstimulering, cultuurparticipatie, gezondheidsbevordering en het versterken van de sociale basis er uitziet
	😊	Er is uitvoering gegeven aan de lokale aanpak Eén tegen Eenzaamheid (IedereenZSaam Emmen). Samen met partners en inwoners voorkomen en verminderen we (zeer) ernstige eenzaamheid.

### Toelichting doelen en prestaties

<sup>1</sup> *Sluitende aanpak overgangen algemeen toegankelijke voorzieningen, beschut werk en arbeidsmatige dagbesteding*

Inwoners kunnen meedoen: er is de afgelopen periode in de samenwerking met ketenpartners Menso, Emco en stichting de Toegang stappen gezet in de samenwerking om naar een meer sluitende aanpak om de overgangen voor inwoners tussen onder andere (meer) algemeen toegankelijke voorzieningen, beschut werk en arbeidsmatige dagbesteding te komen. Er dienen nog stappen te worden genomen om tot een sluitende aanpak te komen.

<sup>2</sup> *VN-verdrag Handicap*

De Emmense Agenda Toegankelijkheid zal zichtbaar maken hoe de gemeente Emmen de komende jaren uitvoering geeft aan het VN-verdrag. Dat vraagt om prioritering en afstemming met ervaringsdeskundigen. Dat proces wordt najaar 2024 opgestart. Daarover wordt de raad in 2024 geïnformeerd. De Emmense Agenda Toegankelijkheid wordt niet in 2024 maar in 2025 opgeleverd.

<sup>3</sup> *Brede Spuk/GALA*

Het integraal realiseren van de prestaties vraagt tijd en inzet. De voorbereiding van de uitvoering loopt. Echter daarmee benutten we nog niet alle geormerkte middelen. De verwachting is wel dat zodra de uitvoering echt gaat lopen alle geormerkte middelen nodig zijn. Aandachtspunt is dat de geormerkte middelen beschikbaar zijn tot en met 2026.



## Budgettaire ontwikkelingen

In de onderstaande tabel zijn alleen afwijkingen met betrekking tot de autonome ontwikkelingen, kapitaallasten en het gemeentefonds meegenomen.

De budgettaire afwijkingen welke neutraal zijn of kleiner dan € 70.000 zijn, staan opgenomen in bijlage 1: 'Budgettaire neutrale posten in BERAP II' en bijlage 2: 'Ontwikkelingen per categorie'

In deze bijlages staan ook opgenomen op welk programma én taakveld de afwijking invloed heeft.

(bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Gewijzigde begroting	Prognose BERAP 2024-II	Afwijking
Baten	15.933	28.408	28.408	0
Lasten	-180.047	-191.502	-191.712	209
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>-164.114</b>	<b>-163.095</b>	<b>-163.304</b>	<b>209</b>
Onttrekkingen aan reserves	189	-10.166	-10.114	-52
Stortingen in reserves	-21	1.579	412	1.167
<b>Mutaties reserves</b>	<b>168</b>	<b>-8.587</b>	<b>-9.702</b>	<b>1.115</b>
<b>Totaal</b>	<b>-163.946</b>	<b>-171.682</b>	<b>-173.006</b>	<b>1.324</b>

## Toelichting

(bedragen x € 1.000)	2024
<b>Saldo van baten en lasten</b>	
<b>Lasten</b>	<b>-209</b>

### 6.4 WSW en beschutwerk

#### Effecten meicirculaire WSW op begroting Emco 2024 356

Bij de meicirculaire 2024 heeft een structureel hogere loon- en prijsbijstelling op het WSW budget plaats gevonden dan wat was voorzien in de vastgestelde begrotingswijziging 2024 van EMCO. In deze wijziging wordt het aandeel van Emmen in het verwachte voordeel meegenomen.

### 6.5 Arbeidsparticipatie

#### ESF-Subsidie Pro-Vso -52

Vaststellingsbrief React-EU 2020-2021 Pro-Vso is binnen en geeft aanleiding tot slotbetaling deelnemende scholen. Restant staat in de reserve.

#### Indexatie Menso beleidsbudgetten -680

Na onderzoek op de meerjarig indexatie beleidsbudgetten Menso (zie begroting 2025) is er besloten om dit ingaande 2024 al te effectueren.

#### Neutraliseren Begroting AMRD 2024 267

Om geen ongewenst effect te krijgen in de begroting 2025 van Emmen, moet de begroting AMRD er neutraal in verwerkt zijn

### **6.72A Jeugdhulp begeleiding**

#### **Hervormingsagenda**

**900**

Binnen Jeugdhulp is nader gekeken naar de investeringen in de Hervormingsagenda. Een deel van het beschikbare budget in 2024 wordt niet besteed. Graag willen wij het deel wat niet besteed gaat worden, meenemen naar 2025 om dan de benodigde investeringen te kunnen waarborgen. Het voorstel is om het vrijvallende budget te storten in de te vormen bestemmingsreserve 'Investering Hervormingsagenda Jeugdhulp'.

#### **Prijverschil zorgkosten Jeugd**

**-1.000**

De prijzen die zorgaanbieders Jeugdhulp berekenen zijn hoger dan de door ons gehanteerde indexeringen.

### **Mutaties reserves**

#### **Onttrekkingen aan reserves**

**52**

#### **6.5 Arbeidsparticipatie**

##### **ESF-Subsidie Pro-Vso**

**52**

Vaststellingsbrief React-EU 2020-2021 Pro-Vso is binnen en geeft aanleiding tot slotbetaling deelnemende scholen. Restant staat in de reserve.

### **Stortingen in reserves**

**-1.167**

#### **6.5 Arbeidsparticipatie**

##### **Neutraliseren Begroting AMRD 2024**

**-267**

Om geen ongewenst effect te krijgen in de begroting 2025 van Emmen, moet de begroting AMRD er neutraal in verwerkt zijn

### **6.72A Jeugdhulp begeleiding**

#### **Hervormingsagenda**

**-900**

Binnen Jeugdhulp is nader gekeken naar de investeringen in de Hervormingsagenda. Een deel van het beschikbare budget in 2024 wordt niet besteed. Graag willen wij het deel wat niet besteed gaat worden, meenemen naar 2025 om dan de benodigde investeringen te kunnen waarborgen. Het voorstel is om het vrijvallende budget te storten in de te vormen bestemmingsreserve 'Investering Hervormingsagenda Jeugdhulp'.

## **3.10 Bedrijfsvoering en Inkomstenbronnen**

### **Trends en ontwikkelingen**

#### **Speerpunten personeel**

In 2024 blijven we inspelen op het vinden van gekwalificeerde medewerkers in een krappe arbeidsmarkt. We blijven focussen op persoonlijke ontwikkeling, op het goede gesprek tussen leidinggevende en medewerker en op de integrale inzet van medewerkers. We investeren in ons personeelsinformatiesysteem, gebaseerd op ontwikkelingen op het gebied van wetgeving en techniek.

Vitaliteit en duurzame inzetbaarheid blijft ook in 2024 een speerpunt. Uit de laatste cijfers blijkt dat er een duidelijke daling is in het verzuimcijfer. We zien dat de maatregelen die we hebben getroffen effect sorteren. Hieruit kunnen we concluderen dat de investering in ARBO-dienstverlening resultaat oplevert.

#### **Informatiebeveiliging, Privacy & ICT kosten**

De ontwikkelingen op het gebied van informatiebeveiliging en privacy volgen elkaar razendsnel op, wat grote uitdagingen voor onze ICT met zich meebrengt. Zo wordt onder meer bij de toepassing van innovaties als onderdeel van de 'digitale transformatie' verwacht dat de risico's en maatregelen ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy gedekt zijn. Bovendien vragen de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) de nodige tijd van de organisatie, en wordt komend jaar

de NIS2 richtlijn omgezet in nationale wetgeving. Gemeenten krijgen daarmee te maken met een zorgplicht, meldplicht en toezicht. De voorbereidingen hiervoor zijn inmiddels gestart.












Door toenemende automatisering (door digitalisering en robotisering) maakt dat de behoefte aan hardware en applicaties groeit, met de bijbehorende kosten. Ook zal er in toenemende mate gebruik gemaakt gaan worden van clouddiensten. Hierdoor verschuiven de kosten van investeringen naar inkoop van diensten.

### Doelenboom

In de navolgende doelenboom is voor dit programma schematisch de relatie weergegeven tussen de doelen (wat willen we bereiken) en de prestaties (wat gaan we daarvoor doen).

Bij de prestaties en de prestatie-indicatoren (😊, 😐, 😞) is aangegeven in hoeverre deze zijn gerealiseerd.

Doel		Prestaties
Onze organisatie is wendbaar, staat dicht bij de inwoners, sluit goed aan op de relevante maatschappelijke vraagstukken en is kwalitatief en kwantitatief op sterkte.	😊	Elke medewerker voert het goede gesprek met zijn leidinggevende en ontwikkelt zich in lijn met onze strategische personeelsplanning. <sup>1</sup>
	😊	Teams met klantcontact hebben hun proces aangepast om dichter bij de klant te staan. <sup>2</sup>
	😊	Wij monitoren de arbeidsmarkt en sturen in het wervingsprogramma bij wanneer nodig, zodat we de benodigde medewerkers met de juiste kwaliteit werven om onze uitdagingen te realiseren. <sup>3</sup>
	😊	We geven een vervolg aan het trainingsprogramma, zodat alle medewerkers die dat voor hun werk nodig hebben kennis over methodes voor opgave gericht werken kunnen opdoen.
Met onze I-visie streven we naar <ul style="list-style-type: none"> <li>• Het digitale contact met onze inwoners en ondernemers sterker maken</li> <li>• Het verbeteren van processen</li> <li>• Het sneller en slimmer kunnen besluiten</li> </ul> Waar het kan zoeken we hierbij de samenwerking de buurgemeenten (BOCE-verband) worden gerealiseerd.	😊	De hele organisatie wordt adequaat ondersteund bij informatievraagstukken door Informatieregisseurs. <sup>4</sup>
	😊	Op procesniveau is data- en proceseigenaarschap en dataclassificatie ingeregeld en worden kritische bedrijfsprocessen jaarlijks geanalyseerd. <sup>5</sup>
	😊	Binnen de gehele organisatie jaarlijks gewerkt aan digitale vaardigheden en kennis om informatie goed te kunnen be- en verwerken en om kansen op gebied van informatisering te benutten. <sup>6</sup>
	😊	De samenwerking op het gebied van Informatisering binnen BOCE is structureel vormgegeven.
We voldoen aan de (wettelijke) normen op het gebied van de informatiebeveiliging (BIO), privacy (AVG) en Europese wetgeving op gebied van cyberbeveiliging (NIS2).	😊	We zetten in op het doorlopend versterken van informatieveiligheid en privacy, zodat we groeien naar voldoen aan de normen van de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) en de wettelijke verplichting vanuit de AVG (Algemene verordening gegevensbescherming) eind 2024. <sup>7</sup>

Doel		Prestaties
		We verscherpen de beveiligingseisen conform de richtlijnen NIS2 waarbij ook de toeleveringsketen is meegenomen. <sup>8</sup>
Doelmatig en rechtmatig inkopen en aanbesteden.		De organisatie wordt met workshops en trainingen toegerust in professioneel opdrachtgeverschap. <sup>9</sup>
		Contractmanagement wordt geïmplementeerd.
Het college legt zelfstandig verantwoording af in de jaarrekening over de naleving van de financiële rechtmatigheid in het boekjaar.		Bij de jaarrekening legt het college zelfstandig verantwoording af over de naleving van de financiële rechtmatigheid in het boekjaar. Dit sluit aan bij de ontwikkelingen in wet- en regelgeving (Gemeentewet/Commissie BBV/BADO) op het gebied van rechtmatigheidsverantwoording en de taken van bestuur en accountant. <sup>10</sup>
De woonlastendruk beheersen.		Geen stijging OZB, zoals beschreven in het coalitieakkoord.
		Beperken indexaties tarieven rioolheffing en afvalstoffenheffing.
Wij werken aan het verder verbeteren van onze financiële kengetallen en het verminderen van onze financiële kwetsbaarheid.		Bij het opstellen van de begroting 2024-2027 volgen wij voor zover mogelijk de behoedzame lijn waarbij nu ook de ruimte wordt gezocht voor het mogelijk maken van nieuw beleid.
		Wij storten tot en met 2025 jaarlijks € 3,4 miljoen in de algemene reserve.
		Wij storten in 2024 € 3 miljoen en in 2025 € 6 miljoen extra in de algemene reserve. <sup>11</sup>
Innovatief procesmanagement		Voor 2027 zijn alle processen geïnnoveerd herschreven, uniform vastgelegd en geborgd in de P&C cyclus
		De processen worden aangepast aan de eisen van nu en worden continu aangepast aan de eisen van straks. <sup>12</sup>

### Toelichting doelen en prestaties

<sup>1</sup> In de beleidslijn is gekozen om eerst aan de slag te gaan met SPP (Strategische Personeelsplanning) en daarna de gesprekscyclus aan te pakken. De projectgroep (Emmen-breed) heeft een integraal projectplan om de gesprekscyclus te actualiseren opgesteld. De verwachting is dat de geactualiseerde gesprekscyclus in 2025 operationeel kan zijn.

<sup>2</sup> Door de vertraagde start van het project Innovatief Procesmanagement zijn nog niet alle klantprocessen aan bod gekomen.

<sup>3</sup> Actieve arbeidsmarktbenadering omvat een aantal aspecten. We hebben een overeenkomst afgesloten met LinkedIn waarin we potentiële kandidaten actief kunnen benaderen. Daarnaast versterken we de introductie van nieuwe medewerkers. Als onderdeel hiervan is de nieuwe introductie App operationeel geworden per 1 september

jl. Het inzetten van een recruiter die fysiek potentiële kandidaten, studenten e.d. benadert, is de afrondende activiteit. Hierbij zijn we afhankelijk van de aanstelling van een recruiter.

<sup>4</sup> Door arbeidsmarktkrapte zijn vacatures voor Informatieregisseurs moeilijk in te vullen en wordt de organisatie niet volledig adequaat ondersteund.

<sup>5</sup> Dataclassificatie binnen de gehele organisatie is erg complex en tijdrovend. Hierdoor kan het nog niet op procesniveau jaarlijks worden geanalyseerd.

<sup>6</sup> Er is met het project Digitale Vaardigheden gestart maar de gehele organisatie is nog niet voldoende aangehaakt.

<sup>7</sup> We zetten met het programma “Informatie Beveiliging en Privacy” in op het doorlopend versterken van informatieveiligheid en privacy, zodat we groeien naar voldoen aan de normen van de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) en de wettelijke verplichting vanuit de AVG (Algemene verordening gegevensbescherming). Het budget voor dit meerjarig programma wordt vanaf 2025 beschikbaar gesteld. Op dit moment wordt het programma beschreven en zal in 2025 opstarten.

<sup>8</sup> We verscherpen de beveiligingseisen conform de richtlijnen NIS2 waarbij ook de toeleveringsketen is meegenomen. Dit valt binnen het hiervoor beschreven programma. De NIS2-richtlijn heeft tot doel om de cyberbeveiliging in de EU verder te versterken. In Nederland zal de NIS2-richtlijn geïmplementeerd worden door de Cyberbeveiligingswet (Cbw). Deze verplichtingen uit de NIS2-richtlijn gelden vanaf het moment dat de Cbw (naar verwachting) medio 2025 in werking treedt.

<sup>9</sup> De organisatie wordt met workshops en trainingen toegerust in professioneel opdrachtgeverschap. Eind 2024 zal het nieuwe beleid worden vastgesteld en dit zal in 2025 verder uitgerold en uitgevoerd worden.

<sup>10</sup> Het college legt zelfstandig verantwoording af in de jaarrekening over de naleving van de financiële rechtmatigheid in het boekjaar. Vanwege de onrechtmatigheid op het gebied van inhuur, loopt de Gemeente Emmen het risico op het moeten afleggen van een verklaring van onrechtmatigheid bij de jaarrekening 2025.

<sup>11</sup> De extra storting van € 6 miljoen in 2025 in de algemene reserve is, naar aanleiding van het resultaat in de Kadernota 2025, aangepast naar een extra storting van €0,8 miljoen.

<sup>12</sup> De start van het project heeft vertraging opgelopen waardoor minder processen zijn aangepast dan verwacht.

### Budgettaire ontwikkelingen

In de onderstaande tabel zijn alleen afwijkingen met betrekking tot de autonome ontwikkelingen, kapitaallasten en het gemeentefonds meegenomen.

De budgettaire afwijkingen welke neutraal zijn of kleiner dan € 70.000 zijn, staan opgenomen in bijlage 1: ‘Budgettaire neutrale posten in BERAP II’ en bijlage 2: ‘Ontwikkelingen per categorie’

In deze bijlages staan ook opgenomen op welk programma én taakveld de afwijking invloed heeft.

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Primitieve begroting	Gewijzigde begroting	Prognose BERAP 2024-II	Afwijking
Baten	348.908	360.888	361.808	-920
Lasten	-53.916	-56.014	-52.525	-3.489
<b>Saldo van baten en lasten</b>	<b>294.992</b>	<b>304.874</b>	<b>309.283</b>	<b>-4.409</b>
Onttrekkingen aan reserves	717	962	962	0
Stortingen in reserves	-6.569	-6.569	-6.569	0
<b>Mutaties reserves</b>	<b>-5.852</b>	<b>-5.607</b>	<b>-5.607</b>	<b>0</b>
<b>Totaal</b>	<b>289.140</b>	<b>299.267</b>	<b>303.676</b>	<b>-4.409</b>

## Toelichting

(bedragen x € 1.000)

2024

### Saldo van baten en lasten

**Baten** **920**

#### 0.4 Overhead

**Bijstellen huur- en servicekosten Verlengde Spoorstraat 2** **140**

Bijstellen huur- en servicekosten Verlengde Spoorstraat 2

#### 0.5 Treasury

**Dividend Area** **530**

Een hoger dividend Area als gevolg van een hoger rekeningresultaat 2023 van Area. Het hogere dividend wordt gestort in de voorziening Afvalstoffenheffing.

#### 0.61 OZB woningen

**Nadeel invorderingskosten** **-100**

De betaalmoraal van inwoners van de gemeente is goed. Hierdoor worden minder aanmaningen en dwangbevelen opgelegd, waar normaliter kosten aan verbonden zijn. Doordat deze aanmaningen en dwangbevelen niet opgelegd hoeven worden, zijn ook de inkomsten lager dan begroot.

**Voordeel Onroerende Zaak Belasting - woningen** **280**

De opbrengsten op OZB woningen zijn hoger dan verwacht. Dit komt met name door een areaaluitbreiding (nieuwbouw en verbouw) en kwaliteitsverbetering.

#### 0.62 OZB- niet woningen

**Voordeel Onroerende Zaak Belasting - niet-woningen** **70**

Door areaaluitbreiding en de kwaliteitsverbeteringen van gegevensbeheer (onder meer op leegstand) wordt een hogere opbrengst van de OZB op niet-woningen verwacht.

**Lasten** **3.489**

#### 0.4 Overhead

**Bijstellen pachtkosten begroting Het Waal** **-35**

Bijstellen pachtkosten begroting Het Waal in het kader van administratieve hygiëne.

**Extra budget inhuur Financiën** **-200**

Binnen team Financiën wordt, vanwege de doorontwikkeling, extra ingehuurd. Mede door ontstane vacatureruimte, ziektevervangings en vervanging tijdens zwangerschapsverlof is meer ingehuurd dan vooraf gedacht. Een deel van de loonsom wat vrijgevallen is door vacatureruimte is ingezet ter dekking van de inhuur. Echter is dit niet afdoende. Daarom hierbij een aanvullende budgetaanvraag van € 200.000 om het nadeel op inhuur op te vangen.

**Huurkosten CBK de Fabriek** **-70**

In de begroting zijn de huurkosten CBK de Fabriek niet begroot. De huur is per 31-7 opgezegd.

**Inhuur derden team Facilitair** **-40**

De huidige Adviseur Huisvesting vult de werkzaamheden anders in (project Oekraïne). De functie wordt (tijdelijk) ingevuld door een externe huisvestingsadviseur. Vanuit project Oekraïne wordt wel een deel van de loonsom vergoed, welke ingezet kan worden om de externe inhuur te dekken. Echter is dit niet afdoende.

Naast het tekort op de adviseur huisvesting wordt tevens vanwege langdurige ziekte de functie van medewerker facilitair (huismeester/logistiek/receptie/catering) extern ingevuld.

**Nadeel loonsom Automatisering** **-55**

Om de doorgroei van de servicedeskmedewerkers mogelijk te maken is er eerder en extra op deze functie geworven. Tevens is op de functie van Infrastructuur eerder dan gepland geworven in verband met de structureel grote hoeveelheid werkzaamheden.

**Nadeel softwarekosten** **-37**

Door een stijging van het aantal vaste en externe medewerkers is een groei in het aantal licenties te zien. Het blijft lastig om een nauwkeurige prognose af te geven, gezien van te voren niet in te schatten is hoeveel licenties moeten worden afgegeven.

**Opgave Gericht Werken** **-135**

Het tekort van het Programma Opgave Gericht Werken komt door onder andere de prognose van het aantal interne geschreven uren en het houden en geven van meer trainingen. Tijdens BERAP I 2024 zou het resterende budget wat voor 2024 benodigd is worden meegenomen. Echter is dit niet gebeurd. Bij BERAP II 2024 wordt nu het resterend benodigde budget aangevraagd.

**Overschrijding inhuur Concern Strategie en Advies** **-35**

Vanwege het niet kunnen invullen van de vacatureruimte worden specialistische functies binnen team Concern, Strategie & Advies extern ingehuurd.

**Representatiekosten** **-75**

Op representatiekosten zal in 2024 een overschrijding plaats vinden van € 75.000. Deze overschrijding is/wordt veroorzaakt door stijging van het aantal (externe) formele/officialle bijeenkomsten (toename van diverse kosten die onder de post representatiekosten vallen) en ten gevolge van prijsstijgingen.

**Voordeel voordelig gastarief Raadhuisplein** **40**

Het gastarief is met € 1,30 per m3 gedaald ten opzichte van de contractuele verplichtingen in 2023. Hierdoor wordt op basis van het historisch verbruik verwacht in 2024 een voordeel te hebben op de gaslasten. Dit mede vanwege het geringe gasgebruik in de maanden juli, augustus en september.

**Vrijval budget Innovatie en procesmanagement** **100**

Vanuit het project procesmanagement ten behoeve van de transformatie binnen team Informatisering wordt er in 2024 geen claim gelegd op het beschikbare budget. Mede doordat het project vanaf de start een vertraging heeft opgelopen.

**Vrijval loonsom Informatisering** **215**

Binnen team informatisering zijn de openstaande vacatures moeizaam in te vullen. Voor deze vacatureruimte wordt deels ingehuurd. Echter is dit niet afdoende om te formatie op sterkte te krijgen. Op basis hiervan kan een deel van de loonsom van team INF vrijvallen.

## **0.5 Treasury**

### **Dividend Area**

**-530**

Een hoger dividend Area als gevolg van een hoger rekeningresultaat 2023 van Area. Het hogere dividend wordt gestort in de voorziening Afvalstoffenheffing.

### **Onderuitputting kapitaallasten**

**2.524**

Er is sprake van een hogere realisatie op de stelpost onderuitputting kapitaallasten en volumes. Bij de begroting 2024 was de stelpost al deels ingevuld, bij Berap-I is de stelpost verhoogd met € 1.366.000. Toch is er sprake van forse onderuitputting, vanwege onder andere krapte op de arbeidsmarkt, gewijzigde regelgeving (Omgevingswet, stikstof) en extra benodigde onderzoeken schuiven veel investeringen door naar een later moment. Het voordeel ontstaat hoofdzakelijk door deze fasering en als gevolg van het nieuwe nota activabeleid. In het nieuwe nota activabeleid is de wijze van afschrijven en activeren gewijzigd wat een groot effect heeft in 2024. In de bijlage budgettair neutrale posten is de onderuitputting per programma weergegeven.

### **Voordeel rentelasten**

**1.824**

Een onderdeel van treasury kan gezien worden als 'bank'. Er worden leningen aangetrokken voor de financiering van de investeringen. De rentelasten hiervan worden doorbelast naar de taakvelden en betalen ze aan 'de bank'. Er ontstaat een voordeel van € 3.515.000 doordat er 'door de bank' minder leningen zijn aangetrokken als gevolg van lagere investeringen (zie ook hogere realisatie stelpost onderuitputting kapitaallasten en volumes). Hiertegenover staat een nadeel van € 1.691.000 doordat er vanuit de taakvelden minder rente wordt betaald aan 'de bank' als gevolg van lagere investeringen.

## **0.7 Algemene uitkering**

### **Vrijval taakmutaties gemeentefonds**

**250**

De begrote taakmutaties gemeentefonds kunnen voor een bedrag van € 250.000 vrijvallen.

## **0.8 Overige baten en lasten**

### **Niet ingevulde taakstelling personele knelpunten**

**-500**

Als gevolg van in-, door- en uitstroom van personeel is er jaarlijks sprake van een aantal maanden vacatureruimte, wat mogelijk leidt tot een onderuitputting op de begrote loonsom.

Bij BERAP II is gebleken dat de onderuitputting op de begrote loonsom in 2024 niet gerealiseerd gaat worden, aangezien de vrijval van de loonsom ingezet wordt om de inhuur van derden te bekostigen. Hierdoor is het niet alsnog mogelijk om de personele knelpunten op te lossen. Het totale te verwachten resultaat op de bedrijfsvoering bedraagt voor invulling van deze taakstelling ongeveer € 235.000 voordelig.

### **Vrijval stelpost kapitaallasten exceptionele prijsstijgingen**



**248**

Deze stelpost wordt ingezet ter dekking van exceptionele prijsstijgingen welke niet waren voorzien bij het aanvragen van een krediet. Op dit moment is een krediet van € 5,8 miljoen beschikbaar waarop nog een beroep kan worden gedaan. In 2024 (en 2025) zal dit krediet in ieder geval niet leiden tot een kapitaallast en daarom is de stelpost in 2024 (en 2025) volledig vrijgevallen ten gunste van het begrote saldo.



## 4 Grote projecten

In de Berap rapporteren wij over projecten met een krediet groter dan € 1.000.000 en overige politiek relevante projecten. Middels de volgende aanduiding(en) is de voortgang van de projecten aangegeven:

	Ligt op schema
	Aandachtspunt
	Directe bijsturing

### A Emmen Vernieuwt

#### **Bereikbaarheid Emmen**



#### Bereikbaarheidsakkoord N391 – N862 (MM Bereikbaar)

Binnen MM Bereikbaar wordt voortgang gemaakt. De reconstructie van de N391 en de N862 zal gefaseerd in deelprojecten plaatsvinden in de periode tot en met 2028.

De aanleg van de ongelijkvloerse aansluiting N391 – Pottendijk is aanbesteed en past binnen het budget. Start van de aanleg is voorzien voor september / oktober 2024. Ook ten aanzien van de optimalisatie van de te handhaven kruispunten Phileas Foggstraat en Abel Tasmanstraat geldt dat de te nemen maatregelen bekend zijn; start van de reconstructie is voorzien vanaf het voorjaar van 2025 en wordt afgestemd met de omgeving.

Daarnaast is het Definitief Ontwerp (DO) van reconstructie van de N862 inmiddels met breed draagvlak bestuurlijk vastgesteld. Momenteel wordt het DO uitgewerkt richting bestek. De start van de eerste fase is voorzien voor uiterlijk voorjaar 2025.

Ook zijn alle projecten binnen MM Bereikbaar opnieuw gecalculeerd. Dat heeft geleid tot de conclusie dat de projecten naar verwachting nog steeds passen binnen het beschikbare krediet. Dat geldt zowel voor de N391 als de N862.

Verder maakt de provincie volop werk van de vervanging van de folieconstructie met bijbehorende wegconstructie bij Delftlanden/Bargeres (aangeduid als 'Verdiepte ligging'). Nadat door GS aanvullend krediet beschikbaar is gesteld, is start van deze omvangrijke reconstructie voorzien vanaf de zomer van 2025.



#### Reconstructie aansluiting N391 - Pottendijk (MM Bereikbaar)

Start van de uitvoering was afhankelijk van grondaankopen. Onder meer dit punt heeft geleid tot een aanpassing aan het ontwerp, waarbij kleinere rotondes worden toegepast. Hierdoor is minder grond van derden nodig, wat de verwerving vergemakkelijkte

De aanleg van de ongelijkvloerse aansluiting N391 – Pottendijk is aanbesteed en past binnen het budget. Start van de aanleg is voorzien voor september / oktober 2024.



#### Reconstructie aansluiting N862 – N391 (MM Bereikbaar)

Met dit project wordt de kruising N391/N862 gereconstrueerd, waarbij de N391 als stroomweg wordt ingericht. Het project wordt uitgevoerd door de provincie Drenthe en de gemeente zorgt voor gedeeltelijke cofinanciering in het kader van RSP Bereikbaarheid. Het project wordt voor rekening en risico van de provincie uitgevoerd. Het project is opgenomen in het 'Bereikbaarheidsakkoord N391 en N862 Emmen op hoofdlijnen' waarover de besluitvorming eind 2018 heeft plaatsgevonden. De ten aanzien van dit project al eerder gemaakte RSP-afspraken zijn in het Bereikbaarheidsakkoord bevestigd. Ook voor dit project is een focusgroep actief waarin de mogelijke

oplossingen worden uitgewerkt. Realisatie hangt – in verband met de voor dit project noodzakelijke afsluiting van de aansluiting Meerdijk en mogelijke alternatieven - nauw samen met de ontwikkelingen rondom businesspark Meerdijk en het stadion van FC Emmen; in de focusgroep zijn dergelijke partijen daarom vertegenwoordigd. Momenteel wordt onderzoek gedaan naar mogelijke oplossingen, op basis van verschillende scenario's voor de ontwikkeling van de Sport- en Beweegcampus, waarbij het effect van verschillende programmatische invullingen op de ontsluitingsprincipes voor auto en fiets wordt verkend. De reconstructie van deze complexe knoop van aansluitingen zal, vanwege de complexiteit en de noodzaak om helderheid te hebben over de invulling van Businesspark Meerdijk, op zijn vroegst kunnen starten vanaf 2027.



#### Voortgang overige deelprojecten reconstructie Rondweg

De provincie is voornemens voorjaar 2025 te starten met de reconstructie van de Rondweg ter hoogte van Bargermeer. Hierbij wordt dit stuk Rondweg volledig opnieuw aangelegd, en worden onder meer nieuwe VRI's geplaatst bij de kruispunten Phileas Foggstraat en Abel Tasmanstraat. Ook worden in- en uitvoegers waar mogelijk verlengd. Daarnaast wordt samen met GETEC onderzocht op welke wijze de problematiek bij Nijbracht / GETEC opgelost kan worden, zodat een goede verkeersafwikkeling in de eindsituatie gewaarborgd is. Mogelijke aanpassingen als gevolg van dit onderzoek worden, indien gewenst en noodzakelijk, later uitgevoerd.

Ten aanzien van de vervanging van de folieconstructie bij Delftlanden Bargermeer en de reconstructie van dit deel van de Rondweg streeft de provincie Drenthe naar start van de werkzaamheden in 2025; de onderzoeksfase van dit technisch complexe deelproject, dat conform de afspraken met de provincie als onderhoudsproject voor rekening en risico van de provincie wordt uitgevoerd, is nagenoeg ten einde.

Ook de aanleg van de ongelijkvloerse aansluiting bij Emmerhout bevindt zich nog in de onderzoeksfase. Dit project zal daarom, evenals de kruising N391/ N862, naar verwachting later in de tijd in uitvoering komen, zodat de eerdergenoemde projecten eerst afgerond kunnen worden en in de tussenliggende periode ook voor dit project in overleg met de focusgroep kan worden toegewerkt naar een passende voorkeursvariant met zo breed mogelijk draagvlak.

Vanwege het ten alle tijden bereikbaar houden van Emmen en het beperken van overlast is het noodzakelijk om een evenwichtige fasering in de tijd te hanteren, waarbij niet alle deelprojecten tegelijkertijd in uitvoering gebracht worden. Op deze wijze blijft de Rondweg continu begaanbaar voor verkeer.



#### Reconstructie N862

Inzake de N862 is het Definitief Ontwerp (DO) in 2024 met breed draagvlak vastgesteld. Hierin is ook het tracé voor de doorfietsroute F862 'Station Emmen Centrum – Centrum Klazienaveen' meegenomen, waartoe samen met een focusgroep (EOP's, fietsersbond ANWB, Coevorden Borger Odoorn en de provincie Drenthe) toegewerkt is naar een voorkeursvariant. Onder voorbehoud van vergunningen en stikstofberekeningen, en afhankelijk van de exacte inpassing van de Doorfietsroute, volgt aanbesteding van de eerste deelprojecten uiterlijk in het voorjaar van 2025. De laatste fasen van de reconstructie van de N862 zullen naar verwachting eind 2028 worden afgerond.



#### Reconstructie Boermarkeweg

Het project 'algehele reconstructie Boermarkeweg' is getemporeerd (aldus in het college besloten d.d. 8 december 2020). De eventuele gefaseerde realisatie van de algehele reconstructie wordt bekeken in relatie tot de daadwerkelijke ontwikkelingen die er rondom de Boermarkeweg plaatsvinden. Zo wordt er in relatie tot de ontwikkeling campus Emmen gekeken naar de in dat kader noodzakelijke aanpassingen Boermarkeweg.



*Fietsstraat Kerkhoflaan tussen Wilhelminastraat en spoorwegovergang (inclusief Julianastraat, Beatrixstraat en Zuiderstraat)*

Voor dit project zijn middelen beschikbaar vanuit het GRP en het GVVP. Het werk is op basis van de aanbesteding gegund aan Avitec. De inschrijving past binnen het beschikbare krediet. De uitvoering van het werk is in het eerste kwartaal van 2023 opgestart en is eerste helft 2024 opgeleverd.



*Algehele reconstructie van Schaikweg (inclusief realisatie fietsverbinding)*

Op 2 juni 2022 heeft de raad besloten voor dit project (als onderdeel van het Integraal Uitvoeringsplan Regiostad Emmen) een krediet beschikbaar te stellen van € 1.000.000. Consultatie van ProRail heeft geleerd dat het toevoegen van verkeersdeelnemers op de spoorwegovergang van Schaikweg leidt tot aanpassing van de spoorwegovergang van Schaikweg. De extra kosten bedragen naar verwachting circa € 1.000.000. De realisatie van de fietsverbinding van Schaikweg wordt heroverwogen en overwogen wordt om de verkregen middelen Regiostedenfonds voor dit project te verschuiven naar de aanleg fietsstraat Kerkhoflaan/ Angelsloërdijk, als onderdeel van de doorfietsroute F862 'Station Emmen Centrum – Centrum Klazienaveen'. Er heeft in dit kader al overleg plaatsgevonden met de subsidiegever in Q1 2024 voor verschuiving van de verkregen middelen Regiostedenfonds.

Daarnaast heeft een risico-inventarisatie van spoorwegovergangen Emmen Centrum plaatsgevonden, waarbij naar alle spoorwegovergangen is gekeken. De uitkomsten van dit onderzoek worden meegenomen met de plannen voor de aanleg van de NSL/gemeentelijke spoorse plannen.



*Dordsestraat/Noordbargerstraat*

Voor dit project zijn middelen beschikbaar vanuit het GRP en het Regiostedenfonds. De riolering en de Dordsestraat en Noordbargerstraat zijn aan het eind van hun technische levensduur en dienen vervangen te worden. Het huidige gemengde riool wordt vervangen door een gescheiden stelsel. Daarnaast worden er verkeerskundige maatregelen genomen ten behoeve van de verkeersveiligheid. In dat kader zijn er voornemens om de Noordbargerstraat anders in te richten, waarbij de straat aantrekkelijker wordt als fietsverbinding van en naar het centrum. Ook wordt de oversteekbaarheid voor langzaam verkeer op de Dordsestraat opgewarderd. Dit gebeurt door het aantal oversteekplaatsen te reduceren, en de overgebleven oversteekplaatsen te optimaliseren. Als laatste wordt de kruising Dordsestraat – Noordbargerstraat geoptimaliseerd, zodat al het verkeer beter wordt afgewikkeld.

Door opmerkingen vanuit de inloopavonden is het ontwerp aangepast, daarna kwamen er bezwaren binnen naar aanleiding van het verkeersbesluit. De oorspronkelijke planning is daardoor iets opgeschoven.

Projectdeel Noordbargerstraat is samen met projectdeel Dordsestraat verwerkt in het definitief ontwerp. Volgens de bijgestelde planning zal in oktober/november 2024 de aanbesteding op de markt komen en kan de (gefaseerde) realisatie begin 2025 beginnen.



*Fietsverbinding Angelsloërdijk*

Deze fietsverbinding maakt onderdeel uit van de doorfietsroute F862. Zie hieronder.



*Doorfietsroute F862*

Het tracé van de doorfietsroute F862, Station Emmen (is ook een klein deel F34 langs het spoor) naar het centrum van Klazienaveen, is bestuurlijk vastgesteld. Het project zal niet in één geheel aanbesteed worden, maar veelal gelijktijdig met projecten die liggen in het vastgestelde tracé. Hierdoor is er éénmalig overlast en kan werk met werk gemaakt worden. De aanlegkosten van de F862 zijn nog niet geheel gedekt. Tegen het einde van het jaar 2024 zullen deze naar verwachting rond zijn waarna de voorbereidingen verder ter hand genomen kunnen worden.



### Herinrichting Weerdingerstraat, Hoofdstraat, Seinstraat

Het project vernieuwen riolering en herinrichten van de Weerdingerstraat, Hoofdstraat en Seinstraat is van start gegaan met het houden van een inloopbijeenkomst waar we de belangstellenden hebben laten zien wat we van plan zijn en welke kaders we hanteren bij het plannen maken. De belangstellende konden aanvullen en hierop reageren. Inmiddels heeft de eerste klankbordgroep plaats gevonden. Hierin zitten alle relevante verenigingen, EOP's, enz. en zij maken samen met de projectgroep een eerste schets a.d.h.v. de opgehaalde info tijdens de inloop. De uitkomst leidt tot een schetsontwerp. Deze zal opnieuw getoond worden tijdens een te houden inloop. Dit proces herhaald zich tot het definitieve ontwerp klaar is. De planning is dat eind 2025 begonnen zal kunnen worden met de daadwerkelijke uitvoering afhankelijk van personeel, stikstofdiscussies, bestemmingsplannen en het verloop van het interactieve proces.

Aandachtspunt vanwege omgevingsplanprocedure dat de nodige tijd kost.

### **Emmen Centrum**



### Hoofdstraat Zuid

Dit project bestaat uit de herinrichting van het openbaar gebied en rioolverbetering van Hoofdstraat Zuid en Wilhelminastraat (gelegen tussen Notaris Oostingstraat en Kapelstraat) tot een inrichtingsniveau vergelijkbaar met dat van De Markt en Het Oude Centrum.

Dit project is onderdeel van de aanvraag Regiostedenfonds (RSF) en is opgenomen in het Integraal Uitvoeringsplan Regiostad Emmen. Er is nu een krediet van € 3 miljoen beschikbaar, waarvan € 600.000 RSF-middelen. Het project is in 2023 opgestart, er heeft een PSU plaatsgevonden. Uit de PSU is naar voren gekomen dat de scope van het project aanpassing behoeft i.v.m. de noodzakelijke rioolwerkzaamheden in de Sterrenkamp. Deze werkzaamheden komen ook ten laste van riolering. Voor het project inclusief vervangen riolering Sterrenkamp is nu € 4 miljoen beschikbaar waarvan € 2 miljoen uit het GRP. Er is een oranje smiley opgenomen vanwege opgetreden vertraging en daardoor wordt de uitvoeringstermijn voor de subsidie RSF overschreden, daarover wordt overleg gepleegd met de provincie.



### Gebiedsontwikkeling tussen Markt en Weiert

Voor het gebied tussen Markt en Weiert in het centrum van Emmen is op 20 juni 2023 een concept-gebiedsvisie vastgesteld. In deze visie verandert dit deel van het centrum van een - ooit prominent - winkelgebied naar een gebied met een mix van functies waaronder wonen en, maatschappelijke activiteiten en winkels en verandert de openbare ruimte mee met de functies. Op 18 april 2023 is besloten om daarvoor het project "Gebiedsontwikkeling Tussen Markt en Weiert" te starten.

Indien financieel haalbaar vindt invulling van het karakteristieke Paviljoen met Facet plaats. Deze haalbaarheid wordt vooral bepaald door het verkrijgen van subsidie Impulsaanpak Winkelgebieden en meer gemeentelijke inkomsten vanwege de versterking van het bibliotheeknetwerk en de wijzigingen van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (zorgplicht) zoals aangekondigd door staatssecretaris Uslu. Op 29 augustus 2023 is besloten om een aanvraag Impulsaanpak in te dienen en met investeerders en vastgoedeigenaren samenwerkingsovereenkomsten te gaan voorbereiden gericht op deze gebiedsontwikkeling. Ook is besloten om de financiële keuzes voor de dekking te betrekken bij de afwegingen bij de begroting 2024 en de benodigde cofinanciering uit budgetten en reserves vast te leggen. Eind december 2023 werd bekend dat we €5.000.000,- subsidie ontvangen. De gebiedsvisie is begin 2024 definitief vastgesteld. Het gebied kent meerdere grote deelprojecten:

#### *Aankoop en huisvesten Facet in Paviljoen Mondriaanplein (17 miljoen)*

De gemeenteraad heeft 30 mei 2024 ingestemd met de aankoop van het "Paviljoen" aan het Mondriaanplein en tevens de winkelplint onder het belastingkantoor aan de Kleepassage. Dit vastgoed is medio 2024 eigendom van de gemeente geworden. Het is de bedoeling om in het Paviljoen Facet (bibliotheek) te huisvesten. We zijn in gesprek met Facet over de uitwerking en onderzoeken mogelijkheden voor tussentijdse benutting. Streven is te komen tot een samenwerkingsovereenkomst in 2024.

#### *Herinrichten Openbare ruimte tussen Markt en Weiert (3 miljoen)*

De plannen voor herinrichting Willinkhof worden gemaakt. Voorwerk heeft onder meer bestaan uit een visie op expeditie-alternatieven. Het winkelpand Dalipassage 25 is inmiddels door de gemeente aangekocht, mogelijke sloop leidt tot meer ruimte en vergroeningen. Dit maakt het gebied herbergzaam. Voor de overige gebieden volgen we vastgoed-ontwikkelingen en stemmen daar invulling van de openbare ruimte op af.

#### *Herontwikkelen voormalig Belastingkantoor Kleepassage*

Er is een Rijkssubsidie Huisvesting Aandachtsgroepen verkregen i.r.t. oude pand belastingdienst aan de Kleepassage, we zijn in gesprek met het Rijksvastgoedbedrijf en mogelijke exploitanten die dit kantoorgebouw met winkelplint willen transformeren naar een woongebouw. Met het verkrijgen van de onderliggende winkelplint zitten het Rijk en de Gemeente samen aan het stuur voor deze ontwikkeling. Streven is te komen naar een samenwerkingsoverkomst in 2024.

#### *Herontwikkeling vastgoed Westwand Weiert*

Dit betreft particulier vastgoedontwikkeling van enerzijds de plint en anderzijds het optoppen van een deel van deze plint. Er is een spanningsveld tussen meer wonen en evenementen maar de verwachting is dat hier een goede balans kan worden gevonden en beperkte uitbreiding binnen de kaders van de gebiedsvisie mogelijk is. Met 1 eigenaar is inmiddels een samenwerkingsoverkomst gesloten gericht op ontwikkeling rond de Dalipassage.

#### *Herontwikkeling voormalig V&D complex inclusief Vlinderpassage*

De eigenaar van dit vastgoed is met de gemeente in gesprek om dit pand te verbeteren en de looproutes door het gebied Tussen Markt en Weiert te optimaliseren. Aandachtspunt is parkeren van bewoners bij mogelijk optoppen met appartementen. De oplossing is mogelijk het transformeren van de kelder naar parkeerruimte maar dat leidt wel tot meer autoverkeer op de stadsvloer. Streven is te komen naar een samenwerkingsoverkomst eind 2024, begin 2025.



#### Brandweer West

De locatie is openbaar bekendgemaakt als bouwlocatie. Met een belangstellende worden gesprekken gevoerd om te komen tot een intentieovereenkomst.



#### Locatie Klokkenslag

Deze grondexploitatie heeft te maken met de gevolgen van het Didam-arrest. Naast de bestaande overeenkomst met Lefier voor kavels voor sociale woningbouw wordt onderzocht wanneer en op welke wijze het resterende deel van dit gebied in de markt kan worden gezet. Eerdere traject met een ontwikkelaar en Lefier zijn gestopt. Het betreft een deel van een langlopende GREX met een voorziening. De markt is om input gevraagd via een marktconsultatie.



#### Ontwikkeling Voormalige Ambachtsschool - Stationsstraat/Weerdingerstraat

De gebiedsvisie voor de ontwikkeling van de locatie Oude Ambachtsschool en omgeving is eind 2021 vastgesteld. De ontwikkeling van de Oude Ambachtsschool en oude gebouwen van het Esdalkcollege is in de markt gezet waarbij rekening is gehouden met tijdelijk gebruik van de Ambachtsschool voor opvang van Oekraïense vluchtelingen. Er is medio 2024 een verkoopovereenkomst gesloten met een ontwikkelaar die de plannen nu kan uitwerken.



#### Gebiedsontwikkeling P-Oost

De ontwikkeling van de noordzijde van P-Oost is, op basis van de op 23 juni 2020 door het college vastgestelde gebiedsvisie, in voorbereiding. Met een belangstellende, rekening houdend met het Didam-arrest, worden gesprekken gevoerd om te komen tot een intentieovereenkomst.

## Rensenpark Emmen



### Openbare ruimte entreezone Rensenpark

De entreezone van het Rensenpark wordt ingericht conform het vastgestelde beleid om het park en het centrum / Marktplein beter met elkaar te verbinden en sterk te vergroenen. Hierbij worden ook de oorspronkelijke tuinen van de stadsvilla's Lindenhof, Hospershuis en Drommedaar in ere hersteld door middel van een bijdrage uit het Regiostedenfonds. De plannen zijn reeds gepresenteerd aan de omgeving en konden rekenen op breed draagvlak. De uitvoering hiervan is in eerste instantie uitgesteld tot na Koningsdag. Nu er vertraging optreedt bij de bouw van het Biochron heeft dit ook consequenties voor de verdere ontwikkeling van de entreezone.



### Openbaar gebied Rensenpark

De openbare ruimte in het Rensenpark is aan erosie onderhevig. De staat van onderhoud is matig en park verdient, als belangrijk en beeldbepalend onderdeel van het centrum van Emmen een stevige kwaliteitsimpuls. In 2024 zijn diverse onderhoudsklussen in het park uitgevoerd en er is een start gemaakt met het project Openbare Ruimte Rensenpark gericht op de ontwikkeling van de savanne, het olifanteneiland en de centrale zone inclusief de paden en faciliteiten in het park.



### Vastgoed Rensenpark

Voor het vergroten van de aantrekkelijkheid van het Rensenpark is het belangrijk te investeren in de kwaliteit van het bestaande vastgoed. Het is de bedoeling om het voormalig Safari-restaurant, de Lindenhof en ander vastgoed toekomstbestendig te maken en te verduurzamen. In 2024 is het plan voor de verbouw van De Drommedaar vastgesteld, het achterste deel is gesloopt en in het najaar start de verbouw en wordt De Drommedaar voor horeca in de markt gezet. Voor de verbouw en verduurzaming van De Lindenhof zijn verkennende gesprekken gevoerd en in het najaar van 2024 wordt de achterkant van Het Hospershuis opgeknapt. Voor het project verbouw of nieuwbouw van het Safarirestaurant is een projectleider aangesteld zodat ook dit project in het najaar kan worden gestart.

## **B Rioolprojecten**

Een aantal grote rioolprojecten in samenwerking met Emmen Vernieuwt opgepakt, zie hiervoor onderdeel A voor toelichting(projecten van Emmen Vernieuwt).



### GRP 2019 Emmerhout Laan v.h. Kinholt-Houtweg

De riolering is in slechte staat en dient om deze reden vervangen te worden. Dit betreft ca 1.100 meter riolering. Het bestaande gemengde stelsel wordt vervangen door een gescheiden stelsel. Het regenwaterriool wordt op de vijver bij de Schans aangesloten. Project is in juli 2024 aanbesteed. De uitvoering start in oktober 2024 en zal tot juli 2025 duren.



### GRP 2017 Jonkershof-Ridderstraat gezamenlijk met GRP 2021 Parallelweg-Oosterstraat

Dit betreft de Parallelweg vanaf de Oosterstraat tot huisnummer 6, de Oosterstraat tot de kruising Ridderstraat/Jonkerstraat en de Jonkershof en Ridderstraat.

Ontwerp is gereed. Voortgang van het project is afhankelijk van beschikbare capaciteit bij POR. Afstemming met omgeving moet nog plaatsvinden. Verwachte aanbesteding eind 2025 en uitvoering in 2026.



#### GRP 2018 Veenoord

De riolering en wegen in het noordelijk deel van Veenoord zijn aan het eind van hun technische levensduur en dienen vervangen te worden. Het huidige gemengde riool wordt vervangen door een gescheiden stelsel.

Het plan wordt gefaseerd uitgevoerd. Fase 1 is in zomer 2024 gereed gekomen. Fase 2 is qua ontwerp gereed en zal eind 2024 worden aanbesteed en in uitvoering komen. Fase 3 zal aansluitend op fase 2 aanbesteed worden. Dit zal waarschijnlijk eind 2025 zijn. De uitvoering van fase 3 zal in 2026 plaatsvinden.



#### GRP 2020 Afvoerriool vijver Veldlaan Bargermeerkanaal

Uit de regenwaterstructuurvisie is naar voren gekomen dat er aan de vijver van de Veldlaan een afvoer moet komen richting het Bargermeerkanaal. In de huidige situatie wordt het meeste regenwater via de rioolwaterzuivering afgevoerd. Dit geeft overlast op de zuivering en wateroverlast in Angelslo. Het tracé van de regenwaterafvoerleiding loopt langs de Oude Meerdijk en Jules Verneweg.

De planning van de uitvoering was afhankelijk van de uitvoering van het project Veldlaan. Dit project is nu afgerond. De aanbesteding is gepland voor eind 2024. Uitvoering zal plaatsvinden in 2025.



#### GRP 2021 Riolreconstructie Wendeling

In de Wendeling in Angelslo is er sprake van wateroverlast bij zware buien. De kans op meer wateroverlast wordt groter door klimaatontwikkeling. Uit de stresstest (DPRA) blijkt dat de Wendeling een risicogebied is. We hebben daarom een ontwerp gemaakt waarbij de riolering wordt vervangen en het openbaar gebied water robuuster wordt ingericht. Er zal rijkssubsidie voor het project worden aangevraagd in het kader van DPRA (Impulssubsidie). De Wendeling watert af op de Veldlaan. Project is echter voorlopig on-hold gezet in verband met beschikbare capaciteit. Ook spelen er gebiedsontwikkelingen die invloed hebben op de inrichting.



#### GRP 2021 Riolreconstructie Orvelterbrink

Uit de stresstest klimaatontwikkeling (DPRA) blijkt dat er sprake is van ernstige wateroverlast in Bargerres in de (omgeving) van de Orvelterbrink. In het projectgebied wordt het gemengde rioolstelsel vervangen door een gescheiden stelsel waarbij ook het openbaar gebied water-robuster wordt ingericht. Het project zal worden aangemeld voor subsidie in het kader DPRA (Impulssubsidie). De vervanging van de riolering in de Orvelterbrink wordt begin 2025 aanbesteed en de uitvoering zal vanaf medio 2025 plaats vinden.



#### GRP 2021 Verplaatsen vijver eind Rondweg en maken afvoer vijver Houtweg

De bergingsvijver aan het eind van de Rondweg is verplaatst door het ongelijkvloers maken van de kruising Rondweg – Emmerweg. Doordat de provincie de kruising ongelijkvloers heeft gemaakt en hierbij de afwatering van het gebied heeft aangepast, biedt het mogelijkheden om een afvoer te maken aan de vijver aan de Houtweg. Deze afvoer moet deels nog gerealiseerd worden. De afvoer zal de vijver ontlasten en hierdoor wateroverlast in Emmerhout en Angelslo beperken. Het project is deels uitgevoerd. Het project is afhankelijk van de inrichting kruising Rondweg – Houtweg. Deze kruising zal ongelijkvloers worden en zal daarom meer ruimte innemen als de huidige kruising. In overleg met de provincie is besloten dat de gemeente de aanleg van de afvoer zal uitvoeren voordat de kruising aangepakt wordt. De verwachting is dat we het werk eind 2024 aanbesteden en aansluitend de uitvoering opstarten.



#### GRP 2021 Vervangen riolering Dordsedijk in Klazienaveen

De riolering in de Dordsedijk in Klazienaveen is in matige staat. De wegbeheerder heeft plannen om de fietspaden aan te pakken. De riolering ligt in het fietspad. Door deze samenloop zal de riolering ook vervangen worden in een deel van de Dordsedijk. Het streven is om het project eind 2024 aan te besteden en in 2025 uit te voeren.



#### GRP 2023 Riolvervanging Bettingeslag en Lippingeslag

Er zitten verzakkingen in het riool. Daarom is dit riool vervangen. Dit project is inmiddels opgeleverd.



#### GRP 2022 Nieuw Schoonebeek Europaweg riolvervanging

Het vervangen van de riolering wordt gezamenlijk opgepakt met de centrumvernieuwing. Plan is voor de zomer gepresenteerd aan de buurt en wordt op dit moment nader uitgewerkt tot uitvoeringsontwerp. Verwachte uitvoering begin 2025.



#### GRP 2020 Erica Verlengde Vaart ZZ

De aanbesteding is afgerond in zomer 2024 en de uitvoering zal starten in de 2e week van september 2024. De werkzaamheden worden afgerond in de loop van 2025.



#### GRP 2022 Weiteveen Varenhof e.o. en Centrum Amoniestraat e.o. riolvervanging

De riolering in de Amoniestraat en omgeving en Varenhof en omgeving in Weiteveen dient in de komende jaren vervangen te worden. Beide projecten zijn echter on-hold gezet in verband met de stikstofproblematiek. Weiteveen ligt erg dicht tegen het Bargerveen aan waardoor aanleg binnen de regelgeving alleen mogelijk is met emissievrij materieel. Dit is beperkt beschikbaar. Een oplossing ligt mogelijk in een werkwijze zoals gebruikt in het Porthos-arrest. Het project Centrumvernieuwing Nieuw-Schoonebeek wordt als pilot op deze manier aangepakt. Als dit werkt pakken we Weiteveen ook op deze manier op in 2025/2026.



#### GRP 2024 riolvervanging Angelslo Angelsloerdijk-Kerkhoflaan

Het te vervangen riool Angelsloërdijk-Kerkhoflaan ligt in het zelf tracé als het vastgestelde tracé voor de Doorfietsroute Emmen-Klazienaveen. Het rioolwerk zal gekoppeld worden aan de aanleg van de fietsroute. De aanleg van de fietsroute is in 2026 voorzien.



#### GRP 2024 Nieuw-Amsterdam riolververvaning Leemweg-Sportlaan

De riolering in de Sportlaan en Leemweg in Nieuw Amsterdam is aan vervanging toe. Het rioolontwerp is gereed en in het najaar van 2024 wordt gestart met het uitwerken van een inrichtingsplan. Dit wordt gedaan in samenspraak met EOP en bewoners. Uitvoering zal naar verwachting in het najaar van 2025 starten.

### **C Grondexploitatie**



#### Project Exploitatieplan De Tweeling Nieuw-Amsterdam / Veenoord

Op 8 januari 2019 heeft het college ingestemd met de nieuwe indeling van het bedrijventerrein De Tweeling en besloten om hiervoor een nieuw bestemmingsplan op te stellen. Het ontwerpbestemmingsplan en het ontwerpexploitatieplan hebben ter inzage gelegen van 5 juli t/m 15 augustus 2023. Het ontwerpbestemmingsplan heeft nogmaals ter inzage gelegen van 27 december 2023 t/m 6 februari 2024. De vaststelling van het bestemmingsplan en exploitatieplan hebben plaatsgevonden in de raadsvergadering van 30 mei 2024. Er is beroep ingesteld bij de Afdeling bestuursrecht van de Raad van State. Dit betekent dat het bestemmingsplan nog niet onherroepelijk is. Er lopen diverse initiatieven van bedrijven die zich eventueel willen vestigen op het bedrijventerrein De Tweeling. Ook voor het grote perceel aan de westkant is een serieuze gegadigde. Het geïnteresseerde bedrijf wilde de vaststelling van het bestemmingsplan afwachten voordat ze de kavel aankopen. Op dit moment wordt er gewerkt aan contactvorming en afspraken met betrekking tot deze kavelverkoop. De gemeente moet zelf civiele en landschappelijke werkzaamheden laten uitvoeren om de bedrijfsontwikkeling mogelijk te maken. De daadwerkelijke bedrijfsontwikkeling met bouw en inrichting van het bedrijfsterrein kan dan mogelijk al in 2025/2026 starten.



## D Overige projecten



### Project Rundedal

Op 20 december 2012 is door de raad de nieuwe ontwikkelvisie voor het Rundedal vastgesteld, waarbij het gebied Rundedal grofweg een indeling in drie delen kent met de functies agrarisch, energie gerelateerd en grootschalige bedrijvigheid. Wenselijk is om voor het gehele Rundedal de bestemming te wijzigen, zodat ook voor het overige deel alert gereageerd kan worden op wensen vanuit de markt.

Voor de functie grootschalige bedrijvigheid is onzeker of dit planologisch mogelijk kan worden gemaakt. Dit vanwege de huidige wetgeving rondom stikstof die het planologisch mogelijk maken van grootschalige bedrijvigheid op dit moment erg bemoeilijkt. Op basis van onderzoek is het mogelijk te beoordelen of het realiseren van een nieuw planologisch kader voor grootschalige bedrijvigheid op dit moment kan worden opgepakt.

De gemeenteraad heeft reeds voorbereidingskredieten beschikbaar gesteld om aan Rundedal te werken.

De boekwaarde (financieel risico) van het gebied Rundedal bedroeg begin 2017 circa € 19,3 miljoen. Door een afwaardering van ongeveer € 9,0 miljoen en verkoop van een perceel (€ 1,5 miljoen) bedraagt de boekwaarde op dit ogenblik (01-01-2024) nog ongeveer € 8,7 miljoen. Daarmee heeft de locatie Rundedal een marktconforme waardering.



### Herinrichting sportpark Veenoord

De herinrichting van het sportpark Veenoord is gereed en afgerond in het voorjaar van 2024. Voetbalvereniging Twedo knapt zelf de accommodaties op het sportpark op. Dit maakt géén deel uit van het gemeentelijk project.



### Herinrichting sportpark Bargeres

De werkzaamheden voor de herinrichting van het sportpark zijn gepubliceerd op Mercell. Eind september verwachten we een aannemer beschikbaar te hebben. Na toets van de aanbesteding resultaten verwachten we het werk medio oktober 2024 in uitvoering te brengen. Er is een ruimen fasering in beeld, tot de zomervakantie van 2025 omdat het sportpark in gebruik blijft tijdens de verbouwing.



### Revitalisering begraafplaats Wolfsbergen

Plan is in afrondende fase. Komend najaar inloopbijeenkomst voor de omgeving. Verwachting is dat begin 2025 gestart kan worden met de civieltechnische werkzaamheden.



### Vergroening Klazienaveen

Voor het vergroenen is het Voorlopig Ontwerp gereed. Voor de inpassing van een verkeersbrug wordt op dit moment onderzoek gedaan. Dit vergt nog de nodige afstemming met Provincie en Waterschap. Plannen zijn besproken met HaVeKa en EOP. Verwachting is begin 2025 een inloopbijeenkomst te kunnen organiseren.



### Aanpak 4 kruispunten Emmen(verkeersonveilige oversteken)

Het gaat hierbij om de volgende kruispunten: kruispunt Statenweg / Veldlaan, kruispunt Boslaan / Houtweg, kruispunt Houtweg / Laan van de Marel / Laan van de Bork en kruispunt Nieuw-Amsterdamsstraat / Brinkenweg. Voor de verkeersonveilige kruispunten zijn de schetsontwerpen nagenoeg gereed. In de komende periode gaan we de schetsontwerpen afstemmen met de EOP's en wordt de raming herzien voor de provinciale subsidieaanvraag. Uit een planologische voorverkenning blijkt dat waarschijnlijk voor een tweetal kruispunten een aanpassing van het omgevingsplan nodig is. Verwachting is dat de kruispunten Statenweg / Veldlaan en Boslaan / Houtweg 2e helft van 2025 worden uitgevoerd en dat de kruispunten Houtweg / Laan van de Marel / Laan van de Bork en Nieuw-Amsterdamsstraat / Brinkenweg in 2026 zullen worden uitgevoerd.

## 5 Overige onderwerpen

In dit hoofdstuk geven wij een toelichting op de volgende twee onderwerpen:

1. Reserve calamiteitenfonds
2. Krediet exceptionele prijsstijgingen

### 5.1 Reserve Calamiteitenfonds

Bij de Berap 2022-II is besloten om de reserve corona te verbreden tot een reserve calamiteitenfonds. Deze reserve wordt ingezet:

1. Voor kosten in verband met opvang effecten van Corona
2. Voor kosten in verband met opvang vluchtelingen uit Oekraïne
3. Voor ondersteuning van inwoners, maatschappelijke partners en instellingen waarmee we een relatie hebben als gemeente (bijvoorbeeld Wildlands, dorpshuizen, sportverenigingen, buitenzwembaden) bij de kosten voor energie, maar ook indirecte kosten zoals uitvoeringskosten en bijvoorbeeld dekking van een eventuele toename van oninbare vorderingen.
4. Als vangnet voor inwoners en maatschappelijke partners die ondanks landelijke regelingen in financiële problemen terechtkomen. In eerste instantie zal een appèl worden gedaan op de eigen verantwoordelijkheid en oplossend vermogen, maar wanneer er geen andere oplossing is kan de gemeente bijspringen. Dit zal een maatwerk aanpak vragen in de beoordeling.
5. Als financieringsbron voor besparende maatregelen bij onze inwoners en maatschappelijke partners op het gebied van energie en duurzaamheid dit als aanvulling op regelingen. Wanneer deze regelingen niet een oplossing bieden kan de gemeente bijspringen. Ook dit zal een maatwerk aanpak vragen in de beoordeling.

Bij deze reserve hanteren wij de volgende werkwijze:

- te dekken kosten uit het normbedrag voor opvang vluchtelingen Oekraïne worden zo goed mogelijk primitief begroot onder de lasten in programma 9 (o.a. kosten huur gebouwen, kosten beveiliging en leefgeld)
- de rijksmiddelen Oekraïne worden zo goed mogelijk primitief begroot onder de baten in programma 9
- de niet-benutte rijksmiddelen Oekraïne worden in de reserve calamiteitenfonds gestort
- het college is bevoegd tot het nemen van besluiten van tot € 400.000; voor hogere bedragen is een raadsvoorstel nodig;
- in het college/raadsvoorstel dient te worden onderbouwd dat er een relatie is met de energiecrisis, corona of Oekraïne;
- er moet sprake zijn van besluiten met incidentele middelen; er kan geen beroep op het fonds worden gedaan voor structurele middelen;
- het college legt verantwoording af over de besteding via de Berap-I, Berap-II en de jaarrekening.

## Overzicht verloop van de reserve calamiteitenfonds

In grote lijnen is de prognose van het verloop van het calamiteitenfonds hierna weergegeven. Dit verwachte verloop is gebaseerd op de reeds genomen raads- en collegebesluiten en de te verwachten besluiten.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	<b>2024</b>
<b>Stand calamiteitenfonds 1 januari</b>	<b>23.549</b>
<b>Verwachte stortingen</b>	<b>11.100</b>
Verwachte toevoeging in 2024 (over op normvergoeding Oekraïne)	11.100
<b>Claims op de reserve voor 2024 en verder (onttrekkingen)</b>	<b>-25.725</b>
Compensatie energiekosten inwoners/organisaties	-547
Compensatie energiekosten Wildlands/Atlas	-144
College besluiten Corona 2023	
* <i>Cultuursteun</i>	-199
* <i>Kwetsbare groepen/ouderen</i>	-50
* <i>Kapitaallasten vergaderapparatuur</i>	-117
College besluiten Oekraïne 2023	
* <i>Voorportaal huisartsenzorg Oekraïense ontheemden</i>	-200
* <i>Onttrekking reserve Oekraïne voor Asiel en Migratie</i>	-110
Openstaande claims Oekraïne, nog geen collegebesluit	
* <i>Kosten huur tijdelijke huisvesting wijkcentrum Angelslo</i>	-234
* <i>Maatschappelijk werk Sedna</i>	PM
Openstaande claims Oekraïne, verwerkt in Berap I '24	
* <i>Deelnemersbijdrage GGD</i>	-124
Openstaande claims corona, verwerkt in Berap I '24	
* <i>CBK</i>	-200
* <i>Terugstorting, verwerkt in BERAP II '24</i>	200
Vorming bestemmingsreserves Kadernota 2025	
* <i>Vorming reserves</i>	-24.000
<b>Prognose stand calamiteitenfonds 31 december</b>	<b>8.924</b>

De stand na de geplande onttrekkingen is +/- € 2,1 miljoen. Dit heeft voornamelijk te maken met het vormen van bestemmingsreserves bij de Kadernota 2025. Daarnaast tevens rekening houdend met de geplande toevoeging in 2024 is het saldo van het calamiteitenfonds +/- € 8,9 miljoen aan het einde van 2024.

In de stand is rekening gehouden met +/- € 0,55 miljoen aan restant middelen voor Energie en verduurzaming (Noodfonds) 2023 ten behoeve van 2024. Dit houdt in dat verenigingen/maatschappelijke instellingen ook in 2024 nog gebruik kunnen maken van de compensatie voor hoge energiekosten.

## 5.2 Krediet exceptionele prijsstijgingen

Er is vorig jaar door de raad besloten om een krediet exceptionele prijsstijgingen van € 14,6 miljoen beschikbaar te stellen met een jaarlijkse kapitaallast van € 540.000. Hieronder is een overzicht opgenomen van de stand van zaken van het krediet waarbij inzicht wordt gegeven in de genomen besluiten (en het resterende deel van het beschikbaar gestelde krediet inclusief kapitaallasten).

Onderdeel	Besluit investerings bedrag	Kapitaallasten	Collegebesluit
<i>(bedragen x 1000 euro)</i>			
Beschikbaar	14.600	540	Beschikbaar
Biochron	-1.732	-62	291605-2022
GRP 2019 Nieuw Dordrecht Sportweg Oranjedorpstraat	-112	-3	318422-2022
Fietspad EVZ Koelveen	-73	-3	296713-2022
Riolering Veenoord - fase 1, 2 en 3	-1.575	-44	142198-2023
Openbaar gebied Emmer-Compasuum	-210	-11	154862-2023
Bouw Kindcentrum Emmer-Compasuum	-394	-20	207067-2023
Rioolconstructie Veldlaan Angelslo	-101	-3	203701-2023
Wijkcentrum/Aldi Angelslo	-390	-15	275762-2023
Meerkosten Dordsestraat Noordbargerstraat	-350	-4	286031-2023 (begr. 2024)
VHO-IHP VO-PO 2023	-3.700	-126	286031-2023 (begr. 2024)
Aanpassing renteomslagpercentage / IBK	0	3	BERAPI-2024
Afwijking aanbestedingsbeleid herstel Hospershuis	-125	-5	
<b>Totaal besluiten</b>	<b>-8.762</b>	<b>-293</b>	<b>Totaal vrijval besluiten</b>
Vrijval BERAP-II 2024	0	-247	Totaal vrijval BERAP-II 2024
<b>Restant</b>	<b>5.838</b>	<b>0</b>	<b>Na BERAP-II 2024 beschikbaar</b>

## Bijlage 1: Budgettair neutrale posten in BERAP II

<i>(bedragen x € 1.000)</i>				<b>2024</b>
<b>Bargerveen naar Beleid leefomgeving</b>				
Budget van Bargerveen naar BLE overgeheveld. Tijdelijk om bodemdaling geboekt. Het nieuwe grootboeknummer wordt na BERAP II 2024 aangemaakt voor Bargerveen.				
2	3.4 Economische promotie	Baten		-300
2	3.4 Economische promotie	Lasten		300
5	8.1 Ruimtelijke Ordening	Baten		300
5	8.1 Ruimtelijke Ordening	Lasten		-300
<b>Bijstellen begrote huurinkomsten</b>				
In de afgelopen jaren zijn er meerdere panden verworven, welke verhuurd zijn aan derden. Hierdoor is sprake van een toename in huurinkomsten. Naast de toename van het aantal huurders, is er tevens een inhaalslag gemaakt op het updaten en effectueren van huurovereenkomsten en omzetten van bruikleenovereenkomsten, welke ook een toename in gelden tot gevolg hebben. Of het hier een incidentele of structurele toename betreft, is van meerdere factoren afhankelijk. De huurinkomsten worden hiermee gecorrigeerd. Deze wijziging heeft betrekking op meerdere programma's. Het gaat om een totaalbedrag van € 430.749.				
1	0.2 Burgerzaken	Baten		15
3	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Baten		11
5	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Baten		225
5	8.3 Wonen en bouwen	Baten		-402
9	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Baten		5
10	0.4 Overhead	Baten		147
<b>Budgettair neutrale wijziging budget Area</b>				
De verdeling van het budget bedoeld voor de productovereenkomst Area sluit onvoldoende aan met de realisatie en verhouding tussen de onderliggende onderdelen welke verdeeld zijn over programma 5 en 7. Met deze budgettair neutrale wijziging wordt het beschikbare budget nauwkeuriger toegerekend over deze programma's. Deze aanpassing wordt ook structureel door verwerkt bij de begroting 2025 zodat er in de toekomst minder grote afwijkingen per programma ontstaan.				
5	7.2 Riolering	Lasten		-217
5	7.3 Afval	Lasten		395
5	7.4 Milieubeheer	Lasten		14
7	2.1 Verkeer en vervoer	Lasten		-192
<b>Correctie begroting koopoptie Rundedal</b>				
De begroting van de koopoptie Rundedal is elders in de boekhouding al begroot. Door deze wijziging wordt de dubbeling uit de begroting gehaald.				
5	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Baten		-75
5	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Lasten		75
<b>Correctie incidenteel budget op structurele posten terugzetten</b>				
Het overzicht incidentele baten en lasten is in Berap 1 en de begroting 2025 nog niet produceerbaar door splitsingen te maken in de administratie. Hierbij de terugzetting van de eerder aangebrachte splitsing. (jrn2235)				
1	0.1 Bestuur	Lasten		0
2	3.1 Economische ontwikkeling	Lasten		0
5	7.4 Milieubeheer	Lasten		0
<b>Correctie reserve opboeking (1699)</b>				

In Journaal 1699 is per abuis verkeerde grootboekkaart gekozen voor de reservemutatie voor Koningsdag.			
2	3.4 Economische promotie	Baten	-500
2	3.4 Economische promotie	Lasten	500
<b>Formatie van ECO naar JVI</b>			
Personeel van ECO is overgegaan naar JVI (25,5 uur schaal 7/11). Formatie is al opgehoogd en verminderd, geld moet nog worden overgeboekt.			
2	3.1 Economische ontwikkeling	Lasten	48
10	0.4 Overhead	Lasten	-48
<b>Herstructurering BOCE</b>			
Vanwege het opheffen van de programmastructuur I-Boce worden niet de kosten gemaakt die vooraf geraamd waren. Met BOCE ligt de afspraak er dat middels een verdeelsleutel de kosten verdeeld worden. Ook de begrote inkomsten worden niet gekregen die vooraf begroot waren.			
10	0.4 Overhead	Baten	-100
10	0.4 Overhead	Lasten	100
<b>Incidentele budget op structurele post scheiden</b>			
Om incidentele en structurele bedragen te kunnen duiden zijn incidentele budgetten apart opgenomen.			
1	0.1 Bestuur	Lasten	0
2	3.1 Economische ontwikkeling	Lasten	0
5	7.4 Milieubeheer	Lasten	0
<b>Indicatiekosten</b>			
Meer aanvragen via Argonaut voor externe indicaties zijn de kosten gestegen. Voor dit jaar worden de extra kosten gedekt uit het vergrijzingsbudget.			
9	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Lasten	-125
9	6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	Lasten	125
<b>Inhuur toegankelijkheid</b>			
Formatie toe te voegen t.b.v. een regierol op het domein overstijgende thema (sociale en fysieke) toegankelijkheid." Dat ging om een budget van € 60.000,- voor ca 24 uur per week. In de begin fase van dit project zijn er in de eerste periode meer uren ingezet waardoor het eerder aangevraagde budget niet voldoende bleek. Dit tekort kan voor 2024 gedekt worden uit het budget vergrijzing.			
9	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten	-60
9	6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	Lasten	60
<b>Inkomsten uit externe opdrachten Expertisecentrum</b>			
De loonkosten van het Expertisecentrum worden volledig terugverdiend vanuit de opdrachten die we doen. Voor de opdrachten die we intern doen, wordt via rechtstreekse doorbelasting op grond van geboekte uren, een negatieve uitgave geboekt. Voor de opdrachten die we extern doen, wordt met een nota (samengesteld op grond van geboekte uren) een inkomst geboekt.			
De totaal begrote inkomsten staan volledig op interne doorbelasting begroot. Op deze manier moeten we ten tijde van de jaarrekening veel verschillen verklaren, gezien er geen begrote externe inkomsten begroot zijn. De begroting en realisatie op de interne doorbelasting gaan verschillen naar mate we meer externe opdrachten doen. Dit zorgt er voor dat we deze administratieve verschillen telkens moeten verklaren. We willen daarom graag, telkens bij BERAP II, de begroting van de externe inkomsten aanpassen ten laste van de begrote inkomst op doorbelasting. Hierdoor is de begroting meer conform realiteit. Het begrotingssaldo van team XPC verandert hierdoor uiteraard niet.			
10	0.4 Overhead	Baten	210
10	0.4 Overhead	Lasten	-210
<b>Inlopen van onderhoudsachterstanden in de Openbare Ruimte</b>			

In een door u aangenomen motie over achterstanden in de openbare ruimte roept u het college op om met een gedegen analyse en een plan van aanpak te komen om versneld de achterstanden in de openbare ruimte weg te werken. We verwachten dit in het voorjaar van 2025 met u te bespreken.

Het college heeft eerder zelf ook geconstateerd dat we vertraging hebben in het realiseren van een aantal doelen in de openbare ruimte als gevolg van onder andere de krapte van de (arbeids-) markt en extreme weeromstandigheden de afgelopen periode.

Bij deze Berap-II 2024 wordt een deel van deze middelen ingezet om de ontstane achterstanden in te lopen. Er wordt volop ingezet om bestaande projecten weg te zetten in de markt. Dit is mede gelukt vanwege de inzet van extra capaciteit. Noemenswaardige projecten zijn onder andere het opnieuw bestraten van de Griendtsveenstraat, fietspad Peelstraat en groen- en grijsreconstructie in de Loperstraat. De prognose is dat we voor 2024 achterstanden in het onderhoud van groen op begraafplaatsen, openbaar groen en wegen deels inhalen. Dit leidt tot een onttrekking uit de reserve van € 2.270.000.

Dit bedrag is nader te specificeren in de volgende bedragen per taakveld:

2.1 Verkeer en vervoer € 1.552.000

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie € 625.000

7.5 Begraafplaatsen € 93.000.

Bij de jaarrekening 2023 heeft u een reserve gevormd met budgetten van projecten voor de openbare ruimten uit 2023. Een totaal bedrag van € 3.706.000 is in de bestemmingsreserve resultaatbestemming gestort. Deze bestemmingsreserve is er voor om achterstallig onderhoud in de openbare ruimte weg te werken, naast de reguliere budgetten. Na deze onttrekkingen is het resterende saldo in de reserve: € 1.436.000.

7	2.1 Verkeer en vervoer	Baten	-718
7	2.1 Verkeer en vervoer	Lasten	718
7	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Baten	625
7	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Lasten	-625
7	7.5 Begraafplaatsen	Baten	93
7	7.5 Begraafplaatsen	Lasten	-93

#### Jaarovername facilitaire projecten

Jaarovername 2023-2024 saldo lasten en baten facilitaire projecten

5	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Baten	173
5	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Lasten	-173

#### Koopoptie overeenkomst Rundedal

De grondeigenaren van de in optie gegeven gronden konden kiezen voor een geldbedrag van € 1.000 per hectare per jaar. Een andere keuze is grond pachten van de gemeente van € 700 per hectare per jaar.

Alle grondeigenaren hebben voor de laatstgenoemde optie gekozen. De gemeente heeft per 1 januari 2023 ongeveer 75 hectare van haar landbouwgrond beschikbaar gemaakt. Naast de vervangende landbouwgrond ontvangen de grondeigenaren nog € 300 per hectare per jaar. Dit zou betekenen dat de gemeente de komende 5 jaar pachtinkomsten mist van de 75 hectare ter compensatie gegeven landbouwgrond.

In overleg met de provincie Drenthe is overeengekomen dat de gemeente de optievergoeding kan declareren bij de provincie Drenthe. Zodoende zijn er per saldo geen kosten voor de gemeente.

5	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	149
5	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Lasten	-149

#### Krediet vervangingsinvesteringen installaties gebouwen

Op diverse gebouwen is al onderhoud gepleegd inzake vervanging van de installaties en voor andere gebouwen wordt dit nog gepleegd voor dit jaar. Deze vervangingen kunnen worden geactiveerd, daarom wordt een krediet gevraagd van € 800.000 voor 2024.

5	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Lasten	3
8	5.2 Sportaccommodaties	Lasten	-1

10	0.4 Overhead	Lasten	-2
10	0.5 Treasury	Lasten	0

#### Loonsom Beleid Leefomgeving naar inhuur derden

Binnen BLE worden diverse medewerkers ingehuurd omdat de vacature ruimtes niet zijn gevuld. Derhalve wordt een deel van de loonsom overgeboekt naar inhuur derden.

5	7.4 Milieubeheer	Lasten	-85
5	8.1 Ruimtelijke Ordening	Lasten	-92
5	8.3 Wonen en bouwen	Lasten	217
7	2.1 Verkeer en vervoer	Lasten	-40

#### Loonsom Economie naar inhuur CBK

Een deel van de loonsom van Economie wordt ingezet voor de inhuur bij het CBK.

2	3.1 Economische ontwikkeling	Lasten	70
8	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Lasten	-70

#### MO/VO

De kosten voor maatschappelijke- en vrouwenopvang vallen hoger uit. Dit wordt incidenteel gedekt uit een overschot op beschermd wonen.

9	6.81A Beschermd wonen (WMO)	Lasten	125
9	6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	Lasten	-125

#### Nadeel inkomsten verhuur

Al jaren stoken de daadwerkelijke inkomsten niet met de begrote inkomsten. In en na Coronatijd zijn de inkomsten drastisch afgenomen. Incidentele dekking kan worden gevonden uit de SPUK sport (BTW).

8	5.2 Sportaccommodaties	Baten	-121
8	5.2 Sportaccommodaties	Lasten	121

#### Neutrale overhevelingen loonsom en inhuur team Publiekszaken

Door vacatureruimte wordt meer ingehuurd binnen team KVB en KZB. Samenvoeging van de teams tot team PUB is reeds goedgekeurd, hierom worden de tekorten en overschotten op loon en inhuur binnen de teams met elkaar verrekend.

1	0.2 Burgerzaken	Baten	110
1	0.2 Burgerzaken	Lasten	-110

#### Omzetten externe inzet Sytse Hoekstra Management Consultancy

De externe inzet van Sytse Hoekstra Management Consultancy wordt omgezet in reguliere formatie door uitbreiding van 3 FTE. Dekking loonsom komt uit het budget inhuur derden SHMC.

6	6.3 Inkomensregelingen	Lasten	23
9	6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Lasten	-11
9	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Lasten	-11

#### Onderhoudsbudget gebouwen in eigen beheer

Het op peil brengen van het onderhoudsbudget op basis van het meerjarig onderhoudsplan en nog te verwachten facturen.

3	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Baten	163
3	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Lasten	-163
5	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Baten	-269
5	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Lasten	-69
7	7.5 Begraafplaatsen	Baten	43
7	7.5 Begraafplaatsen	Lasten	-43



8	5.2 Sportaccommodaties	Baten	63
8	5.2 Sportaccommodaties	Lasten	-63
9	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten	28
10	0.4 Overhead	Lasten	310

#### Onderhoudskosten Dorpshuizen, wijk en jongerencentra

Een administratieve wijziging om de begrote onderhoudskosten van vastgoed op het juiste grootboeknummer te begroten.

5	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Lasten	200
9	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten	-200

#### Onderuitputting kapitaallasten 2024

Er is sprake van een hogere realisatie op de stelpost onderuitputting kapitaallasten en volumes. Bij de begroting 2024 was de stelpost al deels ingevuld, bij Berap-I is de stelpost verhoogd met € 1.366.000. Toch is er sprake van forse onderuitputting, vanwege onder andere krapte op de arbeidsmarkt, gewijzigde regelgeving (Omgevingswet, stikstof) en extra benodigde onderzoeken schuiven veel investeringen door naar een later moment. Het totale voordeel op de onderuitputting kapitaallasten na verrekening met de stelpost is opgenomen onder Programma 10, Taakveld 0.5 Treasury.

1	0.1 Bestuur	Lasten	14
1	0.2 Burgerzaken	Lasten	12
2	3.1 Economische ontwikkeling	Lasten	22
2	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Lasten	70
2	3.4 Economische promotie	Lasten	27
3	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Lasten	-1
3	1.2 Openbare orde en veiligheid	Lasten	4
4	4.2 Onderwijshuisvesting	Lasten	1.269
4	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Lasten	8
5	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Lasten	76
5	7.3 Afval	Lasten	22
5	8.1 Ruimtelijke Ordening	Lasten	45
5	8.3 Wonen en bouwen	Lasten	-2
7	2.1 Verkeer en vervoer	Lasten	1.532
7	2.2 Parkeren	Lasten	45
7	2.5 Openbaar vervoer	Lasten	50
7	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Lasten	192
7	7.5 Begraafplaatsen	Lasten	101
8	5.2 Sportaccommodaties	Lasten	895
9	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten	13
10	0.4 Overhead	Lasten	772
10	0.5 Treasury	Lasten	-5.200
10	0.61 OZB woningen	Lasten	34

#### Ontwikkeling loonsom Inkomensondersteuning & Handhaving Sociaal Domein

Binnen het sociaal domein heeft een functieherwaardering plaatsgevonden. Dit houdt in dat verschillende functies naar een hogere loonschaal ingeschaald worden. Deze ontwikkeling geeft een uitzetting van de loonlasten.

Naast dat deze functieherwaarderingen het sociaal domein belasten, komen deze posten ook terug in programma 5 voor Vastgoed & Grondzaken en in programma 10 voor Communicatie (zie bijlage 2; mutaties kleiner dan € 70.000)

6	6.3 Inkomensregelingen	Lasten	8
9	6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Lasten	-4
9	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Lasten	-4

#### **Ontwikkeling loonsom Kwaliteit Sociaal Domein**

Binnen het sociaal domein heeft een functieherwaardering plaatsgevonden. Dit houdt in dat verschillende functies naar een hogere loonschaal ingeschaald worden. Deze ontwikkeling geeft een uitzetting van de loonlasten.

Naast dat deze functieherwaarderingen het sociaal domein belasten, komen deze posten ook terug in programma 5 voor Vastgoed & Grondzaken en in programma 10 voor Communicatie (zie bijlage 2; mutaties kleiner dan € 70.000)

4	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Lasten	-7
6	6.3 Inkomensregelingen	Lasten	72
9	6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Lasten	-13
9	6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Lasten	-33
9	6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	Lasten	-7
9	6.71B Begeleiding (WMO)	Lasten	-7
9	6.81A Beschermd wonen (WMO)	Lasten	-7

#### **Ontwikkeling loonsom Uitkeringsverwerking sociaal domein**

Binnen het sociaal domein heeft een functieherwaardering plaatsgevonden. Dit houdt in dat verschillende functies naar een hogere loonschaal ingeschaald worden. Deze ontwikkeling geeft een uitzetting van de loonlasten.

Naast dat deze functieherwaarderingen het sociaal domein belasten, komen deze posten ook terug in programma 5 voor Vastgoed & Grondzaken en in programma 10 voor Communicatie (zie bijlage 2; mutaties kleiner dan € 70.000)

6	6.3 Inkomensregelingen	Lasten	0
---	------------------------	--------	---

#### **Overhevelen BAB gelden ter dekking van tekorten HRM**

De verwachting is dat door de investering om het verzuim te verminderen er een tekort ontstaat van €95.000. Er wordt extra inspanningen gedaan in de begeleiding- en re-integratie activiteiten)

Voor het verder implementeren en uitbreiden van E-HRM, wordt naast het bij BERAP I verkregen budget, verwacht dat er nog een extra bedrag van €28.000 nodig zal zijn.

Er wordt een klein tekort op inhuur derden verwacht, dit komt o.a. door de inhuur van Raet (vanwege bedrijf kritische processen die door moeten gaan) en een inhuur van de Projectleider Aanbesteding Inhuur in BOCE-verband. Verwachte nadeel inhuur derden €30.000

Deze tekorten worden incidenteel gedekt met het beschikbare budget voor Baan afspraak Banen.

10	0.4 Overhead	Lasten	0
----	--------------	--------	---

#### **Overhevelen budget Marktvisie**

Overhevelen budget Marktvisie van ECO naar TNH. Uitvoering ligt bij TNH

2	3.1 Economische ontwikkeling	Lasten	50
3	1.2 Openbare orde en veiligheid	Lasten	-50

#### **Reserve ter dekking kapitaallasten (amortisatiereserves)**

Bij het administratief herinrichten van reserves staan amortisatiereserves samen met algemene reserves. Deze aanpassing zorgt ervoor dat de amortisatiereserves weer apart in de administratie zichtbaar zijn. Dit is ook nodig omdat deze reserve een structureel karakter heeft en de overige reserves een incidenteel karakter.

4	4.2 Onderwijshuisvesting	Baten	0
---	--------------------------	-------	---

5	8.3 Wonen en bouwen	Baten	0
7	2.1 Verkeer en vervoer	Baten	0
8	5.2 Sportaccommodaties	Baten	0
8	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Baten	0
10	0.8 Overige baten en lasten	Lasten	0

#### Specifieke uitkering jeugdcultuur

Het totaalbedrag van de specifieke uitkering OCW D21 Impuls Jongerencultuur is ten tijde van BERAP II 2023 verdeeld voor het beschikbare budget geldend voor 2023. In BERAP I 2024 is het bedrag per abuis vergeten en daarom nu bij BERAP II qua inkomsten en uitgaven verwerkt.

8	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Baten	45
8	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Lasten	-45

#### SPUK Energie armoede

Raming kosten spuk energie armoede (dekking SPUK)

5	7.4 Milieubeheer	Baten	1.300
5	7.4 Milieubeheer	Lasten	-1.300

#### Vrijval stelpost pensioenpremie ABP

In de stelpost lonen en prijzen staat nog een te verdelen bedrag over alle teams binnen de gemeente Emmen voor wat betreft de loonsom. Vanaf 2024 is er binnen het ABP een premiedaling geweest voor de als werkgever af te dragen pensioenpremie. Deze verdeling leidt tot een evenredige aframing van de loonsom binnen alle teams. In de huidige loonsom zat namelijk de hogere pensioenpremie nog verwerkt.

1	0.1 Bestuur	Lasten	14
1	0.2 Burgerzaken	Lasten	10
2	3.1 Economische ontwikkeling	Lasten	18
2	3.4 Economische promotie	Lasten	0
3	1.2 Openbare orde en veiligheid	Lasten	5
4	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Lasten	2
5	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Lasten	7
5	8.1 Ruimtelijke Ordening	Lasten	10
5	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Lasten	7
5	8.3 Wonen en bouwen	Lasten	25
6	6.3 Inkomensregelingen	Lasten	33
7	2.1 Verkeer en vervoer	Lasten	7
7	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Lasten	8
8	5.1 Sportbeleid en activering	Lasten	-2
8	5.2 Sportaccommodaties	Lasten	20
9	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten	9
9	6.5 Arbeidsparticipatie	Lasten	0
9	6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)	Lasten	9
10	0.4 Overhead	Lasten	117
10	0.61 OZB woningen	Lasten	10
10	0.8 Overige baten en lasten	Lasten	-307

## Bijlage 2: Ontwikkelingen per categorie

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	<b>2024</b>
Primitieve begroting	2.442
Wijzigingen t/m februari 2024	-1.508
1e Berap 2024	-4.674
Kadernota 2025	0
Wijzigingen maart t/m juli 2024	4.003
<b>Startbegroting Bestuursrapportage 2024-II</b>	<b>262</b>
Autonome ontwikkelingen	162
Gemeentefonds	250
Kapitaallasten	4.595
Mutaties kleiner dan € 70.000 (bestaand beleid)	83
<b>Mutaties Bestuursrapportage 2024-II</b>	<b>5.090</b>
<b>Totaal</b>	<b>5.353</b>

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	<b>2024</b>
<b>Autonome ontwikkelingen</b>	<b>162</b>
1 Overschot loonkosten Griffie	70
1 Extra legesbaten burgerzaken	95
1 Extra baten en kosten documenten burgerzaken	117
2 Bijdrage Cure Technology BV	0
2 Vrijval budget programma meerjaren Economie	190
2 Vrijval loonsom Economie	150
3 Bijtincidenten	-90
3 Cameratoezicht en AI	-85
3 Asielproblematiek Nieuw-Weerdinge	1
3 Kosten veiligheidszorg	-270
3 Voordeel Veiligheidsregio Drenthe bluswatervoorziening	175
3 Asielproblematiek Stationsgebied	-370
4 Extra Regionale Meld- en Coördinatiefunctie gelden	153
5 Tekort inhuur derden team Vergunningen LeefOmgeving	-254
5 Nadeel i.v.m. inzet juridische ondersteuning	-192
5 Extra inhuur Toezicht en Handhaving	-190
5 Hogere opbrengst afvalverwijdering en verwerking	100
5 Restant Omgevingswet gelden Ruimtelijke Ontwikkeling	0
5 Dakvervanging bergingen woonwagens	0
5 Bijstellen opbrengsten afvalstoffenheffing met dekking uit voorziening	1.282

5	Extra inhuur team Vastgoed en Grondzaken	-310
5	Voordeel belaste rioolheffing	0
5	Verkoop groenstroken	-120
5	Vrijval loonsom Beleid Leefomgeving	600
5	Advieskosten uitbreiding standplaatsen	0
5	Lagere dekking loonsom Vastgoed vanuit projecten	-75
5	Correctie projecten openbare ruimte	-55
5	Recreatieve ontwikkeling Bargerveen	0
5	Mutatie voorziening riolering	100
5	Aanvulling mutatie voorziening PO Area (Riolering)	217
5	Bijstellen begrote huurinkomsten	431
5	Onderhoudsbudget gebouwen in eigen beheer	0
6	Vrijval Energietoeslag	1.600
6	Mutatie Bijstandsdebiteuren	-433
6	Bedrijfsvoering Uitkeringsverwerking sociaal domein	-100
6	Ontwikkeling loonsom Sociaal Domein	-272
7	Straalnetwerk cameratoezicht	-70
7	Reinigingsbestek Area	-500
7	Inlopen van onderhoudsachterstanden in de Openbare Ruimte	-2.270
7	Voordeel parkeerinkomsten	90
7	Hogere inkomsten natuur begraven	100
7	Tekort gladheidsbestrijding seizoen 23/24	-155
7	Inlopen van onderhoudsachterstanden in de Openbare Ruimte	2.270
8	Knelpuntenpot 2024	-124
8	Verhuizing/inrichting CBK	0
8	Voordelen energie	115
9	Indexatie Menso beleidsbudgetten	-680
9	ESF-Subsidie Pro-Vso	0
9	Effecten meicirculaire WSW op begroting Emco 2024	356
9	Prijsverschil zorgkosten Jeugd	-1.000
10	Bijstellen huur- en servicekosten Verlengde Spoorstraat 2	140
10	Huurkosten CBK de Fabriek	-70
10	Representatiekosten	-75
10	Voordeel voordelig gastarief Raadhuisplein	40
10	Inhuur derden team Facilitair	-40
10	Bijstellen pachtkosten begroting Het Waal	-35
10	Niet ingevulde taakstelling personele knelpunten	-500
10	Extra budget inhuur Financiën	-200

10	Voordeel Onroerende Zaak Belasting - woningen	280
10	Dividend Area	0
10	Nadeel invorderingskosten	-100
10	Nadeel loonsom Automatisering	-55
10	Nadeel softwarekosten	-37
10	Overschrijding inhuur Concern Strategie en Advies	-35
10	Opgave Gericht Werken	-135
10	Vrijval loonsom Informatisering	215
10	Vrijval budget Innovatie en procesmanagement	100
10	Voordeel Onroerende Zaak Belasting - niet-woningen	70
<b>Gemeentefonds</b>		<b>250</b>
10	Vrijval taakmutaties gemeentefonds	250
<b>Kapitaallasten</b>		<b>4.595</b>
10	Vrijval stelpost kapitaallasten exceptionele prijsstijgingen	248
10	Onderuitputting kapitaallasten	2.524
10	Voordeel rentelasten	1.824
<b>Neutrale wijzigingen</b>		<b>0</b>
1	Neutrale overhevelingen loonsom en inhuur team Publiekszaken	0
1	Bijstellen begrote huurinkomsten	15
1	Onderuitputting kapitaallasten 2024	26
1	Vrijval stelpost pensioenpremie ABP	24
2	Formatie van ECO naar JVI	48
2	Overhevelen budget Marktvisie	50
2	Correctie reserve opboeking (1699)	0
2	Onderuitputting kapitaallasten 2024	119
2	Vrijval stelpost pensioenpremie ABP	18
2	Loonsom Economie naar inhuur CBK	70
2	Bargerveen naar Beleid leefomgeving	0
3	Overhevelen budget Marktvisie	-50
3	Bijstellen begrote huurinkomsten	11
3	Onderhoudsbudget gebouwen in eigen beheer	0
3	Onderuitputting kapitaallasten 2024	3
3	Vrijval stelpost pensioenpremie ABP	5
4	Ontwikkeling loonsom Kwaliteit Sociaal Domein	-7
4	Onderuitputting kapitaallasten 2024	1.277
4	Vrijval stelpost pensioenpremie ABP	2
5	Jaarovername facilitaire projecten	0
5	Onderhoudskosten Dorpshuizen, wijk en jongerencentra	200

5	Budgettair neutrale wijziging budget Area	192
5	Bijstellen begrote huurinkomsten	-178
5	Loonsom Beleid Leefomgeving naar inhuur derden	40
5	Onderhoudsbudget gebouwen in eigen beheer	-338
5	Koopoptie overeenkomst Rundedal	0
5	Correctie begroting koopoptie Rundedal	0
5	Onderuitputting kapitaallasten 2024	141
5	Vrijval stelpost pensioenpremie ABP	48
5	SPUK Energie armoede	0
5	Bargerveen naar Beleid leefomgeving	0
5	Krediet vervangingsinvesteringen installaties gebouwen	3
6	Ontwikkeling loonsom Inkomensondersteuning & Handhaving Sociaal Domein	8
6	Ontwikkeling loonsom Kwaliteit Sociaal Domein	72
6	Omzetten externe inzet Sytse Hoekstra Management Consultancy	23
6	Vrijval stelpost pensioenpremie ABP	33
7	Budgettair neutrale wijziging budget Area	-192
7	Loonsom Beleid Leefomgeving naar inhuur derden	-40
7	Onderhoudsbudget gebouwen in eigen beheer	0
7	Onderuitputting kapitaallasten 2024	1.919
7	Vrijval stelpost pensioenpremie ABP	16
8	Nadeel inkomsten verhuur	0
8	Onderhoudsbudget gebouwen in eigen beheer	0
8	Onderuitputting kapitaallasten 2024	895
8	Vrijval stelpost pensioenpremie ABP	18
8	Loonsom Economie naar inhuur CBK	-70
8	Specifieke uitkering jeugdcultuur	0
8	Krediet vervangingsinvesteringen installaties gebouwen	-1
9	Ontwikkeling loonsom Inkomensondersteuning & Handhaving Sociaal Domein	-8
9	Ontwikkeling loonsom Kwaliteit Sociaal Domein	-65
9	Omzetten externe inzet Sytse Hoekstra Management Consultancy	-23
9	Onderhoudskosten Dorpshuizen, wijk en jongerencentra	-200
9	Bijstellen begrote huurinkomsten	5
9	Onderhoudsbudget gebouwen in eigen beheer	28
9	Onderuitputting kapitaallasten 2024	13
9	Vrijval stelpost pensioenpremie ABP	17
10	Formatie van ECO naar JVI	-48
10	Bijstellen begrote huurinkomsten	147
10	Onderhoudsbudget gebouwen in eigen beheer	310

10	Inkomsten uit externe opdrachten Expertisecentrum	0
10	Onderuitputting kapitaallasten 2024	-4.394
10	Herstructurering BOCE	0
10	Vrijval stelpost pensioenpremie ABP	-181
10	Krediet vervangingsinvesteringen installaties gebouwen	-2
	<b>Mutaties kleiner dan € 70.000 (bestaand beleid)</b>	<b>83</b>
2	Vrijval budget Human Capital	60
2	Vrijval budget stedenbeleid	60
2	Vrijval budgetten cultuur	45
5	Opruimkosten drugsafval	-50
5	Meerwerk bouwrijp maken Schoorstraat	0
5	Subsidie op zonnepanelen	-43
5	Beplanting en bestrating rondom gebouwen	-65
5	Correctie pachtinkomsten	17
5	Minder pachtinkomsten Rundedal	7
5	Ondersteuning Planon	-59
5	Beleidskosten bodemdaling	60
5	Ontwikkeling loonsom team Vastgoed	-60
5	Vrijval voorziening dubieuze belasting debiteuren (riolering)	60
5	Krediet vervangingsinvesteringen installaties gebouwen	-4
7	Correctie beheer verkeersregelingen 1	37
8	Aanpassing volume voor Integraal Huisvestings Plan binnensport	-5
8	Vrijval budgetten cultuur	55
9	Taakmutatie meicirculaire 2024 antidiscriminatie	-15
9	Uitvoeringskosten Project Management Team Jeugdhulp	-50
10	Ontwikkeling loonsom Communicatie	-30
10	Taakmutatie meicirculaire 2024 antidiscriminatie	15
10	Vrijval budget risicobeheersing	50



### Bijlage 3: Aansluiting primitieve begroting - begroting na wijziging

Onderstaand overzicht geeft inzicht over de actuele begroting 2024. Alle collegebesluiten en raadsbesluiten die financiële consequenties hebben gehad voor de begroting 2024 hebben wij hiermee inzichtelijk gemaakt.

<i>(bedragen x € 1.000)</i>								
	Nummer besluit	Begroot lasten	Begroot baten	Saldo lasten en baten	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Saldo mutatie reserves	Resultaat
<b>Raadsbesluiten</b>								
<b>Primitieve begroting</b>		<b>-476.006</b>	<b>484.277</b>	<b>8.272</b>	<b>-11.189</b>	<b>5.359</b>	<b>-5.830</b>	<b>2.442</b>
Aankoop kantoorpand Kop van Zuid	89500-2023	-487	487	0	0	0	0	0
Bijdrage CuRe Technology BV	215554-2023	-365	0	-365	0	365	365	0
Decembercirculaire 2023	6819-2024	0	-1.546	-1.546	0	0	0	-1.546
Herzien begroting Zwembaden	286031-2023	-184	184	0	0	0	0	0
Septembercirculaire 2023	291277-2023	-6.428	6.466	38	0	0	0	38
Vaststellen GRP 2024-2028	180163-2023	-545	545	0	0	0	0	0
Bestuursrapportage 2024-I	144279-2024	-21.898	20.820	-1.078	-11.275	7.679	-3.596	-4.674
Administratieve wijziging GRP 2024-2028	180163-2023	-275	275	0	0	0	0	0
Begroting Koningsdag 2024	368869-2024	-1.718	1.000	-718	0	718	718	0
Herinrichting reserves nieuwe wijzigingen	RA.RESERVES	0	0	0	12.200	-12.200	0	0
Herziene stedenbouwkundige structuurvisie Angelslo	61201-2022	-101	0	-101	0	101	101	0
Meicirculaire 2024	181060-2024	-1.677	5.680	4.003	0	0	0	4.003
Reservemutaties egalisatie budgetten PEV	RA17.0024	-224	0	-224	0	224	224	0

<b>Collegebesluiten</b>								
Anterieure overeenkomst herontwikkeling Bloemenhuis Zwart	328120-2023	-40	40	0	0	0	0	0
Anterieure overeenkomst Schoorstraat 4 Klazienaveen	327221-2023	-117	100	-17	0	17	17	0
Camperplaatsen P-Noord	104101-2023	3	-3	0	0	0	0	0
Inzet voorportaal huisartsenzorg Oekraïense ontheemden	16605-2023	-200	0	-200	0	200	200	0
Jaarplan Bodem 2024	367617-2023	-269	444	175	0	-175	-175	0
Partnership Agreement project GRITH	19440-2024	-304	304	0	0	0	0	0
Personele voorstellen ten laste van reserve bedrijfsvoering en organisatieontwikkelbudget.	CMT Personele voorstellen	-215	0	-215	0	215	215	0
Subsidieverlening Facet 2024	358943-2023	-115	115	0	0	0	0	0
Talentnetwerk HBO 2023 - 2025	CMT Talentnetwerk	-222	222	0	0	0	0	0
Onttrekking tijdelijke huisvesting wijkcentrum Angelslo	362417-2023	-234	0	-234	0	234	234	0
<b>Totaal begrotingsresultaat</b>		<b>-511.621</b>	<b>519.410</b>	<b>7.788</b>	<b>-10.263</b>	<b>2.737</b>	<b>-7.526</b>	<b>262</b>